

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SLOVENE

Telefoni uredništva in uprave: 40-01, 40-02, 40-03, 40-04, 40-05 — Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku

Cek. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inzerate; Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva ulica št. 6.

Svarilo in vodilo za novo leto

V letošnji hudi zimi, ko je vsa narava pod globokim snegom, ko se po cestah preliva strupeno mrzla brozga in zmrzal sili skozi vse špranje v hišo, se spominjamo ubogih otrok, ki v slabi obutvi od daleč capljajo v šolo in revčke zebe, da je jo! Morda se je tudi od nas enemu ali drugemu v otroških letih enako godilo, da je ves trd od mraza in ozebel jokaj, ker ga je tako premrazilo, da niti ni mogel teči za drugimi otroci. Spominjamo se onih, ki morajo kljub hudemu mrazu opravljati svoja dela na prostem. Mislimo na vojake po kasarniških dvoriščih, na prezebrajoče sirote po bornih kočah, na jetnike za mrzlimi zidovi.

Toda kar naprej moramo misliti tudi na ubogo Španijo in na njeno mladino, ki jo Franco in Negrin v krvavi vojni mečeta nasproti tudi zdaj sredi zime. Vojna poročila govore o mrazu 24 stopinj pod ničlo, o silnih snežnih zametih, o strupeni zimski megli in ledenih viharjih. So to grozote neusmiljene narave, ki more postati človeku prav tako neprijazna kakor hudobni ljudje in koplčiti nanj čez mero trpljenja enako gluha za njegovo bedo, kakor je gluhi in otopel civiliziran svet za strahovito krvoprelitje med brati iste krvi in jezika. Dnevno čitamo: 200 mrtvih, 300 mrtvih, pobrali smo 500 mrtvih... Ali še kdo, ki te številke prebira, pomisli, da so to bili še včeraj mladi, močni ljudje, ki so življenje prav tako ljubili kakor ga ljubimo mi, ljubili so sonce, svetlobo in modro špansko nebo, katerih vsak je imel ljubečo mater, sestro, nevesto, morda ženo in otroke, ki še vedno z ljubeznijo nanj mislijo in med upom in strahom trepetečo za njegovo usodo. Toda nikdar več se ne bo vrnil; z zadnjo mislijo na drage svoje je beden in v trpljenju poslednjič zavzdihnil kje v pirenejskih strminah ali v katalonskem blatu. Za vse te duševne in telesne muke imajo gotovo smisla nekdanji vojaki, ki so leta preživeli na bojiščih. Pri tem je posebna tragika v tem, da si to nepopisno peklo človek sam napravil. Kje je ljubezen, ki bi poglajala tisoče ljudi iz strelnih jarkov, iz koncentracijskih taborišč in ječ in jih vrnila zopet njihovim družinam in njihovemu delu?

Kako pa je z nami? Tudi naše živce je pretreslo leto močno natezalo in v mesecu septembru smo bili že prav blizu katastrofe. Ako bi Evropa ne imela sreče, da je na čelu angleškega vladarstva stal mož hladne krvi in prave volje, bi tudi mi bili danes vsi na frontah. Vsa Evropa bi se spremenila v eno samo krvavo bojišče, okrog nas bi rjaveli topovi, ropotale strojnice in eksplozivne bombe, ki bi padale izpod neba. V zimskih mrazovih bi po mokrih rovih prezebrala naša mladina, kakor je bilo štiri dolge zime pred 20 leti. Vojna groza bi zajela tudi vse prebivalstvo v zaledju. Ogromna je bila cena, s katero je bil mir odkupljen — a vendar ni bila previsoka. Ko bi se lauskega septembra stvari drugače zasukale, bi v božičnih dneh tisoč in tisoč namesto svetlo-nočnih pesem prepevali žalne speve, po mestih bi namesto božičnih zvono poslušali za zastrtimi okni svarilno tuljenje sire in marsikaka družina bi se namesto k jaslicam zbrala ob podobni rajnega očeta. Naši domovi in naše cerkve pa bi postali to, kar so postale v Španiji: kraj groze in razdejania.

Mi nimamo pravice, da bi vse to pozabili. Ne smemo pozabiti vojne, ki je ni bilo! Nasprotno, zavedajmo se, da je mir vedno znova treba z veliko potrpežljivostjo in resno voljo ustvarjati. Mir na zemlji ni v tem stanju, kakor je sedaj človeštvo, nobena trajna ustanova, ampak milost in dar božji, za katerega ne moremo biti nikdar dovolj hvaležni. Razburjenje preteklega leta nam je pa vendar dalo tale nauk: Mir je mogoče ohraniti, če ga v resnici vsi hočejo. Pri malih narodih te volje gotovo nikdar ne manjka, da bi jo le tudi veliki narodi vedno iskreno izpričali. Staro leto nam je dalo upoštevanja vredno svarilo in obenem koristno vodilo za novo leto.

Kakor na mednarodnem področju niso več taki časi, da bi narodi veselo in brezskrbno ali čez prag starega v novo leto, ker jih teže zle skušnje preteklosti — nekako podobno se godi tudi poedincem: novo leto le redko komu pomenja rožno zarjo povsem novega življenja. Za večino ljudi novo leto ne pomenja nič novega. Stare skrbi in nadloge, stare obveznosti, navade in razvade se nas drže in jih vlečejo s seboj tudi v novo leto, ki ga pričenjamo s starim življenjem. Pa bi bilo vendarle koristno in prijetno, ko bi nekaj svojega bremena odložili. Drugače nam z leti življenje postane pretežno. Brez škode moremo n. pr. odložiti staro zamero, zamrzo in sovraštvo, ki nikomur ne koristi, a največ nam samo škoduje. Kakor ljubezen najprej tistega osrečuje, ki ljubi, tako sovraštvo najhujše razdeme srce in rani dušo dotičnega, ki sovraži. Molimo sedaj na pragu novega leta odkrito in iskreno: Odpusti nam naše dolge, kakor tudi mi odpustimo svojim dolžnikom! S tem bo naše življenje precej lažje in lepše postalo, postali pa bomo tudi sami boljši — in zato deležni tudi več dobrote drugih.

Vzemimo pa s seboj dobre izkušnje preteklega leta. Gotovo je vsakdo izmed nas v minulemu letu doživel, da se ni vse izgubljeno, kadar etvari slabo stoji. Popolnoma vse je izgubljeno žele tedaj, kadar smo mi sami obupali. Čim pa se odločno in pogumno lotimo svojega posla, pa se položaj kmalu popravi. Ponesimo torej s seboj vse življenjski optimizem in ga uporabljajmo v vseh menah in spremembah življenja. To nam bo mnogo več koristilo kakor brezplodno tarranje in žalostno povečanje glave.

In morda smo napravili v preteklem letu še

Odstop japonske vlade

Nacionalisti zahtevajo bolj udarno zunanjo politiko Ameriška protestna nota je porazno vplivala v Tokiu

Tokio, 4. januarja. AA. Havas: Kabinetni šef kneza Konoja je izdal za tisk službeno poročilo o odstopu vlade. Pred odstopom so odšli vsi ministri v cesarsko palačo ter cesarju čestitali politično novo leto. Nato so se ministri sestali na sejo v uradni rezidenzi kneza Konoja, kjer je bil sprejet sklep o odstopu vlade.

Nova japonska vlada je bila postavljena takole: Predsedništvo prevzame Hironuma, zunanje zadeve Aritagaki, mornarico Hasigava, notranje zadeve Shione, poljedelstvo Sakai. Admiral Nasigava, ki bo prevzel ministristvo mornarice, je zdaj poveljnik brodograjskega podjetja v Jokosuki, prej pa je bil glavni poveljnik japonske mornarice, ki je delovala v kitajskih vodah. Novi minister za notranje zadeve Shione je bil v dosedanji vladi pravosodni minister ter ima zelo tesne zveze z baronom Hiranomom.

Obveščeni krogi trdijo, da je do krize kabineta kneza Konoja prišlo zaradi strankarskih borb v sedanjem parlamentu. Posebno so se stranke borile proti novemu političnemu pokretu »nacionalne mobilizacije«. Nekki krogi so zaradi tega

poskušali doseči razpust parlamenta. Dosedanji minister notranjih zadev admiral Svehugo je bil vodja teh krogov. Vzroki krize bi bili potemtakem tile:

1. Desnica in vojaštvo zahteva odločno vlado, ki naj bo porok za to, da mirovni pogoji, objavljeni 22. decembra, ne bodo dovolili ureditve kitajskega vprašanja s kompromisom, ker bi tak kompromis pomenil unik Japonske;
2. desnica in vojaški krogi zahtevajo politiko odpora proti drugim državam in proti Rusiji;
3. zmerni krogi so proti poskusu totalitarne vladanja.

Danes dopoldne je dal knez Konoje izjavo o razlogih, zakaj je odstopil in se umaknil. V tej izjavi poudarja knez Konoje, da je japonsko-kitajski spor dosegel svoj višek. Knez pravi, da je že večkrat izjavil, da se ne čuti kos sedanjim razmeram, ker postaja zunanje-politični položaj čedalje bolj zapleten. Toda resnost sedanjega položaja ni dovolila, da bi se prej prišlo do presodne vlade. Spopad na Kitajskem je doživel in je vlada prisiljena zbrati vse sile za izgradnjo

novega reda in ustvaritev trajnega mira v Vzhodni Aziji. Na koncu je knez Konoje poudaril, da čuti, da njegove sposobnosti niso kos tako težkim nalogam, zato je sklenil odstopiti.

Odločilen nastop Amerike

Danes so v Tokiu objavili ameriško noto, poslano 30. decembra lanskega leta japonskemu zunanjemu ministarstvu. O vsebini note je »Slovenec« že obširno poročal. Nota je sestavljena zelo odločno. V bistvu pomeni ta dokument, da USA odklanja priznanje posebnega položaja Japonske na Daljnem vzhodu, obenem pa USA izreka svojo pripravljenost za proučevanje vsakega japonskega predloga za spremembo načela odprtih vrat na Kitajskem, pod pogojem, da bo ta predlog slonel na pravih razumni osnovi in da bodo pri sestavi tega predloga sodelovali vsi prizadeji, med njimi tudi Kitajski.

V diplomatskih krogih so mnenja, da je odločni nastop Amerike povzročil odstop japonske vlade.

Beck pri Hitlerju

Izredno zanimanje za vsebino tega obiska

München, 4. jan. c. Jutri zjutraj pride v Monakovo poljski zunanji minister Beck na poti s francoske riviere. V bavarski prestolnici se bo ustavil dva dni in se mu že pridržali za dva dni več sob v »Hotelu štirih letnih časov«. Prav tako so za Becka in njegovo spremstvo najeli dva avtomobila in naročili šoferje, da bodo morali voziti poljskega zunanjega ministra na izlet 200 km izven Monakovega.

Zato je zelo verjetno, da se bo Beck odpeljal v Berchtesgaden, kjer bo sprejel pri Hitlerju. V Monakovem je že poljski veleposlanik v Berlinu Lipski, noče pa je odpotoval iz Berlina nemški zunanji minister von Ribbentrop v Monakovo, da se jutri udeleži sestanka v Berchtesgadenu.

O vsebini razgovorov vlada v političnih krogih izredno zanimanje.

Ciano obišče Varšavo

Rim, 4. jan. AA. Havas. V teku včerajšnjega dne je poljski poslanik v Rimu imel sestanek z ministrom zunanjih zadev grofom Ciano, na katerem sta oba državnika razpravljala o programu obiska Ciana v Varšavi. Grof Ciano bo obiskal Varšavo v teku druge polovice meseca februarja.

Italijansko službeno mnenje o novem položaju v Podonavju

„Brez Rusije in Francije“

Diplomatski urednik agencije Stefani je napisal članek o političnem stanju v Evropi. Članek med drugim pravi: Vsi se še spominjajo, kako je pred dnevi poluradni »Temps« pisal o potrebi, da Francija ponovno prouči svoje mednarodne obveznosti, posebno pa one napram vzhodnim državam. Monakovskemu miru se imamo zahvaliti, da je Češkoslovaška prenehala biti francosko-rusko vojaško oporišče proti Nemčiji. Zdaj je jasno, da Rusija nima odsele nobenega neposrednega vpliva na življenje Podonavja in Balkana. Na drugi strani je Češkoslovaška ustvarila odnošaje lojalnega sodelovanja z Nemčijo in Italijo. Madžarska se je naslonila na os Rim—Berlin. Odnosaji med Madžarsko in Jugoslavijo se bližajo končnemu razčiščenju. Na ta način je nastal v Podonavju nov položaj, na kateri ima os Rim—Berlin močan vpliv. Vpliv Rusije sploh ne obstoja, vpliv Francije pa je zmanjšan. Zdaj najavlja tudi Poljska spremembe. Poluradni »Gazeta Polska« naglašja, da je Francija nezadovoljna in da želi zapustiti svoje zaveznike ter se umakniti v obrambo za Maginotovo črto. To nas ni presenetilo, pravi poluradni organ poljske vlade, toda treba je imeti odprte oči pred stvarnostjo, kajti Francija se odrekla s tem vseh obvez napram Poljski. Te ugotovitve dokazujejo, da je francoski vpliv že prenehal v Podonavju in da prenehuje zdaj tudi na Vzhodu. To bo z razvojem dogodkov postalo še jasnejše. Vse to je posledica dejstva, da sta dve vesilesi v srcu Evrope ustvarili močan blok.

Daladier v Gabesu

Tunis, 4. jan. c. Predsednik francoske vlade Daladier se je danes zjutraj s posebnim vlakom pripeljal v Gabes, kjer so ga pozdravili najprej odlični domačinov, nato pa je odpotoval z avtomobilom še dalje 50 km proti jugu na tripolitansko eno dragoceno izkušnjo: Po vseh udarcih neprijazne usode in po mnogih razočaranjih nad svojo okolico in nad prijatelji ter morda tudi nad samim seboj — če smo sebi dovolj odkriti — smo iskali morda novih močnejših in trdnjših oporišč od vseh dosedanjih, da bi se še kako ohranili na površju in da nas ne bi življenje požrlo. In tedaj smo odkrili, da nam je še vedno ostal naš ljubi, dobri, etari Bog in smo šele v velikih nadlogah in zapuščenosti spoznali, kako blizu nam je bil ves čas in je le ljubeznivo čakal, da se k njemu obrnemo. Naj se zgodi, kar hoče, Boga nam nihče

sko mejo, kjer so zgrajene prve utrdbe francoske imperialne Maginotove linije. Cisto na robu puščeve se dvigajo te utrdbe in je tudi tam zbrana tako rekoč v puščavi močna francoska posadka, ki je pred Daladierom priredila velik mimohod. Daladier si je nato podrobno ogledal vse utrdbe ter nato sprejel francoske in tuje častnike, ki ga spremljajo ter jim izjavil:

»Veseli sem, da ste lahko prišli do tod z menoj. Jaz sem prepričan, da boste o vsem pisali resnice, ker je resnica najvišja vršina našega politika. Videli ste to: deželo v vsej njeni točnosti in lahko ste ugotovili, kako vdan je ta narod Franciji.«

V Tunisu demonstrirajo proti Italiji

Rim, 4. jan. b. Iz Tunisa poročajo, da je sinoči po odhodu francoskega ministrskega predsednika Daladiera prišlo v Tunisu do burnih protitalijanskih demonstracij, ki so bile organizirane in policija ni niti intervenirala. Demonstranti so razbili okna in izlozbe uredništva fašističnega lista »Unitonec«, izlozbe italijanske letalske družbe ter okna številnih italijanskih paroplovnih družb. Razen tega pa so demonstranti klicali proti Italiji in zahtevali, da se vse fašiste nažene iz Tunisa. Policija je v zvezi z včerajšnjimi demonstracijami proti Daladieru, ki so jih priredili pristaši tuniške nacionalistične organizacije, aretirala deset oseb. Razen tega je prišla nekaj oseb, ki so lepile plakate, v katerih je nacionalistična organizacija zahtevala, da izpustijo njihove voditelje na svobodo.

Rim, 4. jan. b. Nove protitalijanske demonstracije v Tunisu so povzročile tukaj zelo neugoden vtis. Splošno so prepričani, da gre za organizirane demonstracije, ker ves čas, ko so trajale demonstracije, ni bilo videti nikjer policije. Pričakovati je, da bodo nove protitalijanske demonstracije povzročile reakcijo v Italiji, zaradi česar se bodo odnosi med obema državama še bolj poostriili.

Obisku predsednika francoske vlade Daladiera na Korziki pa italijanski tisk ne pripisuje posebnega pomena ter trdi, da Daladierov obisk Tunisa ni v Italiji napravil nobenega vtisa. Zaradi tega se italijanski listi tudi vzdržujejo kritike in se omejujejo le na uradno poročilo o Daladierovem obisku.

Amerika se utrjuje na Tihem in Atlantskem morju

Rooseveltova poslanica

Washington, 4. jan. c. Predsednik Roosevelt je danes pri otvoritvi 66. zasedanja ameriškega kongresa prečital svojo običajno vsakoletno spomenico, ki obsega obenem tudi nekaj načrt vladne politike v novem letu.

V svoji poslanici kritizira Roosevelt ostro politiko tekmovalja v oboroževanju, ki vodi v gospodarsko propast. Leta 1938 je bilo sicer mogoče prihraniti vojno, toda mir še ni zavarovan. Demokracije pa morajo nadaljevati svoje delo v tej smeri, da s svojo ljubeznijo miru ne bodo dajale poguma tistim, ki hočejo z grožnjami o napadih spravljati v nevarnost svetovni mir. Taka politika bi ne bila zdrava.

Na merodajnih mestih so že izračunali, koliko delovnih moči bo dobila država vsako leto na razpolago, da bodo sodelovale v okviru gospodarske štiriletk. Tako računajo, da bo od sedaj vsako leto na razpolago od 300.000—400.000 deklitskih delovnih moči. Država misli s tem dobiti na razpolago obilo mladih delovnih moči, ki ne bodo mnogo stale, na drugi strani pa se bodo dekleta izvečala, da se bodo zopet rajši oprijela dela v poljedelstvu in v gospodarstvu, od katerega so zadnja leta rada bežala v pisarne in tovarne. V Nemčiji pričakujejo od te uredbe veliko koristnih posledic za prenovljenje socialnega obraza nove Nemčije.

Zagrebska vremenska napoved: Hladneje in jasno.

Zemunska vremenska napoved: Oblačno z dežjem in snegom v vsej vzhodni polovici, nekalko jasnosti z nočnim mrazom pa v severnozahodnih krajih. V vsej državi bo toplota nekoliko popustila. Najnižja toplota 4. januarja Zaječar —7, najvišja Hercegnovi 15 stopinj.

V Nemčiji:

Vsa dekleta pod 25 — eno leto v obvezno delovno službo

Berlin, 4. jan. TG. Listi objavljajo najnovejšo uredbo, ki jo je izdal v okviru gospodarske štiriletk predsednik državnega zavra za delovno posredovanje dr. Syrup in s katero mora od 1. januarja 1939 dalje vsaka neporočena ženska, stara pod 25 let, ki išče zaposlenja, prineti spričevalo, da je eno leto prebila v nemški delovni službi in sicer v stroki za poljedelstvo in gospodarstvo. Brez tega spričevala nobena ženska ne bo dobila zaposlitve ne v državni in ne v zasebni službi. Za neke zaposlitve in poklice je ta predpis že do sedaj veljal. Na primer so morala dekleta, ki so se hotela vpisati na

ne more vzeti, ako ga sami nečemo izgubiti. To je tako osrečujoča zaveza, da tudi v stiskah in težavah moremo močni ostati in iti polni vedrega upanja novemu letu nasproti.

Pariški kardinal Verdier je pred nekaj dnevi izjavil, da mu je sv. oče Pij XI. na dan njegove škofovske posvetitve rekel, da je v tem življenjska sreča, da se človek zaneša na ljubega Boga in da ostane optimist. — To so prave besede tudi za nas in za naš težavni polni čas: zaupati Bogu in ostati z njim prijatelj! Potem pa pogumno in vedrega srca na delo!

Drin

Koliko je vredna sovjetska armada

Porazne ugotovitve francoskega vojaškega strokovnjaka — »Tako naj se ukine zveza med Francijo in Sovjetijo, ker je za Francijo nevarna!«

Pariz, 4. januarja. TG V januarski številki »Revue de Paris« je neki vojaški strokovnjak, ki se je podpisal s tremi zvezdami, (baje neka visoka vojaška osebnost francoskega generalnega štaba), napisal daljši, s trdnimi podatki podprt članek pod naslovom »Koliko je vredna sovjetska armada«. Članek najprej proučuje stroj in duh sovjetske armade, nato pa postavlja vprašanje, kakšna je na podlagi teh dejstev vrednost francosko-sovjetske vojaške zveze za primer, če bi med Francijo in Nemčijo nastopila vojna nevarnost.

Dober vojak — a brez lastne volje

O sovjetski armadi pravi ta strokovnjak, da je v zadnjih letih silno napredovala. Od leta 1934 do 1938 so vojaški izdatki sovjetske Rusije za opremo armade poskočili od 5 milijard na 20 milijard rubljev. Številčna moč stoječe vojske pa se je od 500.000 moč dvignila na 1.200.000 moč. Sovjetska armada je razredna armada in je orodje boljševiške revolucije. To je ostala do današnjega dne. Sovjetski vojak je trezen, močan, prenešen mnogo, je odporen pri najhujših naporih, toda pri tem je lenoben, bolj pasiven in brez vsake lastne pobudnosti in iznajdljivosti, brez lastne volje.

Moderna oprema

Subozemska vojska je organizirana v 22 armadnih zborov, ki imajo 77 divizij, od katerih je 51 aktivnih, ostale pa so v rezervi. Poleg tega je še 7 armadnih zborov konjenice s 32 aktivnimi divizijami, med katerimi so samo 3 v rezervi. Trije armadni zbori so motorizirani, v vsakem armadnem zboru sta še po dve motorizirani brigadi. Poleg tega je še 23 samostojnih motoriziranih brigad s močnimi oddelki oklopnih vozov. Razen tega obstaja še 13 samostojnih bataljonov oklopnih vozov. Vseh oklopnih vozov (tankov) je okrog 5000.

Letalska armada šteje danes 50 brigad in razpolaga s 4000 letali v aktivni službi. Razen tega pa ima letalska vojska posebne oddelke za zračni prenos in oddelke za zračne padalce. Naloga padalcev je, da na gotovem prostoru v zaledju sovražnika vržejo močnejši oddelki pehote, ki mora določen kraj zasesti. Takoj nato pa pridejo letala za zračni prevoz, ki tam odložijo močnejše pehotne oddelke in orožje za napad na sovražnika. Oba zadnja oddelka imata tudi nalogo, da v zaledju sovražnika uničujeta važne vojaške naprave.

Škof dr. Njaradi v Karpatski Ukrajini

Križevac, 4. jan. b. Križevaški grško-katoliški škof dr. Dionizije Njaradi je bil pred kratkim imenovan od sv. stolice za apostolskega administratorja v Karpatski Ukrajini. Pred mesec dni je odpotoval v Ukrajino, kjer so mu v Kristuski izkazali veliko čast. Dr. Njaradi se mudi že mesec dni v Ukrajini in dan njegovega povratka še ni znan. Zelo je zavzet s problemi zaradi zadnjih političnih dogodkov.

Nemški vpliv v južnovzhodni Evropi raste

Berlin, 4. jan. TG. »Deutsche Bergwerkszeitung« objavlja članek, v katerem napoveduje okrepitev sodelovanja nemške industrije in nemške kapitala na Balkanu. Tako bodo Kruppove tovarne močno sodelovale pri pridobivanju in izkoriščanju jugoslovanskih rudnikov. List pristavlja, da je nemški vpliv na industrijo v južnovzhodni Evropi, ki je bil pred priključitvijo Avstrije in Sudetov samo 5–6% v primeri z drugimi državami, sedaj poskočil že na 14–17%.

Novi predpisi za katoliški tisk v Nemčiji

Rim, 4. jan. e. Današnji »Osservatore Romano« piše, da niso resnične vesti, ki so se razširile v tujini, češ da je sv. oče sestavil oporoko, v kateri bi naj svojemu nasledniku sporočil neka navodila. List poudarja, da je kaj takega nemogoče.

V isti izdaji prinaša list vest, da je dobil katoliški tisk v Nemčiji nova navodila. Poslej katoliški listi ne smejo več ocenjevati knjig ali revij, ki niso zgolj verskega značaja. Isti predpisi veljajo tudi za katoliške revije.

Po španskih bojiščih

Salamanca, 4. jan. AA. Uradno poročilo nacionalističnega poveljstva pravi, da so uspehi, ki so jih imele nacionalistične čete na bojiščih v torek, večji, kakor uspehi v prejšnjih dneh. Na levem krilu bojišča so nacionalistične čete zavzele kraje Ana, Vernet, Forado, Monle in Torre de Luvu, kakor tudi več hribov. Republikanci so izgubili čez 800 ljudi, razen tega pa je bilo ujetih 2400 republikancev, med njimi več političnih komisarjev. V vseh krajih, ki so jih zavzele nacionalistične čete, je prebivalstvo navdušeno pozdravilo nove gospodarje. V Aitornu so republikanci pred umikom pognali v zrak štiri hiše, ne da bi predhodno opozorili na to prebivalce. Vsi, ki so stanovali v teh hišah, so bili ubiti pod ruševinami. Med žrtvami se nahaja veliko število žensk in otrok.

Nacionalistično letalstvo je bombardiralo v ponedeljek Barcelono. V zračnih borbah je bilo uničenih pet republikanskih letal in verjetno še štiri druga.

Kralj Jurij obišče Ameriko

Šest tednov po Kanadi in po Zedinjenih državah

London, 4. januarja. AA. Reuter: Angleška vlada je izdala uradno obvestilo, da bo angleški kraljevski par obiskal Kanado. Angleški kralj in kraljica bosta odpotovala v Kanado na vojni ladji »Waypulse« 8. maja ter prispeja v Quebec 15. maja. V Quebecu bosta prenočila, nakar bosta nadaljevala potovanje v Montreal in Ottawa, kjer ostaneta tri dni. Iz Ottawe se bo angleški kraljevski par podal do pacifiške obale ter obiskal mesta Kingston, Toronto Port William, Winnipeg, Wancouwer in Victorio. Odtod se vrnejo angleški kralj in kraljica

Častniki za nič

Toda kolika je stvarna vrednost teh mogočnih vojaških skupin, ki kažejo navidezno toliko udarnost silo? Pisec članka odgovarja na to, da je častniški zbor sovjetske armade manjvreden. Častnike so hitro izvežbali, površno izšolali, pobrali večidel med mladino, ki ji manjka splošna izobrazba. Vrednost sovjetskega častniškega zbora je kaj pičila. In kaj naj mislimo o vrednosti armade, katere vrhovni poveljniki so stalno osumljeni veleizdajstva? En maršal, 6 armadnih poveljnikov, so bili na smrt obsojeni in takoj usmrčeni zaradi veleizdaje. Pa čeprav so jih vsi smatrali za najboljše častnike sovjetske armade. En maršal — Blücher — najboljši med vsemi, pa je sedaj neznanom izginit kot žrtev istih sumničen.

Končna sodba o sovjetski armadi bi se glasila: Je to armada, ki je številčno zelo močna in najbolj moderno opremljena, toda poveljuje in vodi je manjvreden častniški zbor. Poleg tega je treba vedeti, da manjkajo na zapadni sovjetski meji vsa prometna sredstva, ki so potrebna, da bi mogla ta vojska uspešno nastopiti proti nasprotniku. Motorizirani oddelki zaradi tega sploh ne bodo mogli priti do veljave. Med organizacijo vojske in njeno napadalno usmeritvijo ter neobhodnimi sredstvi za uveljavljanje tako močne sile ni nobenega ravnovesja. Prvo je dobro, drugo manjka popolnoma. Koliko je torej vredna moč takšne armade.

Ukinimo zvezo

Pisec odgovarja nato na vprašanje, kakšno korist ima zavezništvo sovjetske armade za Francijo. Sovjetska armada do nemških meja sploh ne more, razen čez poljsko ozemlje. Za to pa potrebuje poljskega dovoljenja. Če tega ni, bi se sovjetski vojski lahko pripetilo, da bo na meji našel že na združeno poljsko-romunsko armado, kar bi bilo Nemčiji kaj všeč. V primeru vojne med Francijo in Nemčijo sovjetska

armada pod vodstvom, ki ga ima, z napadalnimi sredstvi, s katerimi razpolaga na mejah, in s političnimi ovirami, ki ji stoje na poti, Franciji ne bi mogla prinese nobene koristi. Zaradi tega je bila tudi vojska zveza med Francijo in sovjetsko Rusijo nesmiselna. Nesmiselna takrat, ko se je sklepala, danes pa je Franciji celo nevarna in je nujno potrebno, da se čim prej odpove.

Nova prisega vojaških novincev Rusiji in ne več proletariatu

London, 4. januarja. AA. (Reuter.) Iz Moskve poročajo o besedilu prisige, ki jo bo sovjetska vojska prisegla 23. februarja t. l. Prisego so znatno spremenili, ker žele z njo poudariti ljubezen do države in ne več toliko do mednarodnega delavskega razreda. Prisegli bodo v bodoče pred sovjetsko vlado in ne več pred delavci vsega sveta, kakor je predpisovala prejšnja prisega, uvedena po boljševiški revoluciji.

Sovjetski general o strahotah v Rusiji

Tokio, 4. januarja. Agencija Domei objavlja poziv znanega bivšega sovjetskega generala Henrika Samojloviča Ljeskova, ki je bil šef sovjetske GPU na daljnem Vzhodu in je lani zbežal na Japonsko, ker ga je bil Stalin obsodil na smrt.

Ljeskov opozarja ameriški narod na tragedijo, ki se vrši v Rusiji in o kateri ameriški narod nima pravega pojma. Ameriški narod je v zmoti, meneč, da je v Rusiji ustanovljena demokracija in da je narod pod vodstvom Stalina srečen. Če bi bilo to res, pravi general Ljeskov, kako je potem mogoče, da so sovjetske oblasti samo v letih 1937 in 1938 zaprle 1 milijon oseb, ki se mučijo po ječah? Samo na Daljnem vzhodu je pet ogromnih koncentracijskih taborov, v katerih ječi pol milijona oseb. Takih taborov je na vsem ozemlju so-

Domači odmevi

Kako piše »Hrvatski borac«

»Hrvatski borac«, ki ga piše in izdaja g. Joe Matošić, je med volivtami nastopal za abstinenco na Hrvatskem ter pisal radikalno hrvatsko. Medtem, ko je še te dni v precej zmernem članku povedal svoje mnenje o sporazumu, je pa sedaj nastopil zoper Mačkovo politiko s takim-le člankom, ki ga navajamo:

V uvodu omenja krvave dogodke na sveti večer pri Mariji Bistrici na Hrvatskem, kjer so nekateri kmelje napadli orožniško postajo, nakar sta bila dva hrvatska kmeta ubita. Nato pa nadaljuje takole: »To so torej posledice politike varanja, zapeljavanja in laži, s katero so preslila gospoda s Prilaza (Mačkova politična pisarna) pitala nesrečni kmeki nrod. Na volitve so šli z geslom, da »dvanaestega decembra preneha vsakršna oblast, napolnili so ušesa in glavo že itak od nesreče dovolj zapeljavanemu kmetičju, hujšali so ga na najbolj krvave zločine zoper vsakogar, ki ni z njimi, pa tudi zoper oblast. Pri vsem tem pa so se sami tako dobro zavarovali, da so ostali skriti. Zanje nihče ne ve, nihče jih ne vidi, ne sliši, pač pa jih čuti na vsakem koraku. Pri vsakem požigu, pri vsakem sekanju vinograde ali sadovnjaka, pri vsakem krvavem napadu, pri vseh ubojih, ki so bili storjeni nad »sovravniki naroda« — prav za prav pa le nad nasprotniki te zločinske kupinske politike, pri vsem tem se vedno čutilo prsti tiste mafije, ki se je zbrala okoli svojega »voditelja« in izmogava narod, ki zbira milijone na narodni grbi ter tira ljudstvo v zločine in temnice. Ali je mar krivo zapeljano ljudstvo, ki mu še danes brenči po ušesih od neprestanega lajanja o nekakem saboru, ki bo vstal po volitvah? Dve hrvatski hiši sta zavili v črnilo, dve hrvatski življenji sta odšli pod rušo, in sicer v istem času, ko kupinski milijonar v »Hrvatskem dnevniku« devlje svoj podpis pod nekako nepismeno, licemersko in mirotvorno blejanje.«

Vsakdo mora obsojati politični teror, naj ga izvaja kdorkoli. Vedno smo ga obsojali ne glede na levo in desno. To pravico ima tudi »Hrvatski borac«. Vendar pa moramo reči, da se je poslužil takega načina, ki ga nihče ne more odobravati. Tak način pisanja ne more pripomoči k streznjenju duhov, kar je prvi pogoj za niren pogovor, ki mu naj sledi prijateljski dogovor. Dozdeva se nam, da so se na dveh koncih in krajih začele oglašati sile, ki bi rade zastupile vodnjake, ker te sile morejo živeti le od prepira in boja, medtem ko tako zelo potrebujemo treznega obravnavanja, mirnega presojanja in pravičnega sojitja.

Kulturnobojni g. dr. Igor Rosina

V mariborskem »Večerniku«, ki ga izdaja g. Ribnikar, je za novo leto g. dr. Igor Rosina napisal članek »Poglavje iz slovenske politike, ki v njem naglašja s svojega stališča idejni razvoj naše slovenske politike ter potem, ko je govoril o Galileju in Husu in Trubarju, pravi, »da je tudi slovenski narod vse kar je pokazal velikega in svobodnega, rodil iz borbe za svobodo duha in proti avtoriteti, ki je terjala, da se ji brezkompromisno in v vsem podvrže«. Slovenski politični dualizem, klerikalizem, svobodomiselstvo ima torej globlje korenine kakor da bi se dal likvidirati z eno samo izjavo. Danes pa je položaj ta, da se bo slovenski svobodomisel, če se že mora prikloniti pred kakim duhovnim totalitarizmom, pri upogled pred totalitarizmom države ali rasno-nacionalnim kakor pa pred cerkvem.«

Mladi gospod doktor, ki je pripravljen upog-

niti svoje koleno pred rasnim nacionalizmom, naj ve, da je na Slovenskem vse, kar je v našem narodu velikega in res kulturnega, bilo izvojevano v trdem boju s slovenskim svobodomiselstvom, ki je našemu narodu ostalo vedno tuje in ki nikdar ni hotelo poznati slovenske narodne duše. To nas uči zgodovina zadnjega pol stoletja, ki morda pogodu doktorju ne bo tako nedostopna, čeprav živi v deželi, »kjer imajo slogaško tradicijo« kakor sam pravi.

Čemu tako izjavljanje

V včerajšnji številki smo lojalno prinesli izjavo g. Ivana Pangeršiča iz Zaloge, ki je v »Delavski politiki« v odgovor »Slovincu« od 8. decembra podal izjavo, da ni ne predsednik ne odbornik skupine JSZ v Vevčah. Res nismo vedeli, čemu bi bila taka izjava, vendar smo jo v dobri veri prinesli, če bi bilo v tem kaj krivice za gospoda Pangeršiča.

Danes pa smo dobili v roke »Delavski kole-darček«, ki ga je za leto 1939 izdala JSZ. In v tem koledarčku stoji, da je g. Ivan Pangeršič iz Zaloge hišna številka 111 namestnik odbornika v osrednjem vodstvu JSZ v Ljubljani ter da je isti g. Pangeršič predsednik strokovne zveze papirničarjev JSZ, ki ima svoj sedež v Vevčah. Torej je gospod Ivan Pangeršič v JSZ precej večja šarža kakor pa predsednik kake krajevne skupine JSZ. Ne vemo, zakaj je ta gospod v »Delavski pravici« otepal okoli z »neresničnimi vestmi«, ko pa je v JSZ v resnici še precej več kakor so tiste »neresnične vesti« trdile. Sicer pa morda g. Pangeršič ve razložit, čemu je dobro tako slepomišljenje.

Nov zagrebški dnevnik

Z novim letom je v Zagrebu začel izhajati nov dnevnik, ki se imenuje »Zagrebački list«. Novi dnevnik se zdi nekaka dopolnilna izdaja dosedanjega Mačkovega dnevnega glasila »Hrvatskega dnevnika«, ki je uradno dnevno glasilo Mačkovega gibanja na Hrvatskem. Novi »Zagrebački list«, ki je urejevan precej enačeno, utemeljuje v svoji 2. številki svoj obstanek takole: »Že davno se je kazala potreba, da bi izhajal hrvatski dnevni list, ki bi ne bil niti uradni, niti poluradni, ki bi ga nihče ne subvencioniral, ki pa bi imel dolžnost podpirati politiko Hrvatske seljačke stranke in voditelja dr. Vladimira Mačka. Zato je »Zagrebački list« ustanovljen ter nima zveze z nobenim drugim listom.« — List tiska ista tiskarna in označena je kot lastnica in izdajateljica ista tiskarna, namreč Hrvatski tiskarski zavod, kakor pri »Hrvatskem dnevniku«. Razlika je le v tem, da je pri »Hrvatskem dnevniku« označen kot predstavnik izdajateljice poslanec inž. Avgust Ko-

Osebnosti

Belgrad, 4. jan. m. Z odlokom generalnega ravnatelja drž. železnice so prestavljeni po službeni potrebi: Blaž Valant iz Delnice v Maribor, Matija Ivanuš iz Jesenic v Delnice, Franjo Ličof iz postaje Lesce-Bled na Jesenice.

Belgrad, 4. jan. m. Z odlokom prosvetnega ministra so premešteni naslednji slavenski učitelji (i-ice): Horvat Stanislav iz Sertice v Podgorje, Horvat Terezija iz Dubrava Kolona v vrbaški banovini v Podgorje, Gruđen Ivana iz Iga-vasi v Stično, Eržen Eleonora iz Ljubna v Bevke, Dremelj Neža iz Soteske v Toplice pri Nov. m., Puhar Marija iz Rečice v Voklo, Zolnir Bogdan iz Poljčan v Šmartno pri Slovenjgradu, Korosec Marija iz Jurklostra v Toplice, Šnuderl Hinko iz Cezanjevcev v Apače, Kikl Alojzija iz St. Jošta v St. Janž pri Dravogradu, Podrekar Ivana iz Rogaske Slatine v St. Vid pri Grobelnem, Novak Hermina iz Ormoža v Konjice.

Rezervni podčastniki se organizirajo

Belgrad, 4. jan. AA. Ob proslavi 20 letnice narodnega zedinjenja je društvo rezervnih podčastnikov poslalo svojim bojnim tovarišem proglas, ki poveljuje boj našega naroda za osvoboditev in zedinjenje in izreka priznanje vsem vojnim tovarišem, ki so darovali svoje življenje in svojo moč za veliko nacionalno delo. Da se ohrani veliki spomin na nepozabne boje in prestane vojne grozote, poziva društvo rezervnih podčast-

Glavni volivni odbor

Belgrad, 4. jan. m. V narodni skupščini je glavni volivni odbor nadaljeval svoje delo. Na seji sta poročala o volilnih rezultatih poročevalca za moravsko in zetsko banovino. Obe poročili sta bili sprejeti in je ugotovljeno, da je v moravski ban. glasovalo 325.778 volivcev: od teh za JRZ 247.243 (75.66%), za dr. Mačka 78.718 (24.09%); za Ljotića 817 (0.25%).

V zetski banovini je glasovalo 200.742 volivcev in sicer za JRZ je bila oddanih 129.154 glasov (64.34%), za dr. Mačka 70.541 (35.14%), za Ljotića 1047 (0.52%).

Jutri bodo sprejela poročila za savaško in donavsko banovino. Ker je gradivo teh banovin zelo obsežno, bo glavni odbor zasedal ves dan. Po pravoslavnih božičnih praznikih se bo glavni volivni odbor sestel še v ponedeljek ter bo na podlagi volilnih rezultatov objavil imena izvoljenih poslancev.

vjetske unije 30. Vrh tega pa obstojajo posebne »eksekucijske eskadrec«, ki »legalno« ubijajo ljudi brez sodne preiskave, všteti pa tudi niso oni, ki se nahajajo v navadnih zaporih, v katerih so po večini politični »zločinci«. Pri znanem zadnjem procesu zoper opozicijo je bilo vsega skupaj zaprtih in poslanih v koncentracijske taborne 8000 oseb, eksekucijske eskadre pa so v zvezi s tem procesom ubile 500 drugih žrtev. V letu 1938 je GPU na Daljnem vzhodu zaprla v ječe 10.000 oseb, 8000 pa so jih ubile eskadre, 2000 pa so jih internirali v omenjenih taboriščih. Od aretirancev, ki se nahajajo v navadnih ječah, so eskadre pobile najmanj 12.000 ljudi.

V letu 1938 so eskadre po nalogu iz Moskve ubile okoli 2500 vodilnih oseb komunistične stranke in častnikov rdeče vojske ter članov tako zvanih političnih oddelkov. Vse te osebe so bile justicirane pod obtožbo, da so se bile zarotile proti državi. Število ljudi pa, ki so osumljeni in jih nadzirajo kot državni nevarne, gre v več milijonov. To pa samo na Daljnem vzhodu, tu je ostala velika Sibirija in evr. Rusija, ki tukaj nista všteti. Prebivalstvo Severne Amerike, ki tako ljubi svobodo in demokracijo, se mora tega zavedati, da ne bo nasledlo gotovim ideologom, ki hočejo iz Stalinove Rusije narediti nekako središče in zavežišče »demokracije«.

šutiš, pri novem listu pa je predstavnik izdajateljice označen poslanec dr. Ziga Scholl.

Ko je pred novim letom izšla prva številka novega lista, je predstavnik in glavni urednik lista dr. Ziga Scholl skupaj z drugimi uredniki obiskal dr. Mačka na Kupincu, nakar je nato v 2. številki na prvi strani objavil pogovor svojih urednikov z dr. Mačkom. Menili pa so se zgolj o starinski umetnosti starega Zagreba in je dr. Maček izražal svoje obžalovanje, da so zadnje čase v Zagrebu podrli toliko starih in zanimivih hiš. Na 3. strani iste številke pa novi list prinaša pogovor z zagrebškim nadškofom dr. Stepincem, ki je uredniku tega lista v glavnem ponovil iste mišli, ki so bile izrečene za novo leto zagrebški duhovščini, o čemer smo že poročali. Sicer pa je list poln senzacij ter bo urejevan pocestno. V tem oziru bo tolkel »Jutarnji list« ter »Novosti«.

Značilno pa je, da je mačkovo gibanje na Hrvatskem zadnje čase dobilo celo vrsto novih listov, med njimi nekaj novih dnevnikov.

Imenik katoliške hierarhije

Citta del Vaticano, 4. januarja. Državno tajništvo je izročilo sv. očetu prvi izvod tako zvanega »Annuario Pontificio« za leto 1939, ki nudi vsako leto pregled katoliške hierarhije po svetu. Letošnji Annuario ima 1360 strani, to je 115 strani več nego lanski ter ima imensko kazalo, ki vsebuje imena 14.000 oseb. Popravek je potreben samo eden zaradi nedavne smrti varšavskega kardinala Kakowskega, tako da znaša število živih kardinalov 62, dočim je 8 sedežev praznih. Škofijskih sedežev, in sicer patriarhatov je 14, od teh 10 dejanskih in 4 imenski; metropolitov je 219; nadškofov 36; škofov 935; zasedenih titularnih stolice je 772, prelatur in tako zvanih opatij »nullius« 50, apostolskih vikariatov 292, apostolskih prefektur 135, misijonov in misijonskih okrožij z jurisdikcijskimi pravicami 19.

Redov, kongregacij in verskih družb s pravicami, podeljenimi od papeške stolice, je 159, cerkvenih naučnih in vzgojnih višjih institutov 86, zastopstev sv. stolice v inozemstvu 59, od katerih ima 37 diplomatski značaj. Med temi je treba omeniti na novo ustvarjeno apostolsko delegacijo v Veliki Britaniji s sedežem v Londonu. Diplomatski zbor pri sv. stolici je sestavljen iz 37 oseb, od katerih ima 13 naslov poslanikov. Med temi je romunsko zastopstvo, ki je bilo letos povišano v poslanstvo.

Med dostojanstveniki je lani umrlo 7 kardinalov in 48 škofov.

V letu 1938 je bilo ustanovljenih na novo 6 škofij, štirje apostolski vikariati in 14 apostolskih prelatur. Za vlado sedanjega sv. očeta je bilo skupaj ustanovljenih 128 škofij in nadškofij, 28 škofijskih sedežev je bilo povzdignjenih v nadškofijske, nadalje 24 opatij in prelatur »nullius«, 116 vikariatov, 151 apostolskih prefektur, od katerih je bilo 38 povzdignjenih v apostolske vikariate, 26 misijonov in okrožij, od katerih je bilo 17 povzdignjenih v apostolske prefektore.

nikov kraljevine Jugoslavije svoje bojne tovariše, da se združijo v eno društvo, ki bo imelo tole nalogo: Da se ohrani stoletna misel tudi v današnjih težkih dneh, si je društvo rezervnih podčastnikov zadalo nalogo, da pripravi kader sposobnih ljudi, ki bodo vsak trenutek nesebično žrtvovali življenje, če bo to terjala korist domovine. Društvo želi s svojimi skromnimi močmi pripomoči k mirnemu razvoju življenja naše domovine in se zaveda, da bo z združitvijo vseh rezervnih podčastnikov in poštenih državljanov te države v celoti moglo svojo misel uresničiti v blagor kralja in domovine.

30 milijard znaša premoženje Judov v bivši Avstriji

Berlin, 4. jan. AA. DNB: Urad narodno-socialistične stranke razglasa uradno, da je v bivši Avstriji prigrabilo 47.768 Judov premoženja več ko po 5000 mark. Na podlagi statistične ureditve teh prijav so židje prijavili tole celotno premoženje: v podjetjih 321 milijonov, v vrednostnih papirjih 266, v hišah in posestvih v mesilih 521 milijonov, v posestvih na deželi pa 39,7 milijonov. Vsega skupaj so židje prijavili v bivši Avstriji 2.04 milijarde mark (30 milijard din) premoženja.

Newyork, 4. jan. AA. Znani teniški svetovni prvak Donald Budge je nastopil včeraj prvič kot profesionalenec ter premagal Elswortha Winesa s 6:3, 6:4 in 6:2. Igrji se prisostovalo 16.000 gledalcev.

Tujci na Štajerskem v letu 1938

Podatki za štiri glavna turistična središča: Maribor, Rogaška Slatina, Dobrna in Slatina Radenci

Maribor, 4. januarja.

Veliki so napori naših tujsko-prometnih organizacij in naših mest, da bi se tujski promet na Štajerskem dvignil. Rezultat teh prizadevanj se vidi v vsakoletni tujsko-prometni bilanci, ki jo objavljajo naše glavne tujsko-prometne postojanke ob zaključku leta. Bilanca za lansko leto je kljub velikim političnim spremembam v sosednih državah, ki so znatno zavirale dotok tujcev na Štajersko, prav razveseljiva. Zlasti velja to za naša zdravilišča in letovišča. Dasi je izostal skoraj povsem dotok tujcev iz bivših avstrijskih pokrajin in iz Češkoslovaške, se je pa nasprotno močno dvignilo število obiskovalcev iz drugih inozemskih držav, predvsem iz Madžarske. Točnih podatkov o gibanju tujskega prometa na Štajerskem zaenkrat še nimamo, ker niso vsi kraji poslali tukajšnji Tujsko-prometni zvezi tozadevnih podatkov. Znani pa so podatki iz štirih glavnih središč tujskega prometa v naših krajih: iz Maribora, Rogaške Slatine, Dobrne in Slatine Radenci. Iz njih je razvidno, da je obiskalo te kraje v letu 1938: 41.537 turistov, ki so imeli skupno 272.322 nočnin. To so vsekakor lepe številke, zlasti, če jih primerjamo z rezultati nedavnih let, ko se je število turistov v teh krajih gibalo znatno pod gornjim rezultatom ter je bilo tudi število nočnim primeroma zelo nizko.

Po številu obiska prvači pred vsemi kraji Maribor, glede nočnin pa ga poseka Rogaška Slatina prav znatno. Maribor je obiskalo v lanskem letu vsega skupaj 27.917 tujcev, ki so imeli 70.949 nočnin. Od tega je bilo 19.511 izrazitih turistov in takih, ki so prišli v mesto po trgovskih poslih in ti so imeli 57.641 nočnin. Ostalih 8466 tujcev, ki so imeli 13.308 nočnin, je prišlo v mesto večinoma zaradi iskanja službe. Med ob-

iskovalci Maribora je bilo lani 11.773 Jugoslovancev, 766 bivših Avstrijcev, 24 Belgijcev, 42 Bolgarov, 1074 Čehoslovakov, 8 Dancov, 65 Agležev, 52 Francozov, 7 Grkov, 17 Holandcev, 610 Italijanov, 223 Madžarov, 4319 Nemcev, 4 Norvežani, 73 Švicarjev, 22 Švedov, 130 Poljakov, 45 Romunov, 6 Turkov, 161 jih odpade na ostale evropske države, 18 na USA, 30 na ostale ameriške države, 12 pa na ostale kontinente.

Rogaška Slatina je obiskalo lani 8065 gostov (predlani 7899), od tega 6347 Jugoslovancev (predlani 6397) in 1718 inozemcev (1502). Vsega skupaj so imeli ti gostje 120.230 nočnin (predlani 113.043).

Železniška tujsko-prometna seja v Ljubljani

Ljubljana, 4. januarja.

V torek popoldne se je pričela v sejni dvorani ljubljanskega železniškega ravnanstva vsakoletna železniška tujsko-prometna seja, katere so se udeležili zastopniki češkoslovaških, nemških, madžarskih in jugoslovanskih železnic. Ljubljana je namreč zemljepisno na najbolj pripravnem mestu, ki je najbližje dostopno vsem tem zastopnikom. Nemške železnice je zastopal inšpektor Schwarz z Dunaja, češkoslovaške ravnatelj Prošek iz Prage, madžarske železnice inž. Sullavy in inž. Kalisz, jugoslovanske železnice vladni načelnik Vuletić, zagrebško železniško ravnanstvo načelnik Horvat s svetnikom Muljevičem in Herdžekom, ljubljansko ravnanstvo pa pomočnik ravnanstva g. Fran Hojs, načelnik g. Jošt, svetnik dr. Dekleva in inšpektor Erjavec.

Ta seja je bila važna tudi za tujsko-prometne

V Dobrni je bilo lani 3082 gostov (3655), od tega 3731 Jugoslovancev (333) in 201 inozemec (320). Nočnin ima Dobrna 61.908. Nazadovale je lani edino zdravilišča Slatina Radenci in to prvič zaradi poplave, ki je ob začetku sezone pregnala veliko gostov, potem zaradi deževne glavne sezone, največ pa zaradi političnih sprememb v Avstriji, zaradi katerih so izostali vsi tako številni gostje iz avstrijskega ozemlja.

Slatina Radenci je imela lani 1623 gostov (predlani 1766). Od tega je bilo Jugoslovancev 1318 (1304), inozemcev pa 305 (462); nočnin je bilo lani 19.535 (predlani 25.087).

Ce bi materialni efekt tujskega prometa presojali predvsem po številu nočnin, potem bi imela največ koristi Rogaška Slatina, saj je v tem pogledu nad vsemi drugimi konkurenti. V resnici pa je imel največ koristi od tujskega prometa gotovo Maribor, saj so prihajali semkaj obiskovalci v pretežni meri zaradi trgovskih poslov ter so pustili večinoma svoj denar v tukajšnji trgovini in industriji, s čemer je posredno prišel prav vsemu mariborskemu gospodarstvu.

Priljubljen puder
Parizanke!

zavlekel v grmovje poleg poti ter mu vzel iz žepa denarnico. Našel je v njej 2000 din.

Od zločina je odšel naravnost domov. Ves denar, ki ga je vzel pokojniku, je izročil svoji ženi. Dejal ji je, da ga je našel njegov prijatelj Ivan Kolar ter mu ga je podaril. Zena je tedaj vedela, da denar ni dobil po pošteni poti, kljub temu pa je skušala oročnikom utajiti, da ga je sploh sprejela. Zaradi tega je prišla danes tudi na zatožno klop. Kolarja pa je spravilo pred sodišče nenadno priznanje morilca Kranjca, katerega je podal pred preiskovalnim sodnikom. — Kranjc, ki je s prva prevzel vso krivdo nase, je v preiskavi izpovedal, da ga je nagovoril k temu zločinu njegov prijatelj Ivan Kolar, ki je Koroša dobro poznal ter je tudi vedel, da nosi s seboj vedno precej gotovine. Kolar da je tudi izbral mesto za napad ter sta se sprva domenila, da bosta dejanje skupno izvršila. Kranjc da je bil samo za navaden rop. Kolar pa ga je prigovarjal, da je treba Koroša ubiti, ker mrtvec ne more nikogar izdati.

Kolar odločno zanika vsako krivdo. Obtožuje ga sicer njegova preteklost, ker je bil že večkrat predkaznovan. Vendar pa se je v teku razprave pokazalo, da si je Kranjc obdolžitev Kolarja enostavno izmislil, da bi si olajšal svoj težki položaj ter zmanjšal pričakovano kazen. Pri razpravi je namreč Kranjc prišel nenadoma še z novo obdolžitvijo na dan, in sicer je začel valiti skrivodlo tudi na svojo brata, za katerega pa sploh ne ve, kje živi. Razprava je tudi pokazala, da obvlada Kranjc, ki je bil rojen v Nemčiji, zelo slabo slovenščino ter je na vsa vprašanja sodnikov odgovarjal v nemščini. Vztrajal je do konca razprave, da sta ga nagovorila k umoru Kolar in njegov brat. Kolar je sicer priznal, da mu je Kranjc kritičnega jutra po umoru priznal, da je ubil Koroša ter da je dobil pri mrtvem precej denarja. Tudi mu je prigovarjal, naj še on nekaj takšnega izvrši, saj po pošteni poti ne prideš nikamor. Ni pa Kolar potem Kranjca prijavil oročnikom zaradi zločina. Pri razpravi je sedaj dejal, da se je bal potov in sitnosti z oblastmi. Tudi morilčeva žena taji, da bi ji bil mož povedal pri izročitvi denarja, kje in kako ga je dobil. Mislija je, da si ga je kje izposodil. Pred oročniki pa se je tako močno prestrašila, da sploh ni spravila iz sebe pametne besede ter jim tudi ni mogla povedati, da ji je mož prinesel denar.

Sodišče je zaslišalo danes samo nekaj prič. Te so v glavnem izpovedale, da je bil Kranjc zelo lahkomišeln človek. Rad je dobro jedel in se lepo oblačil, ker pa ni veliko zaslužil, je delal neprestano dolgove.

Razprava je trajala od pol 9 do pol 12. Posvetovanje sodišča je trajalo samo četrt ure, nakar je predsednik razglasil sodbo:

Silvester Kranjc se obsoja na smrt na vesalnih in na trajno izgubo častnih pravic. — Njegova žena Amalija Kranjc se obsoja zaradi prikrivanja na 2 meseca strogega zapora nepogojno. — Ivan Kolar se oprosta vsake krivde in kazni.

Kranjc je poslušal sodbo mirno ter je prijavil revizijo in priziv. Zena je izbruhnila v jok ter je tarnala, kaj bo sedaj z otroci. Ima namreč tri majhne otroke.

Srno z dvema mladičema v snegu ujel in zaklal

Zaloigra srnine družinice v bohinjskih gorah

Bohinj, 1. januarja.

Pred božičem je pritisnila starka zima z vso ostroščjo. V naših alpskih krajih je nasula snega, kot bi se hotela za večne čase ugnezditi. Za prebivalce naših gozdov in planin — za divjad — so prišli slabi časi. Trumoma se je zlasti srnjad selila iz višjih krajev v doline, da bi našla v bližini človeških bivaljših zavetišč in hrano ter pričakala lepših časov. Toda kakšna usoda lahko zadene marsikatero izmed njih, nam priča tale dogodek, ki se je pripetil pretekli božič v Bohinju:

Na božični dan sta napravila zakupnika lovišča »Stožec«-Ravna—Merniki, gg. Pretnar Ivan in Plemelj Ivan z Bleda obhod po svojem lovišču, da malo pogledata, kako v tej ostri zimi prezimuje divjad. Takoj za hotelom »BelleVue« na idiličnih senožitih »za Gradcam« opazita sledove treh kosov srnjadi, ki so se, po globokih brazdah v snegu sodeč, le s težavo, do vratu pogreznjeni v sneg, pomikali naprej. Poleg sledov opazita naša lovca, smučino, kar je takoj vzbudilo sum, da je nekdo lovil srne. Sledita smučini in kmalu zagledata v snegu polno krvi in srnine dlake. Takoj jima je bilo jasno, da je nepoklicani v globokem snegu na smučeh dohitel srne in jih zaklal. Pokličeta še gozdnega čuvaja g. Oicla Franceta iz Starih Fužin, ki je prišel s svojim psom, nakar so skupno sledili krvavim sledovom, ki so bili poškočeni precej pogosti, pozneje pa se je le tu in tam pokazala na snegu kaka kapljica krvi. Sledovi so jih vodili čez most pri Sv. Janezu v Staro Fužino do neke hiše. Lovci pokličejo takoj oročnike iz Bohinjske Bistrice, ki so bili v dobrih dveh urah na licu mesta in so izvršili kljub ugovorom domačih temeljito hišno preiskavo. Globoko v senu nad hlevom najdejo zakopane tri zaklane srne, starko in njena dva mladička: srnico in srnjačka. Pod težo dokazov je domači, šele 22 let star sin, priznal, da je na smučeh dohitel v globokem snegu te tri srne, jih zaklal, skril v sneg ter jih na sveto noč po polnoči znosil domov.

— Pri korpulentnih ljudeh se izkaže naravna »Franz-Josefova« grenka voda kot zanesljivo in prijetno delujoče sredstvo proti zaprtju, katere se uporablja brez posebnih dijet. »Franz-Josefova« grenka voda se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in trgovinah z mineralnimi vodami.
Ogl. reg. S. br. 30474/35.

18 letno dekle umorilo štiri otročičke

Obsojena je bila na 12 let robije, njena sestra, ki jo je nagovarjala, pa na 15 let robije

Celje, 4. januarja.

Pred celjskim okrožnim sodiščem sta se zagovarjali 18-letna služkinja Ana V. in njena sestra 24-letna Marija V. iz konjiške okolice. Razprava je bila zaradi mladoletnosti Ane tajna. Ana V. je bila obtožena, da je 21. oktobra 1937 na Planini pri Zrečah usmrtila otročičke V. Mirka, sinčka sestre Marije iz Vitanja. Otroka je usmrtila na ta način, da ga je stisnila čez trebuh. Na isti na-

čin je 5. novembra usmrtila v Koritnem pri Oplotnici, kjer je služila, 4 mesece starega otroka Vitrih Marijo. Na prigovarjanje svoje sestre Marije je usmrtila lansko leto 13. maja 3-letnega Marijinega sinčka V. Ivana na Planini in 22. septembra s komolcem zdrobila 4-letnega Črešnerja Miho.

Sodišče je obsodilo Ano na 12 let robije, njeno sestro Marijo pa zaradi nagovarjanja k groznomu dejanju na 15 let robije.

Morilec starega železničarja v Zagrebu prijeta

Poročali smo o umoru starega železničarja Antona Soltana, ki so ga 16. decembra l. l. našli mrtvega v njegovem stanovanju. Policija je ugotovila, da gre za roparski umor in je takoj uvela vsestransko preiskavo. Zaslišala je več žensk, ki so poznale starega Soltana, med njimi tudi neko Kežmanovo. Ta je povedala, da se je večkrat pogovarjala z umorjenim starčkom. Na vprašanje, če je o Soltanu govorila s kakim svojim znancom, je odgovorila, da je na stanovanju neke svoje prijateljice spoznala Ivana Braila in Dragotina Rogana, ki sta oba policiji dobra znana vlomilca. Kežmanova je pripovedovala, da se je Rogan pri njej zanimal za navade starega Soltana. Spraševal jo je, kam hodi Soltan in če pogosto odhaja iz svoje hiše. Kežmanova mu je povedala, da hodi stariček vsak dan v gostilnico, ki je v bližini njegove hiše in to navadno ob štirih popoldne. Policija je na podlagi teh podatkov aretirala Braila in Rogana ter ju začela zasliševati. Braila je končno podal obširno priznanje. Izjavil je, da je Soltana umoril Rogan. Na podlagi pripovedovanja Kežmanove sta z Roganom sklenila, da bosta vlomila v Soltanovo hišo v

čas, ko starna ni doma. Prišla sta pred Soltanovo hišo že 14. decembra, ker pa je v sobi gorela luč, sta iz tega sklepala, da je Soltan doma. Drugi dan sta se ponovno vrnila, trdno odločena, da na vsak način vlomita. Soltana takrat ni bilo doma, bil je v sosednji gostilni. Brailo je vzel vitrih in odprl vrata ter šel v hišo. Rogan mu je sledil. Brailo je šel v sobo in tam vse prebrskal. Našel je 450 din. Rogan se je ta čas zadrževal v predstvi. Naenkrat se je vrnil Soltan. Ko je zagledal vlomilca, je zakričal: »Lumpa, kaj tu delata?« Rogan je hotel zbežati v sobo, pa ga je Soltan hotel ustaviti. Začela sta se ruvati. Rogan je bil močnejši in je starca vrgel na tla ter ga zvezal. Zmetal mu je na glavo posteljnino, da ne bi kričal. Nato sta vlomilca pobeignila in šla v neko drugo ulico, kjer sta tudi vlomila in pokradla razno blago. Niti slutila nista, da je Soltan mrtvec: zvedela sta to šele drugi dan. Tako je pripovedoval Braila in se zdi, da je njegova izpoved resnična. Rogan pa vse taji, kljub temu, da mu je Braila v obraz ponovil svoje priznanje. Obu roparja je policija izročila sodišču.

Ko se je maša končala ter so začeli ljudje prihajati iz cerkve, je naglo vstal, plačal in odšel. Napotil se je v zasedo v gozdu, ki si jo je izbral poprej, ter je tam čakal na svojo žrtev. Vedel je, da nosi Koroš pri sebi precej denarja. Pred napadom si je v grmovju vrezal debelo leskovo gorjasto. Skrit v grmovju je prežal na Koroša in ko je prišel ta mimo, ga je udaril od zadaj z vso močjo. Napadeni se je brez glasu zrušil na tla. Ležečega je še nekajkrat kresnil z gorjasto in nato s kamnom, zadal pa mu je tudi vbodljaj v prsi z majhnim nožem. Nato je truplo

Veliki dokumentarni film iz življenja Hollywooda in njegovih čarov

HOTEL HOLLYWOOD

Danes ob 16., 19.
in 21 uri
Kino Matka 21-24

Ljubljanske župnije v letu 1938

Trnovska župnija

Župnija sv. Cirila in Metoda

Šteje danes okoli 10.000 duš. V letu 1938 je bilo rojenih v trnovski župniji 48 otrok, in sicer 24 dečkov in ravno toliko deklic. V bolnišnici in v raznih zavodih je bilo rojenih, toda v Trnovem krščenih 14 otrok, to je 11 dečkov in 3 deklice. Najmlajša mati je bila stara 17 let. Poročenih je bilo v Trnovem 65 parov, 10 trnovskih parov pa je bilo poročenih drugod. Najstarejši ženin-udovec je bil star 59 let in je poročil 43-letno nevesto, najstarejša nevesta je bila stara 43 let, najmlajša pa 18 let.

V Trnovem je umrlo letos 88 ljudi, v bolnišnici pa še 30 Trnovčanov, vseh skupno 68, od teh 23 moških in 35 žensk. Najstarejša je bila Helena Pir, roj. Finžgar, železničarjeva žena, ki je dočakala 90 let.

Trnovski farani so v verskem oziru zelo zgledni in zelo pogosto sprejemajo svete zakramente. Obhajal je bilo v preteklem letu 80.000. Cerkev je vedno polna vernikov in enako so mnogotevilne procesije ob Vstajenju in ob sv. Rešnjem Telesu. Trnovska fara je bila zadnja leta na slovesu, da se je spremenila iz bogate kmečke fare v faro brezposelnih in revnih otrok. Priskofila pa je na pomoč mestna občina, ki je zgradila na Cesti na Loko v Trnovem zelo veliko otroško zavetišče. To zavetišče, o katerem smo že poročali, bo leta 1939 izročeno svojemu namenu. Sestre sv. Vincencija Pavelskega pa so v bližini zgradile obširno pristavo, ki je bila letos blagoslovljena. Pri tej pristavi je tudi lepa kapela za domačo službo božjo.

Na Barju je nova cerkev že toliko izgotovljena, da se more v njej opravljati služba božja ob nedeljah in praznikih in tudi ob drugih dnevih. Trnovska fara je polna revežev, vendar pa je treba priznati Vincencijev in Elizabetni konferenci, da zelo skrbita za reveže, zlasti pa za revne otroke, pri čemer ju podpira mestna občina.

Velike množine ledu na Donavi

Pet oseb zmrznilo, tri pa utonile

Iz Zemuna poročajo, da plavajo po Donavi velike množine ledu, ki so zaradi mraza vsak dan večje. V Jugoslaviji se led na Donavi v splošnem pomika naprej, samo na nekaterih krajih, n. pr. pri zemunskem glavnem kolodvoru, je vsa Donava zaledenela in površina reke je podobna veliki beli ledeni poljani. Med Galcem in Brailo v Rumuniji je Donava popolnoma zamrznjena. Po vsej tej pokrajini je onemogočen ves promet, tudi železniški. Zgodilo se je veliko nesreč, od katerih so nekatere zahtevale tudi človeške žrtve. Tako je pri Braili zmrznila družina petih oseb, ki se je peljala na sanch iz ene vasi v drugo. Tudi

je danes stara pet let. Minula leto je proslavila desetletnico, od kar se je s prihodom sedanega župnika začelo s pripravami za novo župnijo in novo cerkev. Letos 1. julija bo pet let, od kar je bila posvečena nova cerkev. Cerkevna društva, ki so bila kot priprava v Bežigradu ustanovljena takrat, so na preprost, vendar pomemben način proslavila svojo desetletnico. Tako zlasti Društvo žena in mater, kjer so organizirane bežigradske gospe, matere in žene, je bilo posebno uspešno in plodovito. Tudi društvo bežigradskih fantov je proslavilo svojo desetletnico. Vse te proslave so imele pa samo praktičen namen. Porabili so jih Bežigradci za pripravo za korak naprej svojega farnega napredka, namreč za pozidavo prepotrebnega društvenega doma. Iz teh društev in iz navdušenih farnih mož se je sestavil odbor, ki že deli časa pripravljiva vse potrebno, kako bi se tudi ta akcija najlažje uredila, da bi uspela. Nabranega ima že nekaj nad stotisoč v denarju, poleg raznih drugih obljubljenih in zagotovljenih stvari za zidavo. Ravno te dni je odbor ustanovil Stavbno zadr. »Bežigradski dom«. Kakor vse kaže, se bo z zidavo doma začelo že to spomlad. Dom bo stal za sedanjo cerkvijo ob poti k Baragovemu semenišču z dohodom iz Dunajske (Tyrševe) ceste. Bežigrad hitro narašča. Pred desetimi leti je štel komaj dva tisoč duš. Danes gre že proti osem tisoč, pa se še vedno zida in se bo zopet letos veliko zidal in bo fara narasla gotovo za najmanj pet sto duš. — Minulo leto je bilo krščenih 39 otrok, 17 dečkov in 22 deklic. To ni ves farni prirastek, ker jih je bilo veliko krščenih v bolnišnici. V te številke pa žalibog fara nima vpogleda in se ji tudi ne sporočajo, zato maticar ni mogel dati točnega števila farnih novorojenčkov za to poročilo. Pogrebov je bilo 47, 19 moških in 28 žensk. Ako računamo, da je bilo krstov najmanj 80, bi znašal farni prirastek z rojstvi trideset oseb. Porok je bilo 58, od katerih se jih je šlo drugam poročiti 10.

oba konja, ki sta vlekla sani, sta zmrznila. Nadzornik delavcev v Galcu je skušal s čolnom skozi razpoklino ledu privezati do zamrznjene ladje, na kateri je bilo več delavcev. Led pa je čoln, v katerem sta bila še dva delavca, stisnil in zdobil in ker ni bilo od nikoder pomoči, so vsi trije utonili. Poleg tega je v Galcu zgorela velika železniška delavnica in je škoda zelo velika.

Pri nas imamo led na Dravi, ki pa se pomika naprej, medtem ko je Tisa popolnoma zamrznjena in led stoji. Na Savi še ni ledu, ker je voda nekoliko toplejša od drugih.

Drobne novice

Koledar

Četrtek, 5. januarja: Telesfor, mučenec; Emilijana, devica.

Petek, 6. januarja: Razglasenje Gospodovo (sveti Trije kralji); Baltazar (Boltežar), kralj.

Novi grobovi

† Berta Demšar. Kot žrtev materinstva je umrla gospa Berta Demšar, soproga zobozdravnika v Kranju. Stara je bila komaj 30 let in zapuščila potrpežljivo soprogo in komaj 6letno hčerko Majdico. Gospa Demšarjeva je bila po rodu Čehinja, doma iz Prage. Zelo je ljubila svojo domovino in v letošnjem letu jo je hudo bolela nesreča njene domovine. Bila je tiha, dobra žena, vsa posvečena svoji družini. Za letošnji Božič je urenila v svojem domu lepe jaslice in božično drevesce, obdarila svojo ljubo hčerko, vendar ji ni bilo dano, da bi praznovala vse božične praznike. Pogreb bo v petek, na praznik sv. Treh kraljev, ob treh popoldne. Naj počiva v miru! Zaljubljenim naše iskreno sožalje!

† V Dolu pri Hrastniku je zadela kap 57-letno Nežo Šopar. Med sv. mašo je še prešla sv. obhajilo, kmalu se je onesvestila in popoldne je umrla. Ker je bila članica Marjine družbe, so jo položili na mrtvaški odtel in dekliški sobi. Dekleta so oder lepo okrasila. Pogreba se je udeležilo veliko ljudi. Ob grobu se je poslovljalo od rajne g. župnik Medvedek in pa članica Marjine družbe, pevke in šolske deklice iz Hrastnika so ji pa zapele v zadnje slovo. Rajna je prav rada prodajala katoliški časopisje, posebno »Slovenec«. Naj ji sveti večna luč!

Samo še danes ob 16., 19. in 21. uri in jutri ob 10-30 dop. Film izredno napete in dramatične vsebine v stilu velikih kriminalnih in pustolovskih filmov

Viktor Me Laglen, Peter Lorre, June Lang

Seene nepopolnive napetosti in akcije. Strahovit in krvav upor v temnel, ogrožena borba za dokaz o identiteti ugrabljene tvojničarjeve hčerke, edinstveni upor sloveka proti krivičnim predodkom in nasilju!

Povratek iz pekla

KINO SLOGA
Telefon 27-30

— Smrt hrvatskega zdravnika. Na zagrebški kliniki je umrl znani zdravnik dr. Lav Vrbanič, star 68 let. Pred vojsko je bil ravnatelj bolnišnice v Vinkovcih, po vojski je pa leta 1920 prišel v Zagreb, kjer je postal ravnatelj kliničnih bolnišnic. Bil je zelo priljubljen zdravnik.

— Novo okrajno sodišče v Bosni. V mestecu Odžaku v Bosanski Posavini bo v kratkem ustanovljeno novo okrajno sodišče. Doslej so morali hoditi tamkajšnji prebivalci na sodišče v Bosanski Sabac, ki pa je zelo oddaljen.

— 240 šolskih kuhinj je ustanovil Rdeči križ v saveki banovini. Največ šolskih kuhinj je v Hrvatskem Zagorju, v Liki in na Primorju. Banska uprava v Zagrebu je za šolske kuhinje pripravevala 500.000 dinarjev. V omenjenih 240 šolskih kuhinjah se prehranjuje okrog 14.000 otrok.

— Zdravniška zbornica v Ljubljani opozarja vse g. zdravnike, da je pri Okrožnem sodišču v Mariboru razpisano mesto jetniškega zdravnika. Natančnejši pogoji so na vpogled pri predsedništvu okrožnega sodišča v Mariboru.

— Pomota pri imenu. V večeršnjem »Slovenec« smo poročali da je bil za člana ravnateljstva OUZD v Ljubljani imenovan Jože Melaher, zasebni uradnik v Mariboru. Ime se mora pravilno glagiti: Jože Melaher.

— V Službenem listu kr. ban. uprave dravske banovine od 4. t. m. je objavljen »Pravilnik podpornega sklada delavcev monopolične naprave, dalje »Sprememba pravilnika o postranskih prejemkih uslužbencev državnih prometnih naprav, »Spremembe v pravilniku o carinskih posrednikih« in »Odredba o imenovanju izpitne komisije za posluževalce električnih naprav.

— Lovska zadruga sprejema naročila za živo divjačino (zajce, fazane in jerebice) do 15. januarja 1939. Pojasnila daje Lovska zadruga, Ljubljana, telefon 20-29.

— Pri zaprtju, motnjah v prebavi vzemite zjutraj na prazen želodec kozarec naravnega »Franz-Josef« grenčice.

— Za brzi vlak na progi Osijek—Varaždin. Ko je bila odprta železniška proga Varaždin—Koprivnica, so se gospodarski krogi Slavonije, Podravja in Hrvatskega Zagorja začeli potegovati za to, da bi se na progi Osijek—Našice—Slatina—Kloštar—Koprivnica—Varaždin uvedel redni promet tudi brzih vlakov. V zvezi s tem je odredila generalna direkcija državnih železnic, da se proga od Osijeka do Koprivnice usposobi za promet brzih vlakov in so nedavno že začeli temeljito popravljati to progo. Proga od Osijeka do Slatine, v dolžini 95 km, je bila te dni popravljena in usposobljena za promet z brzimi vlaki, nakar so takoj začeli popravljati še ostali deli proge v dolžini 69 km. Ko bo tudi ta del proge popravljeno, bodo takoj začeli voziti tudi brzi vlaki.

V dežju in snegu gumijaste pelerinice!

od Din 15— dalje

v Foto-drogeriji „HERMES“

Miklošičeva cesta št. 30, Ljubljana

— Preiskava proti zverinskemu očetu in mačehi. Ponovno smo že poročali o 7letni Diki, ki sta jo skozi 8 mesecev mučila in stradala njen oče in mačeha. Sodišče v Zenici je oba zaprlo in ju sedaj zaslusuje. Oba sta osumljena, da sta deklico mučila z namenom, da jo umorita. Oba pa to odločno zanikata in trdita, da je deklica sama zbolela in da sta jo zdravila in negovala. V posebnih sobi pa sta jo imela zaprto za to, da ne bi drugi otroci našli boleznijo. Posebno sta jo mučila s tem, da ji ni dajala vode. Kakor je izjavila mala Dika, jo je mačeha nekoč zbadala s šivanko po vsem telesu toliko časa, da je ob bolečinah omedlela. Drugi pot jo je polila z vročo vodo in se deklici še danes poznajo opekline po telesu. Končno ji je mačeha e sekiro prebila desno roko. Kakor poročajo iz Gračanice, kjer leži mala deklica, ji je doslej odpadlo 8 prstov na nogah.

— Smrtni skok iz tretjega nadstropja. V torek popoldne je skočila v Zagrebu iz tretjega nad-

stropja neke hiše v Križaničevo ulici 50 letna žena. Obležala je na pločniku vsa v krvi. Ker je še dajala znake življenja, so jo takoj prepeljali v bolnišnico, kjer pa je kmalu izdihnila. Ker se je šele pred kratkim vesnila v dotično hišo, jo sostanovaleci ne poznajo. Njena postrežnica tudi ne ve, kako se piše, povedala je samo to, da je bila pokojna živčno bolna in da je v živčnem napadu skočila skozi okno.

— V preprihu ubil prijatelja. Okrožno sodišče v Mitrovici je obsodilo na sedem let robije 20 letnega kmečkega sina Radosavljeviča, ker je ubil svojega prijatelja Blažiča. Radosavljevič je igral v neki gostilni na harmoniko, neki fantje so mu pa nalivali vino iz Blažičeve steklenice. Medtem je prišla v gostilno Radosavljevičeva žena. Med njo in Blažičem je nastal prepri, pa je gostilničar vse nagnal iz gostilne. Kmalu nato pa je pred neko drugo hišo spet nastal prepri zaradi Radosavljevičeve žene, vmešaval se je Blažič, katerega pa je Radosavljevič zabodel z nožem v prsa. Radosavljevič je priznal svoj zločin, zagovarjal pa se je s silobranom.

— Pomirili jih je hotel, pa je zgubil življenje. V Jazovcu pri Somboru so v neki gostilni pili trije bratje: Anton, Matija in Pavel Biri. Ko so bili že precej napiti, so se začeli prepirati zaradi dediščine po očetu. V gostilni je bil tudi Stefan Sili. Da se bratje ne bi stegli, jih je začel miriti. Ko je prišel k njihovi mizi, so bratje brez vsake besede planili nanj, ga vrgli na tla in ga 17 krat zabodli z nožem. Nesrečnega Stefana so prepeljali v bolnišnico, kjer pa je kmalu umrl. Vse tri brate ubijalce so zaprli.

Ljubljana

1 Maša za smučarje in turiste bo jutri, na praznik, in v nedeljo v kapeli Vzajemne zavarovalnice ob pol sedmih.

1 Nočne fastive vabimo k celonočnemu češčenju, ki se prične v stolnici jutri po skupni molitveni uri ob devetih zvečer. Opravili bomo najprej molitve 22. ure Za sveti božični čas in nato do 5. ure v čast presv. imenu Jezusovemu. Novodošli častivci izbere poljubno nočno uro od 9 do 4 zjutraj.

1 Pevske vaje »Ljubljance« danes v četrtek ne bo. Prihodnja vaja bo v ponedeljek. — Vsi in točno!

1 Božičnica v Jožefišču na Poljanski cesti je prav lepo uspeša. Gojenke šivalne šole so prepevale lepe božične pesmi, deklamirale in vpriporile lepo božično igro, ki je v marsikaterem poslušalcu priskrila solze v oči. Po primernem nagovoru je bilo razdeljevanje božičnih daril. Razne trgovine in tovarne poleg drugih dobrotnikov in dobrotnic so prispevale darove za gojenke šivalne šole in za nekatere ubožne osebe. Jožefišče ima tri oddelke: staro hišo, novo hišo in šivalno šolo. Stara hiša je namenjena ubožnejšim ženskam. Do konca vojne je imela nekaj ustanovnih glavnih, toda po vojni država obrestil več ne izplačuje, zato je oskrbovanje tega oddelka zelo težko. Drugi oddelke je namenjen gojenkam šivalne šole, ki se tu uče šivanja, obenem se pa mimogrede vadijo tudi v gospodinjstvu. Tretji oddelke je gospejni dom v novi hiši. Tu prebivajo etarejše gospe, zlasti vdove boljših slojev, ki so bolj osamele, pa ljubijo družino. Splošno so v tem domu zelo zadovoljne, ker se proti plačilu dobro oskrbuje: imajo vsaka svojo lepo opremljeno sobo, odlično hrano in vso potrebo. Večinoma doživajo visoko starost nad 80 let, kar je najboljši dokaz, da je uprava hiše v najboljših rokah sester križark.

1 XIX. dobrodelna prireditel državni političnih nameščencev in upokojencev bo pod pokroviteljstvom g. bana dr. Marka Natlačenca v soboto, dne 7. januarja v vseh prostorih Sokolskega doma na Taboru. Cisti dobiček je namenjen podpornemu skladu za onemogle člane, vdove in sirote in se preplačila hvaležno sprejemajo. Igra železničarska godba »Sloga«. Na sporedu je tudi srečolov s krasnimi in bogatimi dobitki. Z ozirom na šlovelokljuben namen obisk prireditve toplo priporočamo.

1 Razpisane službe pri mestnem poglavarstvu. Mestno poglavarstvo v Ljubljani je razpisalo štiri službene mesta začitnih sester-pripravnice in eno službeno mesto pogodbenega lovkega in gozdnege čuvaja. Prosilke za službo začitnih sester morajo dokazati, da so dovršile 2 oziroma 3 letno šolo za začitne sestre (za strežnice) prosielci za službo pogodbenega lovkega in gozdnege čuvaja pa morajo imeti nižjo gozdarsko šolo. Prošnjo je treba vložiti do 20. januarja t. l., vendar pa ni treba več vlagati novih prošnji onim prosiilkam, ki so že vložile prošnjo na razpis službe začitne sester-pripravnice z dne 31. oktobra 1936, in onim prosiilkam, ki so že vložili prošnjo za pogodbenega uslužbenca za gozdarsko stroko na razpis z dne 9. marca 1938. Razpis izide v »Službenem listu« 7. t. m.

1 Trgovska prireditel. Združenje trgovcev in trgovsko društvo »Mercur« v Ljubljani opozarja naše občinstvo, posebno pa naše gospodarske kroge, da bo v soboto, dne 7. januarja v vseh prostorih Trgovskega doma letošnji trgovski ples, ki ga priredi klub absolviranih trgovskih akademikov. Po skrbnih pripravah prirediteljev bo letošnji trgovski ples gotovo odlična prireditel, ki bo nudila vsem udeležencem prijetno in neprisljano zabavo. Vabimo na število udeležbo.

1 Polenovka namočena. Fr. Kham, Kongresni trg 8.

1 Veliko zanimanje za Navje. Čeprav je častno pokopališče zaslužnih za nekdanjim nokopališčem sv. Kristofa precej od rok in pozimi ljudje ne greda na izlete ter ne prihajajo v skupinah z dežele v mesto, Ljubljanci pa manj hodijo na eprehod, vendar je na Navjo vedno dosti obiskovalcev. Ker je pokopališče, kjer počiva najznamenitejši tvorci naše kulture in tudi političnih uspehov slovenskega naroda, vedno pod skrbnim varstvom in zastraženo pred zločivci, je mogoča tudi natančna evidenca obiskovalcev. Šteje častilcev naših zaslužnih mož je pokazalo, da je Navje obiskalo od 23. novembra do Silvestrovega dne 770 osebo. Pri tem visokem številu oseb, ki so prišle počastiti naše slavne, zasluže može, pa niso vštete šole, ker jih ni bilo, čeprav je Navje najbolj poučna in najbolj nazorna, odprta knjiga za pouk zgodovine našega mesta in vsega slovenskega naroda. Predvsem je Navje namenjeno naši mladini, da spozna dela in zasluže tam pokopanih in se naužije njih duha.

Aleksander Puškin

Predstave
ob 16., 19. in 21. uri
V gl. vl. veliki Harry Baur

nesmrtni ruski lirik v dramizaciji slovečega ruskega umetnika
Turčinskega v filmu po slavni, krasni noveli napetih prizorov
romantične ljubezni

Poštarjeva hči

Kino Union
Telefon 22-21

1 Sneg povzročil motnje v telefonskem prometu. Pred dnevi smo napovedali, da bosta trčila v srednji Evropi oslabljeni mrzli val z Urala in topli val, ki prihaja z Atlantskega oceana severno Alp in ki se oba srečata v donavski kotlini. To se je zgodilo v torek proti večeru, ko je hudi mrz nadomestilo toplejšje vreme in se je prejšnja zmrzal spremenila v brozgo po ljubljanskih ulicah. Sneg pa je še močno naletal ponoči in posledica je bila, da je večeraj dopoldne odpovedalo okoli 300—400 ljubljanskih telefonov ter da so bile prekinjene tudi mnoge mednarodne telefonske zveze. Vendar pa so bili uslužbeneci pošte in telegrafa ves čas na delu in so že do popoldne popravili skoraj vse telefonske zveze. Zaradi obteženih telefonskih žic pa nastajajo še vedno motnje ter je prenos govorov ponekod zelo slab. — Posebno hudih novih nesreč zaradi snega ni bilo več. Ljudje so zelo previdni, pa tudi hišni posestniki so se potrudili, da so hodnike pred svojimi hišami dali posuti z žaganjem ali s peskom.

Gledališče

Drama. Četrtek, 5. jan.: »Hollywood«. Red B. — Petek, 6. jan., ob 15: »Kralj nebec«. Izven. Znižane cene. Ob 20: »Žene na Niskavurijuk«. Izven. Znižane cene. — Sobota, 7. jan.: »Pokojnik«. Izven. Znižane cene.

Opera. Četrtek, 5. jan.: »Roxyc«. Red Četrtek. — Petek, 6. jan., ob 15: »Prodana nevesta«. Izven. Znižane cene. Ob 20: »Pod to goro zeleno«. Izven. Znižane cene. — Sobota, 7. jan.: »Rigoletto«. Gostovanje gñe. Alde Nollijeve. Izven.

Rokodelski oder

Priljubljeno Dickensovo ljudsko igro »Cvrtček za petje« bodo uprizorili jutri, na praznik svetih Treh kraljev, ob pol 5 popoldne igralci Rokodelskega odra v Rokodelskem domu, Komenskega ulica 12. Po igri bo obdarovanje obrtnega naraščaja. Prireditve naj se zanesljivo udeležijo vsi mojstri in ves obrtni naraščaj. Prav posebno pa vabimo tudi vse velikodušne dobrotnike, ki so s svojimi darovi prispevali za obdarovanje. Predprodaja vstopnic bo jutri dopoldne od 10 do 12 v Rokodelskem domu, Komenskega 12.

Prireditve in zabave

Šiskarji! Na praznik sv. Treh kraljev priredi v samostanski dvorani ob 8 zvečer cerkveni pevski zbor Tomtevo božično spevoigro »Slovenski božič« v treh slikah.

Nučičvo veseloigro »Svete priredi igralska družina Prosvetnega društva Ljubljana-mesto na praznik sv. Treh kraljev ob 8 zvečer v frančiškanski dvorani.

»On in njegova sestra« je naslov velezbavni burki v štirih dejanjih s petjem in godbo, ki jo ponovi Frančiškanska prosveta M. O. v nedeljo, 8. t. m. ob 5 popoldne v frančiškanski dvorani. Režija Milana Skrbinskega. Glasbeni vložki od Joža Osana, ki vodi društveni orkester. Burka je pri premieri na Silvestrov večer do solz zabavala občinstvo. Predprodaja vstopnic v pisarni »Pax et bonum« v frančiškanski pasaji. Člani popust.

Odlična češka pianistka Viktorija Svrljikova bo izvajala v ponedeljek, dne 9. t. m., ob 8 zvečer na samostojnem klavirskem večeru v veliki Filharmonični dvorani naslednja dela: Bach: Partita v c-molu, Liszt: Sonata v h-molu: po odmoru pa Debussy: Ples delfinov; Ravell: Ondina, Novak: Moj maj in štiri Smetanove skladbe: Na morskem bregu, Slepčka, Cibulčička ter Fantazija na češke narodne pesmi.

Prosvetno društvo Bežigrad vabi vse Bežigradce in prijatelje lepe igre, da se udeležijo v obilnem številu uprizoritve božične igre »Vrtnice« na praznik sv. Treh kraljev ob pol 8 zvečer v društveni dvorani. Cisti dobiček je namenjen za novi društveni dom.

Sestanki

Podružnica Sadržanskega in vrtnarskega društva na Viču ima svoj redni letni občni zbor v petek, dne 6. t. m., ob 10 dopoldne v telovadnici viške šole.

Fantovski odsek Sv. Peter ima drevi ob osmih redni sestanek s predavanjem gosp. kateheta Premierla.

Dekliški krožek Ljubljana-mesto. Drevi ob 8 bo redni sestanek v Vzajemni zavarovalnici. Priidite vse, ker bo zelo prijetno!

Ljubljanski šahovski klub bo imel svoj redni občni zbor v soboto, 14. januarja ob 20 v restavraciji »Zvezda«. — Odbor.

Cerkveni vestnik

Salezijanski Mladinski dom na Kodeljevem. Praznik sv. Treh kraljev bomo v Mladinskem domu tudi letos obhajali v pričetnem razpoloženju. Na predvečer v petek ob 6 vabimo vse dečke in fante, ki so vpisani v Mladinski dom, v cerkev k večernicam. Med kratkim nagovorom in blagoslovom bo imel vsakdo priložnost, da opravi sveto epoved. Ob pol 8 pa bo prav tako cerkveno opravilo za etarše in druge vernike. — Na praznik dopoldne bodo v cerkvi sv. Terezije štiri sv. maše s pridigo. Pri sv. maši ob 6 in pol 8 poje mešani zbor, pri sv. maši ob pol 9 izvajajo zbor naših dečkov in fantov Försterjevo latinsko mašo ev. Cecilije Med sv. mašo je skupno sv. obhajilo za celo družino. — Popoldne ob pol 4 bodo slovesne večernice za mladino in za druge vernike. Po večernicah gremo vsi skupaj v gledališko dvorano, kjer bo okrog 80 pridnih in potrebnih goincev obdarovanih v blagu ali pa z obleko in obutvijo. Za fante in njihove starše vstop prost.

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: mr. Leustek, Resljeva cesta 1; mr. Bahovec, Kongresni trg 12, in mr. Komotar, Vič.

Dol pri Ljubljani

Prosvetno društvo ponavi v nedeljo, dne 8. januarja ob 3 popoldne Linhartovo komedijo: »Matiček se ženi«, katero smo z velikim uspehom vprizorili že na Silvestrov večer. Priidite pogledati!

Zagorje ob Savi

Ugotovitev. Pretekli teden je »Slovenec« poročal iz Celja o neki tatinski tolpi. V tem poročilu je omenjena tudi neka Ana Zitnik. Ker je v Zagorju posestnica z enakim imenom, so nekateri mislili, da je ta zapletena v dotično tatinsko tolpo. Zato ugotavljamo, da ga. Ana Zitnik, posestnica v Zagorju št. 137, nikakor ni mišljena v našem poročilu, ampak je to čisto druga Ana Zitnik.

Smučarska nesreča ali kaj?

Tržiška podružnica SPD nam poroča: Na Kolcah sta šla v ponedeljek 2. januarja popoldne dva smučarja, Magister Stanislav in Halik Miro iz Ljubljane, proti Velikemu vrhu. Ker je bila gošta megla in je močno snežilo ter se ob odhodu nista od znancev poslovila in ne poravnala vednevnih računov, smo v strahu, ker se nista vrnila, da sta se mogoče radi megle in mraka kje ponesrečila. Kdor kaj ve o njih, naj javi podružnici SPD Tržič ali najbližji orožniški postaji.

Maribor

m Okrajni čestni odbor Maribor poroča, da je poročilo »Jutra« z dne 3. jan. 1939 med mariborskimi vestmi tendenciozno in na čuden način zavito. Z debelim napisom 3.410.000 din primankljaja hoče resnicoljubno »Jutra« spravit okrajni čestni odbor mariborski v slabo luč. To ni noben primankljaj, ampak potreščina za vzdrževanje in gradnjo cest, anuitete za izvršena velika dela na Pohorski cesti, pri Benediktu v Sl. goricah, za mostove, I. anuiteta za most čez Dravo za zvezo med Meljem in Pobrežjem, za zgradbo obmejnih cest na Kozjaku in v Slovenskih goricah, za cesto Sl. Bistrica — Oplotnica, Ruše — Fala — Sv. Lovrenc, za podpore občinskim cestam, cestarje, uslužbence, kakor tudi za vsakokratne druge občajne izdatke. Za cestno upravo od Boča do Mure in od Sv. Duha na Ostrm vrhu do Sv. Antona v Sl. gor. Jutrov poročevalce je površno prepisal razglas na kaki občinski uradni deski, ni pa bil toliko pošten, da bi se točno informiral, da zgoraj omenjena vsota ni primankljaj, ampak samo potreščina cestne uprave, ki se bo krila z običajnimi okrajnimi čestnimi dokladi kakor vsako leto. O proračunu in cestnih dokladah ter o novih čestnih delih v letu 1939-40 bo čestni odbor mariborski razpravljati na ekupščini dne 11. januarja 1939 ob 10 dopoldne. Ako je misli znani »resnicoljubni« poročevalce z naslovom »primankljaj« udariti morda a. c. o., je s tem udaril sam sebe. Okrajni čestni odbor mariborski opravlja velika dela za zboljšanje cest. omrežja in ga take notice »resnicoljubnega« Jutrovega poročevalca prav nič ne motijo.

m Umrla je v Prešernovi ulici 18, gospa Franja Majer. Dosegla je visoko starost 84 let. Blaga pokojnica je bila mati uglednega mariborskega veletrgovca in industrijalca g. Franja Majerja. Pokopali jo bodo danes dopoldne ob pol 4 na pokopališču pokopališču. Naj počiva v miru! Zaljubljenim naše globoko sožalje.

m Iz policijske službe. Pri policijskem predstojništvu v Mariboru je nastopil službo policijski uradnik g. Milorad Lazarevič, ki je bil premeščen v Maribor ob banske uprave v Ljubljani. Kacijan Rudolf, stražnik-pripravnik, je premeščen na Jenecine, od tam pa pride v Maribor stražnik III. raz. Ivan Florjančič.

m Carinski dohodki. V mesecu decembru je imela mariborska carinarnica skupno 7.895.516,75 din dohodkov, od čegar odpade na izvoz din 39.670,50. Depozitov je bilo pri carinarnici v decembru 1.397.343,85 din.

m Družinski večer priredi pevski zbor pek. mojstrov v soboto, dne 7. januarja v Gambirnovi dvorani. Na sporedu je godba, petje, solospet, komični nastopi in srčni srečolov. Začetek ob 20. Vstopnina prosta! Prijatelji solidne zabave dobro došli!

m Kamen v okno. Dne 2. januarja je bil izvršen pri Mariji Snežni napad na kaplana g. Jožefa Kranjca. Ko se je zvečer nahajal v svoji sobi ter je čital knjige, je nekdo vrgel skozi okno več kg težek kamen, ki je prebil obe šipi ter je nad kaplanovo glavo priletel v steno. Orožniki so izsledili kot napadalca že zaradi uboja predkaznovanega mizarskega pomočnika Franca Šlebingerja.

m Mariborski kriminal. Kriminalni oddelke mariborske policije je v lanskem letu preiskoval 62 slučajev umorov in ubojev (ekoraj vsi izvršeni izven Maribora), na področju mariborskega mesta pa je bilo izvršenih: 1 težka telesna poškodba, 1 požig, 127 tatvin, 7 utaj, 1 razbojništvo, 24 prevar, 1745 drugih prestopkov ter 5 samomorov in 5 smrtnih nesreč. Kakor je iz navedenih števk razvidno, se Mariborčani v lanskem letu niso preveč podajali na stran pota ter niso imeli veliko stikov s kriminalom.

m 29 šip razbili in 200 lat potrgali. V Pekrah je navalilo 6 vihinjen fantov na hišo posestnice Antonije Kac. Zasedovali so čevljarkega pomočnika Franca Podgorca, ki je pobegnil pred njimi v omenjeno hišo ter zaklenil vrata za seboj. Fantje so začeli hišo po vseh pravilih vsake strategije oblegati. Potrgali so s plotu okrog hiše 200 lat ter so z njimi razbili vse na dvorišču na drobne kose, na hiši pa so uničili vsa okna in razbili 29 šip ter oboja hišna vrata. Stigali so s hiše tudi etaro braido ter poredali vinske trte. Obleganje se je vršilo med etaravitim hrúšcem in »pitjem, nihče od osedov pa ei ni unal iz strahu pred divjaki obleganim na pomoč. Ko je bila sila na vrhuncu, pa so se pokazali orožniki, ki so bili slučajno na patulji ter so oblegovalce preganili. Enega izmed njih so orožniki na begu ujeli in tako so potem izsledili vso nasilno družbo, ki bo poleg kazni za svoje divjaštvo morala povrniti tudi vso veliko škodo.

m Nesreča v tekstilni tovarni. V tekstilni tovarni Zelenska & Co na Tržaški cesti se je ponesrečil 17letni praktikant Milan Klemenčič. Hotel je osnažiti stroj za čiščenje vate ter je odklopil električni motor, da bi se stroj ustavil. Preden pa je še stroj stal, je segel vanj z roko. Pri tem ga je stroj zgrabil ter mu odtrgal na desni roki dva prsta.

m Zanimivo izsiljevalno afero raziskuje mariborska policija ter je zaradi nje bil aretiran 36 letni mizarski pomočnik Anton Vanček. Poleg izsiljevanja ga zasledujejo tudi zaradi žepne tatvine dne 25. decembra v neki gostilni v Vetrinški ulici.

m Drag plašč izgini. Slabe izkušnje je napravila zasebnica Roza Prall, ki je prišla iz Gradca v Maribor. V nekem lokalu ji je izmaknil neznanec njen plašč iz modrega sukna, ki je bil obšit z dragocenim »skunk« ovratnikom.

Gledališče

Četrtek, 5. januarja, ob 20: »Vse za šalo«. Red C. — Petek, 6. januarja, ob 15: »Pokojnik«. Znižane cene. Ob 20: »Aida«. — Sobota, 7. januarja, ob 20: »Prevara«. Zadržje. Znižane cene.

Sv. Križ pri Litiji

Prosvetno društvo Sv. Križ pri Litiji ponovi na praznik sv. Treh kraljev, dne 6. januarja t. l. v novi prosvetni dvorani ob 15 igro »Deseti brate«.

Delo Kmetijske zbornice

Kot smo že poročali, se je v torek ob 10. dopoldne pričelo zasedanje plenarnega sveta Kmetijske zbornice.

Na dnevnem redu je bilo včeraj poročilo predsedstva zbornice o delu posameznih zborničnih odborov in zborničnega urada v preteklem letu, katerega smo v izveščju že prinesli.

K debati k predsedstvenemu poročilu, ki je bila v nadaljevanju seje ob 3. dopoldne se je oglašilo veliko število gg. svetnikov. Deloma so gg. svetniki želeli pojasniti o akcijah, o uspehih ozir. izgledih različnih akcij, ki jih je zbornica v preteklem letu začela in delala na njih rešitvi, tako: o sezonskem delavstvu, o izvozu živine po primernih cenah, o ustanovitvi prepotrebne zbornične glasila, o dodelitvi javnih del v kraje, ki so že danes brez žita, o vprašanju pocenitve cementa, o strogem izvrševanju veterinarsko-policijskih odredb pri borbi proti razširjanju slinavke i. dr.

Občni zbor Kmetijske posojilnice za ljubljansko okolico v Ljubljani

Dne 4. t. m. je bil 55. redni občni zbor tega zavoda. Iz poslovnega poročila za leto 1936 in 1937 posnemamo sledeče podatke:

Denarni promet je znašal v letu 1936 din 826.000.000 na starem in din 15 milijonov na novem računu, leta 1937 pa din 753 milijonov na starem in din 30 milijonov na novem računu. Članov je bilo koncem 1937 leta 6.576. Objasnjuje razloge, iz katerih zavod v času zaščite še ni mogel prirediti z delnim splošnim izplačevanjem vlog. Po uredbi o zaščiti denarnih zavodov in njih upnikov je moral zavod predvsem poravnati nezaščiten obvezje. Tekom leta 1938 so bile iste do malega že plačane, zato je prišel k delni razrešitvi vlog. Za naprej bo mogel zavod v veliko hitrejšem tempu ugoditi potrebam vlagateljev. Ugodne posledice delnega odtajanja vlog se kažejo v dejstvu, da je ogromna večina vlagateljev zaupala razvezane vloge kot nove naložbe zavodu. Vlog je bil koncem leta 1937 din 135 milijonov.

Izbrpno poročilo uprave in nadzorstva je občni zbor po kratki debati odobril ter vzel izvajanja revizijskega poročila na znanje. Na dnevnem redu je bila tudi sprememba pravil, ki je bila potrebna zaradi prilagoditve novemu zakonodajnemu zakonu. V novih pravilih je števila odbornikov proti dosedanjemu nekoliko povečano. Pri nato sledečih volitvah so bili dosedajni odborniki v celoti zopet izvoljeni, izpolnjeni še z ugodnimi člani iz vrst večjih vlagateljev. Izvoljeni so bili: sledeči gg.: v upravnem odboru: Heng Ernest, veletr. in špan. konzul v Ljubljani, Mr. ph. Hočevar Slavka lekarnar v Ljubljani, Hrehorič Franjo, veletrgovec v Ljubljani, Juvan Franjo, posestnik in župan v Srednjih Gamelnjih, ing. Knez Tomo, veletrgovec in daniški konzul v Ljubljani, Rus Ivan, veleposestnik v Grosupljem, ing. Sernek Dušan, minister v p. v Ljubljani, Smer Hinko, šolski nadzornik v p. v Ljubljani; za namestnike gg.: Krek Janez, trgov. zastopnik v Ljubljani, ing. Marovt Ivan, trgov. v Ljubljani, Ravnikar Franjo, mestni tesarški mojster in industrijalec v Ljubljani ter Bernberk Franc, pleskarski mojster v Ljubljani.

V nadzorni odbor so bili izvoljeni gg.: Kavčič Mihael, gostilničar in posestnik v Zgornji Šiški, Meden Viktor, industrijalec in predsednik Zdr. zveza trgovcev v Ljubljani, Pungartnik Milko, trg. zastopnik v Ljubljani, Rus Zdravko, trgovec in posestnik na Bledu, Škrbec Franjo, trgovec z lesom in predsednik lesnih trgovcev za dravsko banovino v Ljubljani, in Verovšek Jurij, veletrgovec v Ljubljani; za namestnike gg.: Müller Vinko, veletr. z vinom in posestnik v Domžalah, Praprotnik Franjo, strojno mizarstvo z Zgor. Šiški.

Iz poteka obnega zbora in podanih poročil je razvideti, da se zavod lepo razvija.

Svetovna razstava v Newyorku

Ljubljana, 4. jan. Danes dopoldne je bila v Zbornici za trgovino, obrt in industrijo anketa o svetovni razstavi v Newyorku, katero je sklicala banska uprava v Ljubljani in je zato anketi predsedoval načelnik oddelka za trgovino in industrijo g. dr. Rajej. Anketa je prisostvoval tudi zastopnik ministrstva trgovine in industrije inšpektor g. Jaša Grgašević, ki je prisotnim obširno obrazložil načrt in zamisel razstave. Naša država je dolgo oklevala, ali se naj udeležiti ali ne, šele v decembru je ministrski svet v ta namen odobril vsoto 8 milijonov din. Za razstavo je prijavljenih 58 držav in bi bilo škoda, če ne bi bili na njej zastopani. Saj je itak strošek naše države majhen v primeri z drugimi državami. Tako je Francija odredila za sodelovanje na razstavi 100 milijonov frankov, Italija 330 milijonov lir, Rusija 130 milijonov din, Češkoslovaška 25 milijonov din itd.

Sicer so naša sredstva skromna, skušali pa jih bomo čimbolje izkoristiti. Jugoslaviji je odmerjeno na razstavišču 500 m² prostora in bo ves naš paviljon preurejen v mezanin, da se tako prostor poveča. V glavnem bodo naša država pokazati delo naših izseljencev, turizem, folklor in arhitekturo. Dalje hoče zainteresirati obiskovalce, zlasti pa še naše rojake za obisk naših krajev in produkcijo ter izvoz surovin, katere potrebuje tudi Amerika. Poziva vse naše interese, ki imajo poslovne zveze z severnoameriškim Zedinjenim državami, da naj se čimprej odzovejo vabilu in stopijo v stik s pristojnimi zbornicami.

Ves aranžman naše razstave ima v rokah Obrtna šola v Zagrebu, kamor je do 25. januarja poslali vse predmete za odpremo v Ameriko. V debati so zastopniki naših interesov ugotovili, da je stvar taka, kot je bila pred leti za razstavo v Parizu: vse je že tako rekoč izvršeno, blago že izbrano, tedaj pa so poklicani še ostali, da pri stvari sodelujejo. Gosp. p. Zakrajšek je govoril v imenu naše izseljenske zbornice (bival je mnogo let v severni Ameriki, ki jo dobro pozna) ter dal dobre pobude za razstavo, kjer naj bi pri aranžmanu sodelovali kot izkušeni tudi naši izseljenci s svojimi organizacijami. Zlasti je treba pokazati na delo naših izseljencev pionirjev škofa Barago, sadjarja Pirca itd. Zastopnika Zbornice g. podpredsednik Ogrin Ivan in tajnik g. dr. Pretner sta tudi govorila v tem smislu in želela, da se dajo Zbornici čimprej striktna navodila, kaj naj stori v svojem delokrogu za razstavo.

Inšpektor g. Jaša Grgašević je obljubil, da bo po možnosti ustregel vsem željam in tako upamo, da Slovenci, katerim gre z ozirom na veliko število naših izseljencev v severnoameriških Zedinjenih državah, ne bomo zapostavljeni.

Tečaji državnih železnic so od 1. jan. 1939 dalje naslednji: holandski goldinar 24.18, nemška marka 17.83, zlati frank 14.50, madžarski pengő 12.85, švicarski frank 10.10, poljski zlat 8.40, italijanska lira 2.36, češka krona 1.54, belgijski frank 1.51, francoski frank 1.22, bolgarski lev 0.52, grška dramma 0.41 in romunski lej 0.34 din.

Zbornični svet je nato odobril zaključni račun za l. 1938. in sprejel novi proračun za l. 1939. v znesku 1.100.500 din. Osnovo za kritje zborničnih izdatkov tvori, kot v preteklem letu v smislu uredb o Kmetijskih zbornicah 5% na doklada na zemljor. Povdarjalo se je, da je zbornični proračun v sorazmerju širokih potreb in nalog, ki stojijo pred zbornico, premajhen (primerjaj proračun TOI ali Delavske zbornice) in bo treba iskati novih sredstev.

Ob 18.30 je bila včerajšnja seja zaključena. V sredo dopoldne se je seja nadaljevala. Na programu je bil referat o reformi našega ljudskega kmetijskega šolstva (ref. insp. Erjavec). V obširnem referatu je bila prikazana ureditev tega šolstva v drugih, naprednih evropskih državah (Danski, Nizozemski, Švici itd.). — Seja se je nadaljevala ob 3. dopoldne. K referatu se je oglašilo k besedi veliko število gg. svetnikov in je bila debata zelo obsežna.

Delovno razmerje v tekstilni stroki

Po velikem štrajku v tekstilni industriji Slovenije leta 1936 je bila sklenjena kolektivna pogodba za to stroko. Sklenili so jo: na eni strani Zveza delodajalcev tekstilne stroke za dravsko banovino (42 podjetij), na drugi strani Jugoslovanska strokovna zveza, Narodna strokovna zveza in Splošna delavska strokovna zveza. Pogodba je po zadnjih podatkih Delavske zbornice veljala za 13.800 delavcev ali skoraj 58% delavstva te stroke in je bila tako največja kolektivna pogodba v Sloveniji in vsej državi.

Sedaj smo izvedeli, da so delavske organizacije z dnem 31. decembra 1938 odpovedale pogodbo, katere veljavnost poteče dne 31. januarja letos in je zato pričakovati, da se bodo v kratkem začela pogajanja za sklenitev nove pogodbe.

Stanje Narodne banke

Stanje Narodne banke za 31. december 1938 je bilo naslednje (v milij. din, v oklepajih razlika v primeri z izkazom dne 22. decembra 1938):

Aktiva: podlaga 1.909.0 (+1.1), devize izven podlage 643.5 (+98.4), kovani denar 330.0 (-9.0), posojila: menična 1.707.7 (-9.3), lombardna 63.6 (+9.8), vrednostni papirji 258.8 (+10.2), prejšnji predjudi državi 1.627.7 (-16.0), efekti rez. sklada 233.5 (+12.8), efekti drugih skladov 33.7 (-0.1), nepremičnine, zavod za izdelavo bankovcev in inventar 185.1 (-15.0), razna akt. 2.147.4 (-201.6).

Pasiva: glavnica 180.0, rezervni sklad 236.7 (+14.4), ostali skladi 37.5 (+0.78), bankovci v obtoku 6.920.7 (+228.3), drž. terjatve 22.1 (-25.8), žiroračuni 1.080.0 (-159.3), razni računi 980.0 (-94.9), obveznosti z rokom 30.0, razna pasiva 232.6 (-83.6).

Obtok bankovcev in obveznosti po vidu 9.013.9 (+51.6), skupna podlaga s premijo 2.453.8 (+2.2), od tega samo zlato v blagajnah 2.439.5 (-0.5), skupno kritje 27.22 (27.04)%, od tega samo zlato v blagajnah 27.02 (26.90)%.

Velik promet v Nemčiji

Zadnje čase opažamo, da prihajajo vsi vlaki iz Nemčije z znatnimi zamudami, kar povzroča velike neprijetnosti tudi naši železniški upravi in potnikom. Poleg drugih vzrokov je razlog za te zamude iskati v tem, da je bil za praznike v Nemčiji velik potniški promet in da je narasel tudi blagovni promet. Tudi je moral velik del prometa, ki je šel po vodni poti, iti sedaj po železnici, ker so kanali deloma zamrznjeni. Poleg tega Nemci sami ugotavljajo, da je njihov vozni park za veliki promet premajhen in da potrebujejo najmanj še 50.000 tov. vagonov ob taki zaposlenosti gospodarstva.

Trgovinski stiki z Anglijo. Meseca novembra letos je bil ustanovljen občni zbor Angleško-jugoslovanske trgovinske zbornice v Zagrebu. Teža obnega zbora se je udeležil tudi zastopnik londonske trgovinske zbornice g. Stewens, ki je nato obiskal različne kraje v naši državi, da se osebno prepriča o interesu naše države za poglobitev trgovinskih stikov z Anglijo. Na svojem obhodu po državi je prispeal g. Stewens v sredo v Ljubljano ter je Zbornica za trgovino, obrt in industrijo sklicala posvetovalne interese za trgovino z Anglijo. Popoldne so se v zbornični sejni dvorani zbrali številni predstavniki trvd, ki imajo živahne poslovne zveze z Anglijo in z zanimanjem poslušali izvajanja g. Stewensa ter se udeležili tudi zanimive debata o povečanju trgovskih stikov z Anglijo, ki so za nas zelo važni, saj je Anglija država, ki ne pozna deviznih omejitev in gledati moramo, da povečamo svoj izvoz v take države.

Zaokroževanje zneskov v čekovnem prometu. Finančni minister je dne 30. decembra izdal odlok, da Poštna hranilnica ob priliki obračunavanja take in pravizije v čekovnem prometu zaokrožuje obračune z zveđenjem ulomkov dinarja na cele dinarje, odnosno na 50 par in sicer navzdol v korist Poštne hranilnice.

Tečaj za pripravo na mojstrski izpit. Zavod za pospeševanje obrta priredi v Ljubljani tečaj za rokodelske pomočnike in pomočnice, ki bi se želeli pripraviti na mojstrski izpit. Tečaj bo v drugi polovici januarja ob popoldanskih urah tako, da bo mogoče obiskati tečaj tudi udeležencem izven Ljubljane, ki se bodo posluževali za dopotovanje opoldneških vlakov in se vračali z večernimi vlaki domov. Predavalo se bo o obrtnih predpih, davkih, predpih o zaščiti in socialnem zavarovanju delavstva, obrtnem knjigovodstvu, glavnih principih kalkulacije in elično, kar se zahteva pri teoretičnem delu mojstrskega izpita v pogledu splošnega znanja. Ako bo dovolj pripravljencev poedinih strok, se bo v zvezi s tem tečajem predavalo dotičnikom še posebe o blagozanstvu, kalkulaciji in proračunih, tehnologiji in drugih strokovnih predmetih teoretičnega izpita. Strokovno risanje se ne bo poučevalo. Tečaj je brezplačen ter bo v priložni sejni dvorani Zbornice za TOI v Ljubljani, Beethonova ul. 10. Prijavo za tečaj je poslati pisмено s točnim naslovom Zavodu za pospeševanje obrta Zbornice za TOI v Ljubljani. O pričetku tečaja bodo prijavljenci obveščeni pisмено.

Strokovni tečaj za mizarje. V zvezi s tečajem za strokovno risanje za začetnike in z tečajem za notranjo arhitekturo, ki je ob nedeljah dopoldne pod okriljem Zavoda za pospeševanje obrta Zbornice za TOI in sicer v prostorih Tehniške srednje šole v Ljubljani, bodo tako za udeležence teh dveh tečajev kakor tudi za mojstre in pomočnike, ki te dveh tečajev ne obiskujejo, pa bi pokazali zanimanje, predavanja o kalkulaciji o obrtnem knjigovodstvu, o blagozanstvu, tehnologiji leca ter a slogih. Ta predavanja bodo med tednom od pol 7 do pol 9 zvečer v prostorih Tehniške srednje šole v Ljubljani in sicer ob torkih, eredah in četrtkih. Predavali bodo gg. inž. arh. Gustav Ogrin, nadalje profesor Lenarčič in strok. učitelj Dolak. Vabimo mizarске mojstre in pomoč-

nike, ki bi želeli obiskovati te večerne tečaje, da se nemudoma zglašijo pri Zavodu za pospeševanje obrta Zbornice za TOI v Ljubljani in sicer pisмено prijavo, to pa najkasneje do 10. t. m. Podrobne informacije pri Zavodu PO Zbornice za TOI v Ljubljani, Beethonova ulica št. 10./II.

Dolnjemiholjski mlin na valjke, d. d. v likvid., Zagreb, objavlja, da je po končani likvidaciji ostalo 1.026 milj. din, od česar dabe delničarji na eno delnico 100.90 din, ostanek 0.017 milj. din pa se porabi za izbris trdke in davke.

Poravnalno postopanje je uvedeno o imovini Trautmann Hinka, trgovca v Murski Soboti, Lendavska cesta 8, narok za sklepanje poravnave 10. februarja 1939, oglašiti se je do 3. februarja 1939.

Potrjena prisilna poravnava: Blagovič Emil, trgovec v Ormožu.

Odprava konkurza: Pahor Franc, bivši trgovec v Kranju (vsa masa razdeljena).

Odlog plačil je dovoljen Hranilnici in posojilnici v Turnišču, r. z. z. n. z. za 6 let, od 16. septembra 1938 dalje, odlog velja za dolgove nastale do 22. novembra 1937, obrestna mera 2%.

Znižanje diskonta v Franciji. Francoska banka je znižala diskont od 5 na 2%, lombard od 3.5 na 3% in obrestno mero za mesečne predjudme na državne papirje od 2.5 na 2%.

Obtok bankovcev v Češkoslovaški je znašal na koncu leta 1938 6.949.6 milj. kron, kar pomeni v primeri z izkazom za 23. december povečanje zaradi potreb ultimata za 821 milj. kron. Tudi posojila banke so znatno narasla.

Naše gospodarstvo v novembru

Narodna banka je objavila svoje mesečno statistično poročilo za november 1938, iz katerega posnemamo naslednje zanimive podatke:

Vloge se vračajo v denarne zavode

V teku meseca septembra so se vloge v naših denarnih zavodih zmanjšale za 1.090 milj. din, toda kmalu po koncu politične krize so začele vloge zopet dotekati v denarne zavode in statistika za konec oktobra beleži že dotok vlog v primeri s koncem septembra za 354 milj. din. Tako so znašale skupno vse vloge v naši državi dne 1. novembra 1938 11.054 milj. din (dne 1. oktobra 10.700, dne 1. septembra pa 11.790 milj. dinarjev). S stanjem 11.054 milj. din na koncu oktobra so vloge že prešle višino pred letom dni. kajti dne 31. okt. 1937 so znašale samo 11.033 milj. din.

Po posameznih skupinah so znašale hranilne vloge v naši državi (v milij. din):

	31. avg. 30. sept. 31. okt. 30. no.
Poštna in drž. hip.	2.808 2.461 2.545 2.604
20 velikih zas. bank	3.417 3.092 3.165 3.200
regul. hran. v Slov.	1.090 1.086 1.089 1.069
ostali zavodi	4.475 4.111 4.285 —

Skupno 11.790 10.700 11.054 —

Iz pregleda je razvidno, da so vloge že dosegle izredno visoko stanje po krizi in da statistika za konec novembra pokazala še nadaljnje povečanje vlog, kar je dokaz, da so naši denarni zavodi že preboleli septembrsko krizo.

Iz statistike poslovanja 20 največjih zasebnih bank v naši državi je razvidno, da so njih vloge padle septembra za 325 milj. din, že oktobra so se zvišale zopet za 77. novembra za pa 35 milj. na 3.200 milj. din. Postavka gotovine se je od avgusta na september zmanjšala od 476 na 307, oktobra se je že zvišala na 455, novembra pa na 478 milj. in že skoraj dosegla najvišje stanje, doseženo dne 31. julija s 504 milj. din.

Cene v novembru

Od ostalih indeksov v razvoju našega gospodarstva omenjamo indeksov cen, ki je na debelo ostal skoraj neizpremenjen. Indeks cen na drobno pa izkazuje po posameznih važnejših mestih nenotno tendenco. Indeksi so bili naslednji:

Borza

Dne 4. januarja 1939.

Denar

V zasebnem kliringu je ostal angleški funt neizpremenjen na 236.10—239.90.

Nemški čeki so v Ljubljani zopet popustili na 14.20—14.40, v Zagrebu so ostali neizpremenjeni na 14.21—14.41, v Belgradu na 14.20—14.40.

Grški boni so beležili v Zagrebu 37.55—38.15, v Belgradu 37.65—38.35.

Devizni promet je znašal v Zagrebu 2.928.361 din, v Belgradu 3.422.000 din. V efektih je bilo prometa v Belgradu 1.318.000 din.

Ljubljana — Tečaj s primom.

Amsterdam 100 h. gold.	2392.20—24.0320
Berlin 100 mark	1769.82—1787.58
Curih 100 frankov	995.00—1005.00
London 1 funt	203.90—207.10
Newyork 100 dolarjev	4380.50—4440.50
Pariz 100 frankov	115.20—117.50
Praga 100 kron	150.75—152.25
Trst 100 lir	231.70—234.80
Curih, Belgrad 10, Pariz 11.595, London 20.4675, Newyork 442.625, Bruselj 74.65, Milan 23.28, Amsterdam 240.65, Berlin 177.50, Stockholm 105.40, Oslo 102.85, Kopenhagen 91.37, Praga 15.175, Varšava 83.75, Budimpešta 87.50, Atene 3.95, Carigrad 3.50, Bukarešta 3.25, Helsingfors 9.025, Buenos-Aires 100.125.	

Vrednostni papirji

Ljubljana. Drž. papirji: 7% investicijsko posojilo 99.75—100.75, agrarji 59.50—62.50, vojna škoda promptna 467.470, begluske obveznice 88.50—90.50, dalm. agrarji 87.50—89.50, 8% Blerovo posojilo 96—97, 7% Blerovo posojilo 89—90, 7% posojilo Drž. hip. banke 99.25—100.25, 7% stab. posojilo 97—99. — Delnice: Narodna banka 7.650—7.800, Trboveljska 180—190.

Zagreb. Državni papirji: 7% investic. posojilo 99—100, agrarji 60—63, vojna škoda promptna 472.50—473 (473, 472.50), za konec marca (472), begluske obveznice 90.50—90.75 (90.75), dalmatin. agrarji 89.25—89.75, 4% sev. agrarji 58.25—60, 8% Blerovo posojilo 97.50—98.50, 7% Blerovo posojilo 91.25—92 (91.50), 7% stab. posojilo 97.50 denar (98.50). — Delnice: Narodna banka 7.700 do

Pažnja Vas varuje mazočaranja

Zelo je pri nakupu Aspirin tablete pazite na »Bayer«-jev križ, kajti brez tega znaka ni Aspirina.

ASPIRIN

TABLETE

Oglas reg. pod št. brojem 32608 od št. 11. 1938.

Cene na debelo: nov. 1937 okt. 1938 nov. 1938			
rastlinski proizvodi	84.6	84.4	81.6
živina in proizvodi	67.2	65.6	67.2
mineralni proizvodi	87.2	88.3	98.9
industrijski proizvodi	81.7	75.9	75.9
Skupni indeks	79.3	76.8	76.7

Cene na drobno: nov. 1937 okt. 1938 nov. 1938			
Belgrad	89.8	94.9	95.9
Zagreb	89.0	88.9	87.8
Ljubljana	86.6	88.9	90.1
Skopje	92.5	96.0	98.2
Sarajevo	86.6	89.1	87.5
10 glavnih mest	89.3	92.1	92.5

Iz teh podatkov je razvidno, da so v novembru padle cene rastlinskih proizvodov, povisale pa so se cene živine in proizvodov ter mineralnih proizvodov. Indeks cen na drobno kaže, da so samo v nekaterih mestih v primeri z novembrom lanskega leta višje cene letos. Tako n. pr. izkazuje Zagreb letos v novembru nižji indeks kot v novembru lani. Na splošno pa izkazuje cene na drobno dvig od oktobra na november.

Borze

Promet na naših efektivnih borzah je znašal novembra 31 (oktobra 1938 38, novembra 1937 17) milj. din, v devizah in valutah pa 318 (268, oziroma 341) milj. din. Povprečni tečaj državnih papirjev so bili v oktobru in novembru naslednji:

	nov. 1937	okt. 1938	nov. 1938
vojna škoda	419.05	472.18	470.18
7% invest. posojilo	96.27	99.45	99.42
4% agrarji	54.55	61.00	60.41
6% begl. obveznice	78.77	90.60	89.78

Indeksi tečajev je bil na splošno nekoliko nižji kot prejšnji mesec, vendar je še znatno višji kot je bil leta 1937.

Promet

Število natovorenih vagonov na naših državnih železnicah je padlo od oktobra na november od 181.000 na 160.000, vendar je še višje kot je bilo novembra 1937, ko je znašalo 151.000 vag. Skupno je bilo v prvih 11 mesecih leta 1938 natovorenih 1.691.000 vagonov, v prvih 11 mesecih leta 1937 pa samo 1.548.000.

7.800 (7.750), Priv. agrarna banka (225 drobnih kornadi).

Žitni trg

Novi Sad. Vse neizprem. Tendence neizprem. Promet srednji.

Cene živine in kmetijskih pridelkov

Cene živine v Ljubljani dne 4. januarja 1939. Voli I. vrste 6 din, II. vrste 5—5.50 din, III. vrste 4.50 din, telice I. vrste 6 din, II. vrste 5—5.50 din, III. vrste 4.50 din, krave I. vrste 5.75 din, II. vrste 4.25—4.50 din, III. vrste 2.75—3 din, teleta I. vrste 8 din, II. vrste 7 din, domači prašiči špeharji 10 din, prašiči pršutarji 9 din za 1 kg žive teže.

Cene živine in kmetijskih pridelkov na sejmu v Kranju dne 2. januarja 1939. Dogon: 40 volov, 19 krav, 1 tele, 1 bik, 57 svinj in 68 prašičev. Prodanini je bilo: 32 volov, 18 krav, 1 tele, 1 bik in 52 prašičev. Cene živine so bile stalne, dočim cene žitu, moki in krmiolom rastejo. Cene so bile naslednje: voli I. vrste 6 din, II. vrste 5.50 din, III. vrste 5 din, telice I. vrste 6 din, II. vrste 5.50 din, III. vrste 5 din, krave I. vrste 5.50 din, II. vrste 5 din, III. vrste 4.50 din, teleta I. vrste 8 din, teleta II. vrste 6.50 din, prašiči špeharji 10.50 din, prašiči pršutarji 8.50—

Koledar v naravi

Drevesa v deblih z »letnicami« beležijo svoje pomladi — Polžem in školjkam se leta poznajo po obročih na hišicah

Vsako pretečeno leto pomeni košček pridobljenega življenja. Večno snujoča narava polaga pred človeštvo sliko rasti in zorenja v posebnih pisavi, ki je najbolj razločno vidna na prežaganih deblih: v letnih krogih ali »letnicah«. Prvi kos lesa, ki ga vzamemo v roko, je pisan list, na katerem je zaznamovana pretekla doba, pa ne samo to. Pravi prijatelj narave more iz teh letnic tudi razbrati, kakšna so bila pretekla leta, dobra, bogata ali skopa, topla ali ledenomrzljiva zimami, suha ali deževna. Debla, ki ležijo pred žagami, ali na kolodvorih čakajo na prevoz in nam kažejo svoje tope, ravne obraze z jasnimi obroči okrog stržena v središču — je v teh deblih kronika narave za desetletja in stoletja nazaj.

Drevesa, zlasti iglavci, imajo posebno svojstvo, da si znajo svojo leseno snov pomnožiti in ohraniti. Nekemu okroglemu jedru v središču je dana neke vrste večna mladost. To je vrsta samih živih kroglic, ki se živalno razmnožujejo in ne prestopajo nastavlajo okrog sebe nove obrobe. To dogajanje pa nastopi samo takrat, ko zapihajo pomladanski vetrovi in jim velika vlaga da muženost in sokove. Tedaj tvorijo velike in prožne celice, ki so z rastjo vedno bolj okrogle, ker od vseh strani druga na drugo pritiskajo. V aprilu in maju se pričena ta sveža rast lesa, pa tudi v poletju povsem se ne preneha. Le celice so v poletju vedno manjše. Njihovo tkivo je gostejše, ker drevesa v poletni suši nimajo več toliko sokov. V poznejšem poletju se to notranje debelenje debel popolnoma ustavi. Naslednje leto pa se s pomladjo znova začne in zbere nov krog.

To je vsa skrivnost letnih obrobov ali letnic, ki jih vidimo na koncih prežaganih debel. Iz teh letnic moremo razbrati vso preteklost, ki jo je bilo drevo deležno. Če ima drevo 99 letnic, je torej rastle 100 pomladi. Najstarejši hrasti, ki so jih podrli v Angliji, so imeli po 20000 letnic, rastle so torej že za časa Rimljanov. Če je na kakem debelu sedmi krog pred zadnjim izredno širok, je to dokaz, da je bilo pred sedmimi leti vreme izredno ugodno za rast. Prav tako moremo spoznati, kdaj je bila suša, kdaj je bil izredno hud mraz, če so letnice razpokane (kar pa je mogoče opaziti samo na zunanjih krogih, ker razpokline sila rasti kmalu zaceli in preraste).

Pa ta lastnost ni lastna samo drevesom. Tudi druga živa bitja označujejo na sebi življenjske dobe. Pa ne po našem koledarju, ker imamo kvečjemu mi njihovega, oziroma vse živo stvarstvo skupnega: vrsto pomladi, ki kličejo življenje, in

zim, ki življenje ustavljajo. Če školjko natančneje pogledaš, ima tudi na zunanji strani svoje lupine letne kroge, letnice. Vsako leto položi k prejšnjim šivom apnenca novega, in tako ji zraste lepo zidana in pisana hišica, ki je njen najzanesljivejši rojstni list. Ribe vrsto pomladi pišejo po svojem telesu z zaporedno nabranimi luskinami. Le tako se more v nekaterih ribnikih ugotoviti, da so n. pr. nekateri krapji že po sto let stari. Polž beleži zgodovino svojega ozkega življenja s tankimi in okroglini črtami po svoji hišici. Palma poznavalec narave pove že na prvi pogled, koliko je stara. V vsakem poletju si ob vrhu nabere nov venec listov, ki sicer v kasnejših letih oveneje in odpadejo, ostanjejo pa brazgotine, ki so lepo v krogih nabrane po vsej višini debla. Vsak lahko na oči izračuna, da je ta ali ona palma potrebovala 60 ali 80 let, da se je povzpela tako visoko.

In tako gre v vsem živem stvarstvu: bolj ali manj očitno vsako živo bitje na svojem telesu piše svoje pomladi. Le človeku čas prizanaša, da mu ne riše po telesu takih obrobov — morda zato ne, ker se na približno sedem let obnovi ves celični sestav in ker sploh nima tako matematično

natančno urejene rasti, kakor je lastna rastlinam. Človek le gleda in opazuje letne obrobo in njihovo zakonitost na ostalem živem stvarstvu. Ta zakonitost pa ni zemeljska, ampak kozmična, kolsece v vseмирskem načrtu Stvarnika. Poseben položaj zemeljske osi, ki ni posledica zemeljske zgradbe, ampak je zemlja tako položena od Stvarnika izven nje, ta položaj daje letne čase: mile pomladi, vroča poletja, pojemajoče jeseni in mrzle zime — v neskončni vrsti, vedno po istem redu, stoletja in stoletja. S to vztrajno vrsto letnih časov pa se v vsem živem stvarstvu življenje prebuja in zamira, sledovi pa ostanejo v deblih, na hišicah polžev in školjk — in človek jih opazuje in šteje. Če os zemlje ne bi bila nagnjena, bi vsega tega življenjskega vala ne bilo; v enem pasu (ob ekvatorju) bi bilo večno poletje, dalje proti severu in jugu večna »pomlad«, večna jesen in večna zima, edina izprememba bi bila noč. In pot zemlje okrog sonca, ki jo preleti v 365 dneh, 6 urah, 9 minutah in 9,539 sekundah, nam vsako leto pripelje dan novega leta, novo pomlad itd. Tako teče velika vseмирska ura — po zamisli večnega Urajarja. Nismo si mi izmislili leto, kakor ni dan naša iznajdba — vse nam meri ta naša zemlja, tako postavljena in v tak tek pognana, ta nam deli življenje v posamezna razdobja, človek samo nov koledar obesi na omaro in šteje obrobo na drevesnih deblih. Vse drugo se more izpremeniti, ostane pa dan, bežni dan in — žal! — tako kratko leto!

TEKME ZA SVETOVNO SMUČARSKO PRVENSTVO bodo letos v Visokih Tatrah (na Slovaškem) od 10. do 19. februarja. Slika kaže tekmovalno progo s 1900 m visokega vrha Kasprowy v Zakopanah skozi gozdove v dolino

Čaj v Evropi obhaja stoletnico

Proslavili jo bodo Angleži, ki jim je čaj narodna pijača

Kakor kavo, tobak veliko žitnih vrst in začimb, je Evropa tudi čaj dobila iz neizčrpnih Azije. Danes je čaj že tako splošna pijača v salonih in najbolj revnih kočah, da se kar čudno sliši, da ga pred sto leti — tri rodove nazaj — v Evropi sploh še ni bilo. Da proslave njegovo stoletnico, so seveda najbolj poklicani Angleži, ki jim je čaj v zvezi z njihovim svetovnim gospodstvom postal narodna pijača. Letos 10. januarja bo preteklo sto let, odkar je bila ustanovljena prva angleška tvrdka za pridelovanje in obdelovanje čaja. Na ta dan bodo najprej angleškemu kraljevskemu paru v zlatem zavoju izročili mešanico najboljšega čaja, ki je zrastle povsem na tleh angleške imperije in je bil predelan izključno v angleških sušilnicah. To bo slovesna počastitev čaja, kateri bo prisostvovalo le nekaj izbrancev, množice bodo o tej slavnosti brale le v časopisu. Drugi del slavnosti pa bo za ljudstvo in London: trije sloni bodo na svojih širokih hrbtih iz pristanišča St. Catherine-Dock prenesli 36 zabojev čaja po najpomembnejših londonskih ulicah v Mining Lane v središču Londona. Tu bo londonski župan sir Frank Bowater v vsem slavnostnem ornatu vodil javno dražbo, kjer bodo vsi zaboji prodani in pridobrodelnim organizacijam, ki so jih ustanovile trgovine s čajem. Ob tej priložnosti bo na Mining Lane razstavljen tudi zaboj čaja v isti mešanici, kakor je bil izročen kraljevskemu paru. Na zaboju pa bo zapisano povelje sedanjega angleškega rodu prihodnjim rodovom, da se zaboj sme odpreti in njegova vsebina pripraviti za pijačo šele leta 2089, torej čez sto let, za dvestoletnico, odkar se čaj pije v Evropi. Kdo bo tedaj smel zaboj odpreti in se nasrkati sto let starega čaja, si Angleži niso upali predpisati, prihodnjemu rodu bo to na prosto dano. (To misel so Angleži očitno posneli od prirediteljev letošnje svetovne razstave v New Yorku, ki bodo v zemljo zakopali cele zaboje »znamenaj današnjega časa« z ukazom, da se zaboji smejo pregledati eden čez 1000 let, drugi pa šele čez 5000 let. Ako bo misel še naprej tako hitro

ški Indiji. Uspeh proučevanj je bil, da je čez 50 let Indija izvažala že več čaja kot Kitajska. Angleži so izsušili mogočno močvirja in džungle in jih zasadili s čajnimi plantažami, ki še danes ves angleški imperij zalagajo s to pijačo. Indija in Ceylon obvladujeta ves čajni trg, kakor je bilo

Arabci v boju proti Angležem v Palestini ne prizanašajo nobenim javnim napravam. Na sliki: poškodovana telefonska proga.

ob prvem pojavu čaja, ko je bil tudi doma samo v Indiji in je šele od tod prišel na Kitajsko.

Kitajci imajo o nastanku čaja legendu, po kateri se je neki budistični menih zaobljubil, da ne bo nikdar več zaspal. Dolgo se je premagoval, slednjič pa ga je spanec le premagal. To ga je tako pograbilo, da si je v jezi odrezal očne veke in jih vrget na tla — iz njih pa je pognal čajev grmiček, katerega pijača preganja spanec. Ta menih je živel menda v 6. stoletju. Znano pa je, da so na Kitajskem vsaj zdravniki čaj uporabljali že prej. Ob koncu 8. stoletja je bil že obdavljen in kitajski bori so ga prenesli na Japonsko, kjer se je tudi silno hitro razširil. Z odkritji ob začetku novega veka je prišel polagoma čaj tudi v Evropo, pa se dolgo ni mogel udomačiti, ker so mu pripisovali vse mogoče škodljive učinke, kakor sprva črni kavi. Ko so ga pa do dobra spoznali, ga pa nihče ni več zavrgel. Če si pravega čaja iz Azije ni mogel privoščiti, si je pomagal, in si tudi danes še pomaga z raznimi nadomestki, kakor kamelice, lipa, bezeg, robida in toliko drugega listja. Največji prijatelj čaja pa so seveda Angleži, za njimi pa kmalu pridejo Rusi in narodi severozahodne Evrope.

Plaz zasul 76 ljudi — na Japonskem

V gorah srednje Japonske se je nekaj dni pred novim letom pripetila velika nesreča. V pokrajini prefektore Toyama je plaz zasul 76 ljudi in kljub vsem naporom se reševalcem še ni posrečilo, da bi prišli do njih. Bati se je, da so se medtem že vsi zadušili.

Zgleden član društva za varstvo malih živali na zimskem izprehodu.

Do 20 m globoki snežni zameti v Kanadi

Zadnje dni decembra so v Kanadi divjali silni viharji s snegom, kakršnih v teh krajih že dolgo ne pomnijo. Zlasti so bile močno prizadete province Ontario, Saskatchewan in Alberta, s katerimi so bile vse zveze prekinjene. Na ravnem je snega padlo povprečno po več metrov visoko, sneženi zameti pa so bili visoki tudi po 20 m. Zaradi tega vlada povsod silen mraz. V Edmontonu, glavnem mestu Alberta je termometer padel na 51 stopinj pod ničlo. Ves promet je bil ustavljen. Tudi v pristaniških je občepele velike ladje, ker jih je obdal led in niso mogle na morje.

Romunska kmečka družina zmrznila

Iz Romunije poročajo, da so o božiču na deželni cesti, ki pelje v Gala, našli kmečki voz, ki je bil popolnoma zasnežen. Ko so odkopali sneg, so pod njim našli nekega kmeta, njegovo ženo, njeno sestro in dva otroka, vse zmrznjene. Kakor so pozneje ugotovili, jim je voz obstal v snegu. Ure in ure so se morali mučiti, da bi ga spravili naprej, pa se jim ni posrečilo. V snežnem metežu in mrazu so se morda hoteli pod vozom samo nekoliko odpočiti, da bi potem znova poskusili, pa so od naporov omagali, zadremali in zmrznili.

»Mi, kar nas je moč v naši deželi, nikdar ne bomo dopustili kake diktature!«

NOVOLETNO VOŠČILO BREZPOSELNIH

Na spomenik, ki stoji v Londonu v spomin na veliki požar mesta, so v noči na novo leto brezposelni obesili zastavo z napisom: »Srečno novo leto želijo brezposelni, ki leta 1939 ne smejo umreti od lakote.« Policija je napis kmalu dala odstraniti

Drobne zanimivosti po svetu

Kačji strup je znamenito zdravilo, ker iz njega izdelujejo zdravilni serum proti kačjemu piku. Največji zavod za izdelovanje tega seruma se nahaja pri Sao Paulu, glavnemu mestu braziljske države Rio di sul. Zavod zalagajo brazilski farmarji s strupenimi kačami. Vsako leto jih dobi do 10.000 komadov. Nedavno je proslavil zavod svojevrstni jubilej, ko je vzel strup že 250 tisoči kač. Operacija kač je silno nevarna. Kači nastavijo kemično čisto skodelico z visokim robom, kamor se takoj zagrije in izpušči nekaj kapljic nevarnega strupa. Nato jo pustijo več tednov na posebnem vrtu in ponovno operacijo vsaki dvajseti dan. Ko so živali razstrupljene, jim odvzamejo kri in iz nje pripravljajo drug zdravilni serum. Proti vsakemu piku strupene kače je potrebno takojšnje cepljenje. Če vbrizgavajo pravočasno, je vsaka nevarnost še tako strupene kače izključena. Zavod je statistično izračunal, da se na ta način reši vsako leto okrog 50.000 oseb.

Na stol prikovana mati dva dni gledala mrtvo hčer. V Kodanju je policija odkrila strašno tragedijo, ki je spravila na dan žalostno usodo hrome žene. Ko so staro ženo našli, je sedela bolna in brez pomoči v nočni obleki na stolu, s katerega se ni mogla gneti, na tleh blizu vrat stanovanja pa je ležala mrtva njena hčerka, 32 letna kontoristinja. Po izjavi zdravnikov je bila kontoristinja mrtva že najmanj dva dni, ko so jo našli. Njena mati se ves ta čas ni mogla ganiti s stola in si tudi ni mogla poiskati hrane. Sodijo, da je smrt hčerke povzročila premočna doza uspavalnega praška, ki ga je pomotoma zaužila. Ko je zapazila svojo pomoto, je najbrž hotela iti po pomoč, pa se je pri vratih zgrudila na tla in umrla.

Skupina Amerikancev je prišla v Rim in se ustavila tudi pred cerkvijo sv. Petra. Eden izmed družbe je dolgo časa strme gledal to velikansko hišo božjo. Vodnik je stal poleg njega, da bo pripravljen na vsako vprašanje, ki mu bo stavljeno. Pričakoval je, da Amerikane ne bo našel besedi navdušenja. Tedaj pravi vodniku: — »Kaj menite, koliko neki tehta ta majhna cerkva?«

Novi ameriški globokokrovni bombniki pri poskusnem poletu čez gorovje Sierra Nevada.

dobivala svoje posnemovalce in ako bodo prihodnji rodovi res tako pokorni svojim prednikom, se utegne zgoditi, da bodo hodili mimo samih takih »terminiranih« zabojev, ki jih še ne bodo smeli odpreti — to bo radovednost!

Tako bodo Angleži počastili svoj čaj, ki ga pije že sto let, v katerih se je iz skromnih počelkov razvila velika industrija, ki tisočim in tisočim daje vsakdanji kruh, da ga morejo pomakati v čaj. Angleška čajna produkcija doseže 800 milijonov funtov čaja na leto. Prva pošiljka čaja, ki je iz Azije prišla v London pa je obsegala 8 skromnih zabojev po 350 funtov; v treh je bil asamski »sukong«, v petih pa asamski »pekoe«. Neki kapitan Pidding je ves tovor kupil po 34 šilingov za funt. Ta kupčija je bila pred 100 leti proglašena kot umazano dobičkarstvo. Toda Angleži nikdar ne bi prišli do lastne čajne industrije, če ne bi leta 1833 potekla pogodba, v kateri je bil zagotovljen kitajski izvoz čaja na Angleško. Takrat so bili trgovci s čajem pred nevarnostjo, da bodo kitajska in japonska pristanišča za angleške ladje zaprta, in v trgovskem svetu je že vladal velik obup. Kako naj tudi Britance obvladuje morja, če bi se ne krepil s čajem? Zato je guverner Bengalije lord Cavendish Bentick imenoval poseben odbor, ki naj preiskuje možnosti, kako bi se čajev grmiček zasadil in razmnožil po angle-

KAJ JIM VSE PRIDE NA MISEL

V Philadelphiji so imeli žaljivo tekmovalno klobukov, pri katerem se je pokazal tudi tale vzorec, ki so pa »po svoje« poda k elegantnemu fraku

Ljubljanska ženska bolnišnica v preteklem letu

Ljubljanska ženska bolnišnica je zaključila lanske leto z zadovoljstvom, pomešanem z žalostjo in skrbjo. Zadovoljna je lahko, ker je lanske leto izmed 1812 porodnic darovalo svoje življenje na oltar materinstva samo pet žen, dočim so bile žrtve prejšnja leta vedno nekoliko večje. Odkar ljubljanska porodnišnica obstaja, je bila umrljivost mater med porodom ali v nosečnosti vedno večja kot lanske leto, ko je znašala samo okroglo 0,2%, napram 0,3% in več v prejšnjih letih. 1842 mater je darovalo narodu 1874 novorojenčkov, od katerih jih je zdravih odšlo v širni svet 1749. Nekaj jih je pomrlo še pred rojstvom, nekaj jih je umrlo pozneje, bodisi zaradi oškodovanj med porodom, bodisi zaradi življenjske slabosti, bodisi zaradi slučajnih bolezni. Toliko zdravih mater s tolikimi zdravimi otroki so v resnici lahko ponos in nadej tudi v teh težkih časih, ko se mora vsaka mati in vsaka družina obupno boriti zase in za svoje potomstvo.

Pogled na drugo stran žen. bolnišnice je v primeri s tem žalosten. Stiske materinstva, moralne in gospodarske, so tako narasle, da je na ginekološkem oddelku izmed 503 žen, ki so se prišle zdraviti zaradi splava, umrlo 11, to je 2 odstotka. Če primerjamo to umrljivost s ono, ki jo je bolnišnica opazovala pri pravočasnih porodih, če vidimo, da umre zaradi splava skoraj desetkrat več mladih žen nego zaradi poroda, je lahko razumljivo, da moramo biti žalostni. Od 1000 porodnic umrle dve, od 1000 žen s splavom jih umre 20. Ta porazna ugotovitev nas mora navditi s skrbjo in strahom. Kaj bo z našimi ženami, kaj bo z našimi naraščajočimi, ako se bo ta, v socialnih in moralnih okoliščinah spočetih proces nadaljeval? Pa to je — kar je posebno oteževalno — samo en del zrtve, ki jih zahteva naša doba od žene: ako dodamo k temu še množične bolezni, ki spremljajo splave, se mora naša skrb še podvojiti in po-

trojiti. Ob vsakem sklepu leta bi morali na te žalostne pojave misliti ne samo zdravniki v bolnišnicah, ampak vsi tisti, ki jim je mar usoda naroda. Prvi dan vsakega novega leta bi moral biti posvečen razmišljanju o ogroženih virih ljudskega življenja, vsak prvi dan v letu bi moral biti izpolnjen s snovanjem načrtov, kako naj se tej najakutnejši in najporaznejši sodobni bolezni prepreči morilno delo. Vse naslednje dni pa naj bi sledila dobro premisljena dejanja v obrambo rodu.

V primeri s temi podatki o rojstvih in splavih so podatki o drugih nalogah, ki jih je izvršila ženska bolnišnica v preteklem letu, za širšo javnost manj važni. Število rakov na ženskih organih se je tudi lani dvignilo, in sicer tako visoko, kakor še nikdar poprej. Zanimivo in obenem tudi za zdravstvene naloge bodočnosti merodajno je, da bolnišnica beleži manj žrtve raka nego žrtve materinstva. Za rakom je bilo operiranih 93 žen, umrlo pa jih je 6. Starostna doba za rakom umrlih žen je visoka, za posledicami materinstva umrlih mnogo nižja, tako da se lahko ponovno potrdi pravilo, da rak pobira starejše žene, splavi pa v evetu življenja stoječa bitja. Kako često je potrebno, da spretna porodničarjeva roka poseže v delovanje fizioloških prirodnih sil, je razvidno iz dejstva, da je bilo treba narediti nekaj nad 300 porodniških operacij, med njimi 12 carskih prereзов in 6 prereзов medeničnih kosti. Na ginekološkem oddelku je bilo operiranih 1275 žen, med njimi 44 zaradi izvenmaternične nosečnosti, 266 zaradi različnih novotvorb, ostale zaradi vnetljivih in drugih procesov.

Kljub temu, da od leta do leta raste število porodov, splavov in operacij, so ostala materialna, lokalna in denarna sredstva bolnišnice na isti višini, kakor so bila pred leti, ko je bilo treba skrbeti le za ca. 800 porodov. Tudi v tem pogledu z vsakim letom rastejo skrb.

Sprememba imen postaj v Ljubljani in Mariboru

Občinstvo opozarjamo, da so se po objavi generalne direktije državnih železnic, »Saobr. vest.« št. 1 z dne 1. jan. 1939, nazivi postaj v Ljubljani in v Mariboru spremenili, in sicer se imenuje postaja Ljubljana gl. kol. samo Ljubljana, Ljubljana gor. kol. — Ljubljana-Siška, Ljubljana dol. kol. — Ljubljana-Rakovnik, Maribor gl. kol. samo Maribor in Maribor gor. kol. — Maribor-Studenec.

Vozni red brzih vlakov štev. 9 in 10. Občinstvo opozarjamo, da vozila na progi Beograd—Jesenice in obratno po odredbi Generalne direktije drž. železnice redno vsak dan brza vlaka štev. 9 in 10; žal se potniki teh dveh vlakov, verjetno zaradi nepoznavanja voznega reda, prav malenkostno poslužujejo, nasprotno pa sta ponavadi prenapolnjena brza vlaka štev. 5 in 6.

Vlak štev. 9 odhaja iz Jesenice ob 20 uri 15 minut, z Lesc-Bleda ob 20.33, iz Radovljice ob 20.38, iz Kranja ob 21.02, iz Škofje Loke ob 21.18; prihaja v Ljubljano ob 21 uri 43 min. ter odhaja iz Ljubljane ob 22, iz Zidanega mosta ob 23.19, iz Brezice ob 0.04 ter prihaja v Zagreb gl. kol. ob 0.40, v Beograd pa ob 8.16.

Vlak štev. 10 odhaja iz Belgrada ob 20 uri 55 minut, iz Zagreba gl. kol. ob 4.30, iz Brezice ob 5.10, iz Zidanega mosta ob 6.20; prihaja pa v Ljubljano ob 7.26 ter odhaja iz Ljubljane ob 7.58, iz Škofje Loke ob 8.28, iz Kranja ob 8.40, iz Radovljice ob 9.07, z Lesc-Bleda ob 9.15 ter prihaja na Jesenice ob 9.34.

Ta vlaka sta po navadi — vsaj za zdaj — prav slabo zasedena ter je potovanje z njima ugodnejše, nego potovanje s katerikoli drugim brzim vlakom.

Celje

c Osebnost. Včeraj je zapustil Celje tehnični višji pristav na okrajnem načelstvu g. inž. Vsevolov Stefani, ki je prestavljen na tehnični oddelke na okrajno načelstvo v Sremsko Mitrovico. G. inženir je bil 10 let v Celju in si je s svojo ljubeznivostjo, zlasti pa pozhrovalnostjo za delo v celjskem okraju, pridobil mnogo prijateljev. Na novem službenem mestu želimo naročniku našega lista obilo sreče in uspehov!

KINO METROPOL

KPD prireja telesno-vzgojna predavanja s filmom OLIMPIJA I. DEL (Festival narodov v Berlinu 1936.) Režija: Leni Riefenstahl. Tisoč! najboljših telovadcev in atletov z vsega sveta nastopajo v viteški ponosni borbi!

c Salezijanski Mladinski dom v Gaberju priredi na praznik sv. Treh kraljev in v nedeljo ob 5 popoldne krasno božično igro s petjem »Jaslice« v 4 slikah.

c Gostilničarka obsojena. Pod tem naslovom smo poročali o razpravi proti gostilničarki Antoniji Zupanovi iz Trbovelj, katero je sodišče obsodilo na 4 mesece zapore. Obtožbenka je sedaj vložila priliz, zaradi česar njena obsodba še ni pravomočna.

c Plen štorskih orožnikov. Okrožno sodišče v Celju je izdalo tiralico za 34 letnim Cirkovnikom Karlom iz Kozjega, ki je kriv več vlomnih tatvin v celjski okolici. Včeraj dopoldne sta šla štorska orožnika, narednik Letik in kaplar Vlaisavljevič po Razlagovi ulici po Celju in sta opazila nekega moškega, ki se jima je zdel sumljiv. Letik je po opisu tiralice spoznal v moškem Cirkovnika in ga zato namenoma poklical po imenu. Cirkovnik je slišal klicanje, se ozrl in se tako skoraj sam izdal. Orožnika sta ga pozvala k sebi, peljala v neko vežo in ga zvezala, nato pa odpeljala v zapore okrožnega sodišča.

c Preprečen požar na železniški postaji. V torek okoli 9 zvečer se je vnel plin pri polnjenju plinske cisterne za uporabo svetilnega plina za železniške vozeve. V nekaj minutah je goreč plin zajel velik obseg in razbelil pod vozom železne traverze. Možna katastrofa so preprečili gasilci, ki so prihiteli na pomoč in prekinili polnjenje plina. Le sreči je pripisati, da ni prišlo do eksplozije, ki bi prav gotovo naredila veliko škodo.

Slov. Konjice

Občni zbor Dravinske podružnice SPD v Slov. Konjicah bo v soboto, dne 14. januarja ob 20 v dvorani Narodnega doma v Slov. Konjicah. Dolžnost vseh članov je, da se običnega zbora udeležijo.

Slovenska Bistrica

Prosvetno društvo v Slovenski Bistrici je z uspehom uprizorilo v božičnih praznikih narodno igro: »Mlinarjev Janez«. Za praznik sv. Treh kraljev bo večernica pa pripravila v Slovkovem domu novo narodno igro Franceta Bevka »Kajne«, ki prav dramatično riše veliko notranjo borbo družine zamejskih Slovencev za svoj narodni obstoj.

Jesenice

Kino Krekovega prosvetnega društva predvaja v četrtek ob 8 zvečer in na praznik svetih Treh kraljev (6. jan.) ob 3 popoldne ob 8 zvečer: »Diskretni alibi«. — V soboto, 7. jan. ob 8 zvečer in v nedeljo ob 3 popoldne ter ob 8 zvečer se predvaja vefilm: »Zmagac«.

Melika

V petek in soboto bo vrtnarsko-zelenjadarški tečaj, katerega priredi Kr. ban. uprava. — Prosvetno društvo je pod novim g. proštom ozivel. — Zdržni tečaj kmečke zveze bo dne 9. in 23. januarja. — Na nekem silvestrovanju niso pazili, kam padajo pesti, ker nekateri iz »boljšec« družbe nosijo obvezane glave.

Vojnik pri Celju

Tri nakaznice za brezplačen prevoz živil sta prejeli občini Vojnik-trg in Škofljavas, in sicer prva eno, druga pa dve.

Igro »Kralj z neba« bodo ponovili na praznik sv. Treh kraljev ob 3 popoldne v posejilnični dvorani v Vojniku.

Iz Julijske krajine Zlata maša v Rihembergu

Na Stefanovo je obhajal ponosni in staroslavni Rihemberg izreden praznik: zlato sv. mašo svojega župnika g. Jožeta Štrancarja. Dva lepa slovoka in zelo okusno ovenčana župna cerkev so bili zunanji odrazi pomembnega slavlja, naltalena cerkev je pričala o notranji povezanosti med farani in njihovimi dušnimi pastirjem, ki je v 30 letih, kar neutrudno deluje v tem prepletem predelu goriške dežele, postal pravi in resnični duhovni oče svoje obsežne duhovnije. Pri slovesni sv. maši so zlatomašniku asistirali bivši rihemberški kaplani. Mladi moški zbor je ognjevit in ubrano prepeval ter dovršeno izvajal krasno Filkejevo mašo. Goriškega nadškofa je zastopal prel. msgr. dr. Toroš, stolni kapitelj pa stolna kanonika gv. Berlot in Valentinčič. Kot zastopnika oblasti sta se zlatomašnega ev. opravila udeležila pol. tajnik in poveljnik karabinierjev. Po svetem evangeliju je nadškofev delegat msgr. dr. Toroš prebral nadpastirjeve čestitke in odlok, s katerim je bil slavljenec imenovan za častnega konzistorialnega svetnika goriške nadškofije. Msgr. prof. dr. Pavlica, rihemberški rojak, je imel nato slavnostni govor. Po sv. maši se je zbral v župnišču venec odličnih duhovnikov in prijateljev, med njimi bivši slavljenčevi kaplani in njegovi učenci. Zlatomašnik, katerega so globoko ganili dokazi ljubezni in spoštovanja, ki mu jih je prinesel slavnostni dan, se je vsem in za vse iskreno zahvalil in je v duhoviti zdravici podal nekaj pomembnih spominov iz svojega na delih, žrtvah in uspehih bogatega življenja. — Zlatomašnik g. Jožef Štrancar se je rodil 9. avg. 1864 v Unjanah, župnika Šmarje na Vipavskem. V mašnika je bil posvečen 1888. Kot kaplan je služboval 3 leta v Sv. Križu na Vipavskem, 3 leta v Kamnjam in potem do leta 1905 kot vikar v Štanjelu na Krasu. Od tam je prišel pred 33 leti v Rihemberg, kjer je na Stefanovo še mladeničko čvrst in neupogljiv zapel svojo zlato mašo: je mož železnega zdravia in neuklonljive volje. Naš slavljenec je kot duhovnik vreden in marljiv ter vedno na razpolago vernikom. 20 let že binira in ga spovednica ni še nikoli utrudila. V obhajanju je domač, pravi očetovski dušebrižnik. Ko gre po fari, postoji pri vsakem, ki ga sreča ali dobi pri delu. Zlasti rad ima mladino, med katero se še sam pomladi. — Marijino družbo je ustanovil že pred vojno. Za širjenje dobrega tiska je mnogo žrtvoval. Prav tako ve samo nebeški Oče, kolika so njegova plemenita, človekoljubna dela, kajti zaradi svoje osebne skromnosti noče, da bi zanje vedel široki svet. V javnem življenju je bil zlatomašnik vedno mož odločnega značaja in svetlih ciljev. Je bil in je še vedno borbena in ne popusti, kadar gre za pravico in resnico. Njegovi farani imajo v njem vedno najvnetejšega zagovornika in zaščitnika. — G. Zlatomašnik pastiruje sam 2800 dušam, ki žive raztresene v 33 naseljih njegove po vipavskih grških razmetane župnije. Že samo to priča o njegovi jekleni vztrajnosti ter neizčrpnem požrtvovanju. Naj Vsemogočni ohrani te njegove silne in plemenite moči vsaj še desetletje — do biserne maše — v blagor našega ljudstva in v radost mladeniškega zlatomašnika!

Poroka. V torek, dne 27. dec. sta se poročila v Marijinem svetlišču v vipavskem Logu g. Adolf Slokar iz Lokavca, uradnik na žagi v Vipavi, in gđ. Mara Šček iz Vipave. Mlademu paru obilo sreče!

Duhovniške vesti. G. Tone Krapež, župnik v Otaležu na Cerkljanskem, je bil dne 27. dec. 1938 umeščen za župnika v Butnjah na Vipavskem. — Na njegovo mesto v Otaležu je imenovan g. Jože Petrič, kaplan v Cerknem. Za kaplana v Cerknem pa pride g. Dušan Bratina, do zdaj upravitelj v Štomazu na Vipavskem.

Duhovniške vesti. G. Tone Krapež, župnik v Otaležu na Cerkljanskem, je bil dne 27. dec. 1938 umeščen za župnika v Butnjah na Vipavskem. — Na njegovo mesto v Otaležu je imenovan g. Jože Petrič, kaplan v Cerknem. Za kaplana v Cerknem pa pride g. Dušan Bratina, do zdaj upravitelj v Štomazu na Vipavskem.

Duhovniške vesti. G. Tone Krapež, župnik v Otaležu na Cerkljanskem, je bil dne 27. dec. 1938 umeščen za župnika v Butnjah na Vipavskem. — Na njegovo mesto v Otaležu je imenovan g. Jože Petrič, kaplan v Cerknem. Za kaplana v Cerknem pa pride g. Dušan Bratina, do zdaj upravitelj v Štomazu na Vipavskem.

Duhovniške vesti. G. Tone Krapež, župnik v Otaležu na Cerkljanskem, je bil dne 27. dec. 1938 umeščen za župnika v Butnjah na Vipavskem. — Na njegovo mesto v Otaležu je imenovan g. Jože Petrič, kaplan v Cerknem. Za kaplana v Cerknem pa pride g. Dušan Bratina, do zdaj upravitelj v Štomazu na Vipavskem.

Duhovniške vesti. G. Tone Krapež, župnik v Otaležu na Cerkljanskem, je bil dne 27. dec. 1938 umeščen za župnika v Butnjah na Vipavskem. — Na njegovo mesto v Otaležu je imenovan g. Jože Petrič, kaplan v Cerknem. Za kaplana v Cerknem pa pride g. Dušan Bratina, do zdaj upravitelj v Štomazu na Vipavskem.

Sport

Drevi začetek hokejskega državnega prvenstva

Pričakovano izboljšanje vremena je omogočilo izvedbo državnega prvenstva po določenem sporedu. Danes zvečer bo odigrano prvo kolo, jutri pa bo nadaljevanje, finale in medmestna tekma Ljubljana : Zagreb.

Ker bo to prvi turnir v Ljubljani, ter bomo imeli prvič priliko videti tekme v hokeju na ledu čisto prvenstvenega značaja, naj nikdo ne zamudi te izredne prilike, ko se bo tudi prvič podelil naslov jugoslovanskega državnega prvaka. Izredno nizka vstopnina omogoča poset teh tekem vsem sloyem ljubitelja športnega občinstva, katerega dolžnost je, da pomaga našim fantom dokumentirati superiornost tudi v tej prelepi panogi zimskega športa.

Kot prvi par nastopita drevi ob 19.30 Hašk : Ilirija, nato pa ZKD : Marathion. Jutri dopoldan bo ob 9. tekma za 3. in 4. mesto, nato pa finale za naslov prvega državnega prvaka v hokeju na ledu. Jutri zvečer ob 19.30 pa bo še medmestna tekma Ljubljana : Zagreb. — Če bo nastala potreba spored v čem izpremeniti, bomo objavili to v popoldanskih listih.

Gradjanski : Ljubljana

Jutrišnji praznik nam bo tudi na nogometnem polju prinesel zanimivo tekmovalje. V Ljubljano pridejo namreč zagrebški »purgerji«, ki bodo odigrali z našim re; reprezentantom v državni ligi tekmo za zimski pokal.

Ta tekma se ne bo odigrala za državno prvenstvo, vendar bi bilo o njenem pomenu odveč govoriti z ozirom na prestiž naše Ljubljane in pa z ozirom na ostre borbe, ki so se vedno odigravale med zagrebškimi in našimi nogometnimi moštv. Igralce Gradjanskega dobro poznamo, no pa tudi naši fantje so se ravno proti koncu ligaškega tekmovalja v jeseni tako popravili, da lahko računamo na dober uspeh, vsaj pa na dober nogomet, ki ga nam bosta predvedli obe enajstori.

Zanimiva tekma se prične ob 14. in se bo vršila ob vsakem vremenu. Ne zamudite te ugodne prilike!

Trening kandidatov za državno reprezentanco

Trening za tek in skoke v Planini od 2. do 13. januarja. Nastanitev Penzion »Moj mir« na stroške Zveze. Določeni so:

Smolej Franc, SK Bratstvo; Zemva Lovro, ASK Gorince; Jakopič Gusti, Sm. k. Ljubljana; Kerštanj Alojz, SK Ilirija; Knap Leo, SK Ilirija; Petrič Ant., SK Ilirija; Klančnik Alojz, Sm. k. Dobje-Mojstrana; Knifl Jože, SK Bratstvo; Črnobori Drago, Sm. k. Ljubljana; Mraz Franc, SK Ilirija; Razinger Tone, SK Bratstvo; Beve Eda, Sm. k. Dobje-Mojstrana; Zupan Ivan, SK Bratstvo; Palme Franc, Sm. k. Ljubljana; Klančnik Karel, Sm. k. Ljubljana; Florjančič Peter, Sm. k. Ljubljana.

Trening za smuk in slalom na Rožni od 9. do 13. januarja. Nastanitev v koči na Rožni na stroške Zveze. Določeni so:

Pradek Ciril, TK Skala; Heim Hubert, TK Skala; Urbar Slavko, TK Skala; Thaler Franc, TK Skala; Kohler Slavko, TK Skala; Znidar Emil, ASK Gorince; Lukanc Slavko, SK Trilji; Volter-Kristl, Sm. k. Ljubljana; Jelen Eric, Sm. k. Celje.

Trening se vrši do zleta Gorenjske podzveze v Kranjski gori, kjer morajo nastopiti na tekmah vsi tečajniki. Na podlagi uspehov na teh tekmah bodo nato določeni kandidati za nadaljevalne trening-tečaje. Ki se bodo vršili do izbire tekme za sestavo reprezentance. — Kluba naprošamo da navedene tekmovalce pošljejo 9. t. m. na določeni kraj v trening.

Smučarske tekme SK Reke

SK Reka razpisuje v dnevih 6. in 8. januarja tekme za klubsko prvenstvo in istočasno tudi med klubske tekme z naslednjim sporedom:

1. v petek 6. t. m. ob 10 tek na 15 km za seniore in na 8 km za juniorje s startom in ciljem na strelšniku pod Rožnikom. — Poleg tega priredi SK Reka obenem mladinsko propagandno tekmovalje na progi 3 km, pri kateri lahko tekmuje vsa mladina do 16. leta.

2. V nedeljo 8. t. m. bo v Zlebeh nad Medvodami tekmovalje v alpski kombinaciji, in sicer ob 11 dopoldne smuk in ob 14 slalom. V vsem tem tekmovaljem so pripušeni tudi verifizirani tekmovalci drugih klubov ter startajo v posebni kategoriji. Prijave eno uro pred pričetkom vsakokratnega tekmovalja na startu. Tekmuje se po pravilniku JZSZ in na lastno odgovornost.

Vesti športnih zvez, klubov in društev

Akademiški športni klub. Nameravana ekskurzija na Črni vrh se prelazi na poznejši čas zaradi neugodnih snežnih razmer. Pozivamo člane, da se udeležijo izleta in tekem Barjanskega fantovskega okrožja na Kuresku v nedeljo 8. januarja 1939. Podrobnosti bodo še v »Slovenec« pod rubriko ZFO.

Smučarski klub Ljubljana. Sestanek tekmovalcev danes ob 19 v damski sobi kavarnе »Emona«.

SK Reka (smučarska sekcija). Sestanek vseh članov in tekmovalcev sekcije bo drevi ob 20 v gostini Bugar na Tržniški cesti. Za vse člane in tekmovalce strogo obvezno.

Predavanje SPD: Prihodnje predavanje priredi SPD v torek, dne 10. januarja ob 20 v dvorani Delavske zbornice na Miklošičevi cesti. Predaval bo nemški alpinist Gortler Wolfgang iz Tolca o alpinistični ekspediciji v Hinduks in o vzponu na Domavend (5670 m). Predavanje bodo spremljali številni diapozitivi. Na predavanje je sedaj opozarjamo planince, da si rezervirajo prostore.

Snežne razmere

Poročila Tujskoprometnih zvez v Ljubljani in Mariboru, SPD in JZSZ z dne 4. januarja 1939:

Bled, 561 m: —1, oblačno, 52 cm snega, osenjen. Bohinj — Zlatorog, 336 m: 0, oblačno, 90 cm snega, južen, mirno.

Bokinj — Sv. Janez, 339 m: 0, oblačno, 90 cm snega, južen, mirno.

Bistrica-Bob. jez., 510 m: —2, oblačno, 80 snega, osenjen.

Jesenice, 811 m: —2, oblačno, 65 cm snega, osenjen.

Jezerško, 890 m: —4, oblačno, 20 cm snega, 50 podlage.

Sodražica: —1, oblačno, 46 cm snega, južen.

Trojane: —2, oblačno, 10 cm snega.

Senjorjev dom, 1522 m: —5, oblačno, 100 cm snega.

Ribnica na Poh., 715 m: +2, oblačno, 40 cm juž. snega.

Mrtica, 1311 m: —3, oblačno, 50 cm juž. snega.

Peca, 1641 m: —3, 100 cm snega, južen.

VDK

Odbojka v telovadnici Vzemne zavarnovalnice v četrtek, dne 5. januarja, odpade.

Telovadni odbor Zveze dekliških krožkov v Ljubljani priredi za svoje članice-smučarke smuški tečaj, ki bo v četrtek in petek 5. in 6. januarja v Dolnicah pri Ljubljani.

Ta tečaj je pripravljalni za smuške tekme članice, ki bodo na Črnem vrhu nad Jesenicami v začetku februarja t. l. Zbirališče v Šiški pri stari cerkvi, in sicer v četrtek popoldne ob 14.45 do 15. ter v petek od 9.45 do 10 dopoldne. Tečaj se bo vršil pod strokovnim vodstvom.

Pozivamo vse članice-smučarke, da se tečaja gotovo udeležijo. Vaditeljice telovadnih odsekov, skrbite za točno udeležbo vseh članic-smučark vašega krožka. — Bog živi!

SK Planina, Ljubljana

Jutrišnji praznik sv. Treh kraljev je določen za smučarski klubski dan. Smučarski odsek SK Planine bo izvedel ta dan majhno trening-tekmo svojih tekmovalcev. Podobno poskusno tekmo bomo napravili tudi s članicami in naraščajočimi, če se bo enih in drugih dovolj prijavilo. V to svrhu sklenemo na praznik 6. januarja ob tridesetih na osem pred staro šolsko cerkvijo zbor vsega članstva. Ob 8 ho iz navedenega prostora skupen odhod v Dolince, koder bomo izpeljali zasnovano tekmovalje in preživeli celodnevni program.

»Boštjanov« hotel Sv. Križ nad Jesenicami

vabi športnike in ljubitelje zimске prirode. Vsak dan gorka jedila. Pristna domača vina.

Mestno poglavarstvo Maribor.

X. štev. 17328/2572-1938.

Razpis mestnega cestnega mojstra in gradbenega tehnika.

V Mariboru, 30. decembra 1938.

Razpis

Mestno poglavarstvo mariborsko razpisuje dve službeni mesti, in sicer:

Mesto mestnega cestnega mojstra in mesto tehničnega uradnika II. kategorije, oziroma vsako mesto, ki bi se zaradi tega razpisa izpraznilo.

Za mesto mestnega cestnega mojstra pridejo v poštev prosilci s strokovno izobrazbo, ki odgovarja nižji srednji šoli in vsaj petletno prakso pri zgradbi cest z utrjeno površino.

Za mesto tehničnega uradnika II. kategorije pridejo v poštev gradbeni tehniki s končano tehnično srednjo šolo in najmanj petletno prakso, ki znajo lepo risati.

Prošnje je vlagati pri mestnem poglavarstvu mariborskem do dne 1. februarja 1939. Prošnjam je priložiti: izpričevalo o rojstnem dnevu, o zakonski zakoniki zvez, o letih otrok, šolska izpričevala, domovnico, potrdilo o dotedanjem poklicu in vedenju, zdravniško izpričevalo o zdravju in potrdilo pristojnega oblasti o ureditvi vojaške obveznosti. Podpredsednik: Zebot I. r.

Radio

Programi radio Ljubljana:

Četrtek, 5. januarja. 12 Polke in korčence (ploščke). 12.45 Poročila 13 Napovedi 12.30 Opoldanski koncert Radijskega orkestra. 14 Napovedi. 18 A. Dvořak: Koncert za violoncello in orkester, op. 104 (ploščke). 18.40 Slovenscina za Slovence (g. dr. Rudolf Kolarik). 19 Napovedi, poročila. 19.30 Nac. ura. 19.50 Beseda k prazniku (g. F. S. Flinčgar). 20 Pevski koncert g. Julija Betetla, pri klavirju g. prof. M. Lipovšek. 20.40 Iz opernega sveta (Rad. orkester). 22 Napovedi, poročila.

Drugi programi:

Četrtek, 5. januarja. Belgrad-Zagreb: 20 Arilo. 20.30 Tamburice. 21 Orkester in solisti — Praga: 19.35 Slovenske pesmi. 20.05 Orkester in solisti. 21.30 Igra — Sofija: 19.15 Kvartet. 20.35 Orkestralni koncert — Varsova: 19 Pisan koncert. 21.30 Igra. 23 Poljska glasba — Budimpešta: 20 Opera »Elizabeta« — Trst-Milan: 17.15 Brazilski koncert. 21 Opera »Kraljeva hči« — Rim-Bari: 21 Simfonični koncert — Dunaj: 20.10 Pisan večer — Berlin: 19 Rih. Straussove melodije. 20.10 Pisan večer — Königsberg-Lipsko: 20.10 Regerjev večer — Monako: 20.10 Opera »Noč ob Bosporu« — Beromünster: 19.55 Opera »Mignon« — Strasbourg: 20.30 Pariški filharmonični orkester.

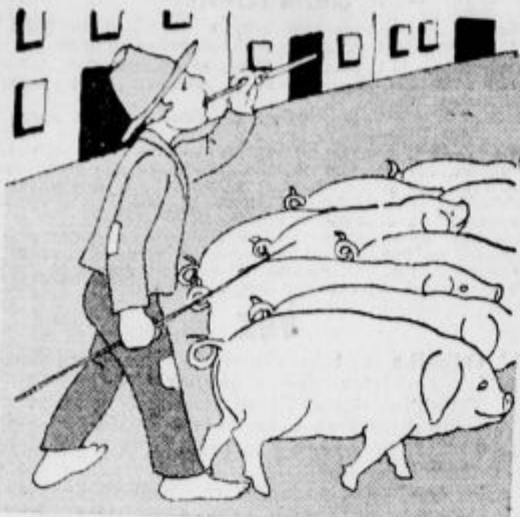
Zahvala

Vsem, ki so nam ob priliki smrti našega ljubljeneega, nepozabnega soproga, očeta, starega očeta

Konči Ahačič:

28

Jaka Spaka in čudodelna dlaka

Kaj bi s temi kozami, ki jih nihče noče kupiti? Eno bi lahko spremenil v prašiča! A druge? Jaka odreže kosček kocine — in glej: zopet čudo! Kocina mu sproti zraste in vsak kosček ima isto čudodelno moč. Zato spremeni Jaka vse koze v debele prašiče, razen svoje ljube Mekice. Te prašiče potem proda vsakomur, kdor si ga je želel. Siromakom pa jih je kar podarjal.

Jakovo premoženje pa je rastlo od dne do dne. V prostorni duplini je imel toliko tisočinskih zlatnikov, da je moral nanje plezati po lestvi, in vse to si je dobil na pravičen način.

Dne 14. januarja 1939 bo ob 8 pri okrajnem sodišču v Trzinu, soba št. 2

dražba hotela

nahajajočega se v Trzinu. Glavni trg št. 25, s pripadajočim gostilniškim inventarjem. Hotel, ki je v kraju največji ter se nahaja na najbolj prometni točki, je bil sodno ocenjen na 1.063.540 din, najmanjši ponudek pa znaša 331.770 din. — Pred dražbo je položiti varščino v znesku 106.334 din.

PREPRIČAJTE SE IN SODITE!

GIF

BATERIJA

JE IZREDNO DOLGO UPORABLJIVA!

IMA NEOMEJENO TRAJNOST SHRANJEVANJA!

IMA ODLIČNO MOŽNOST REGENERACIJE!

Mali oglasi

V malih oglasih velja vsaka beseda 1 din; ženitovanjski oglasi 2 din. Debele tiskane naslovne besede se računajo dvojno. Najmanjši znesek za mali oglas 15 din. — Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglasih reklamnega značaja se računa enokolonska, 3 mm visoka polna vrstica po 3 din. — Za pisemne odgovore glede malih oglasov treba priložiti znak.

Službodobne

Postrežnico
od 7 do 3 sprejemem. — Naslov v upravi »Slov.« pod št. 99. (b)

Manufakturista
prvovrstnega, ki ima tudi aranžersko prakso — sprejemem. Ponudbe s sliko na Trgovski dom, Maribor. (b)

Vrtnar
za sadje, zelenjavo in park, popolnoma samostojen, samec, naj takoj pošlje ponudbo in pričevala na upravo Wilsonia, Bled 2. Nastop 1. februarja. (b)

Veliko podjetje
sprejme postenega in agilnega zastopnika. Mesečni zaslužek 3000—4500 din. Lahka kolekcija, katera se dobi brez kavcije. Javiti se osebno na: Informacijski zavod v Ljubljani, Lucijan Florinini, Gospodarska cesta št. 13-I. (b)

Starejšo služkinjo
ki zna kuhati in ima veselje v kuhinji se izpopolniti, ter sobarico, pod 20 let. sprejemem. — Znanje hrvaščine ali nemščine za obe. Plača 200 din mesečno; potne stroške povrnem. — Gospa Marija Zwilling, seproka veleposesnika v Zdenčini pri Zagrebu. (b)

Kupimo

Vsakovrstno zlato kupuje
po najvišjih cenah
CERNE, juvelir, Ljubljana
Wolfova ulica št. 3

Prodamo

CONTINENTAL

pisalni stroj za dom in pisarno!

Samoprodaja:
Ivan Legat
Ljubljana — Maribor

Prostov. gasilska četa
v Stari cerkvi pri Kočevju prodaja ponudbenim potom približno 150 m² jelovine. Ponudbe naj se stavijo povprečno po komadih ali pa za komade od 25 cm dalje. Rok za vložitev ponudb poteče 15. januarja. Jelovina je na vpogled na vašem prostoru v Stari cerkvi. (b)

Šivalni stroji
s tovarniško garancijo na ugodne mesečne obroke. Rabljene stroje vzamemo v račun, isti tudi po zelo ugodnih cenah na prodaj!

Nova trgovina
Tyrševa cesta 36
(nasproti Gospodarske zveze).

KUPUJTE PRI NAŠIH
INSERENTIH!

Šivalni stroji

po najugodnejših cenah, tudi na ugodne mesečne obroke v trgovini

Splošna trg. družba z o. z.
Št. Vid nad Ljubljano
Rabljene stroje vzamem v račun.

Stanovanja

Dvosobno stanovanje
in lokal oddam s 1. febr. Cerkvena ulica 21. (b)

Šestsobno stanovanje
z vsem komfortom, popolnoma separirano — takoj oddam v najem. Vprašati: Maribor, Livada 5, pritičje. (b)

Glasba

Priložnostne prodaje
ne iščite, ker dobite tovarniško nove plošče v poljubni izbiri že po Din 30.—

elektrofon
PASAŽA NEBOTIČNIKA
Iščite seznam.

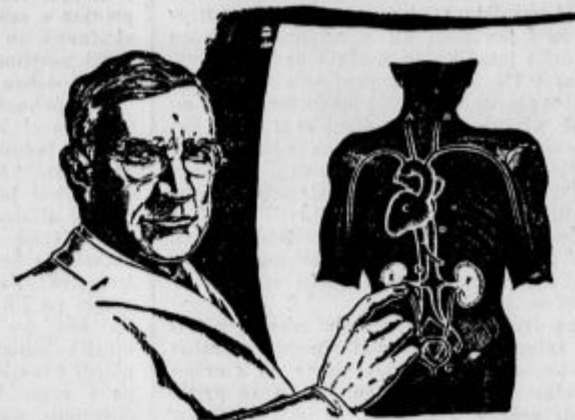
Posedstva

Stanovanjska hiša
enonadstropna, zelo donosna, 5 minut od Glavnega trga, poceni napredaj. Ponudbe v upravo »Slov.« v Mariboru pod »Maribor« št. 5-39 kr. 72

Kunaver Ludvik
gradbeno-strokovno naobrazeni posredovalec — Cesta 29. oktobra št. 6, telefon 37-33, ima napredaj večje število parcel, kompleksov, posestev, gozdov, trgovskih in stanovanjskih hiš in vil. Pooblaščen graditelj in sodni cenilec za nasvete brezplačno na razpolago.

Tisti, ki so prisiljeni sedeti! Odebeljeni! Ki trpijo na kamnu, revmi, protinu!

Vi, ki izločate moten seč in katerih seč vsebuje rumeno usedlino, vi, ki uživate mesno hrano, vina, likerje, vi, ki ste prekačili 40. leto.

Etablissements CHATELAIN
dobavitelj pariških
bolnišnic

22 VELIKIH NAGRAD
PARIZ

LEDVICNI KRVNI
OBTOK

A. B. — Karoditi
C. — Sree
D. — Aorta
E. F. — Ledvice
G. — Mehur

Vi pripadate ali boste pripadali, če se ne varujete, veliki družini artritisa.

Kopičenje sečne kisline v krvi in celicah organizma, a istočasno vzrok in posledica artritisa se povzroča z nezadostnim izločevanjem in slabim zgorevanjem maščob.

Artriten je s svojimi bolečinami in boleznimi: revmatizmom v mišicah in sklepih, nevralgijo, kamnom v ledvicah in mehurju, protinom itd. rana sodobnega življenja. Nevaren je, ker vodi k obolenju srčne arterioskleroze, navalom krvi in kapli. Uporabljajte Urodonal, da se izognete komplikacijam, ki so pogosto nevarne in nesrečne.

URODONAL

se uporablja pri artritizmu, ker preprečuje sesedanje sečne kisline.

Dobi se v vseh lekarnah. Generalni zastopnik za kraljevino Jugoslavijo »STERILAB« Angleski kemijsko-farmaceutski laboratorij, Beograd, Knez Mihajlova 33.

Oglas reg. pod Š. B. 4271 od 12. II. 1932.

SOBE ODDAJO:

Opremljen kabinet
oddam. Dr. Kodre. Staniceva ulica 3 a. — Ogled od 3—4. (s)

Pohištvo

Spalnice, jedilnice
kupite najugodnejše pri
Andrej Kregar
pri kolodvoru št. Vid
Vižmarja.

Vajenci

Želim dobiti
mesto učenca pri vrtnarju. Ponudbe v upr. »SI.« pod št. 94. (v)

Ženitbe

Dekle
trgovsko izobraženo, išče znanje v svrhu ženitve. Ponudbe v upr. »SI.« v Mariboru pod »Ženitev« št. 29-117. (2)

Kam pa kam?

Avtobus na Kurešček
odpelje danes zvečer ob 20 in jutri zjutraj ob 8 izpred Krekovega trga.

Denar

Vložne knjižice
Prve hrvatske štedionice kupim. Ponudbe v upr. »Slov.« pod »Vložne knjižice« št. 67. (d)

Dotrpela je naša nad vse ljubljena mama, gospa

FRANJA MAJER

v torek, dne 3. januarja 1939, v 84. letu svoje starosti. Pogreb blagopokojnice se bo vršil v četrtek, dne 5. januarja ob pol štiri iz mrtvašnice mestnega pokopališča v Pobrežju. Sveta maša zadušnica se bo darovala v soboto, dne 7. januarja ob osmih v frančiškanski župni cerkvi v Mariboru.

Maribor, Radeče pri Zidanem mostu, 3. januarja 1939.

LJUDMILA HMEJ, hči. FRANJO MAJER, sin.
MILA MAJER, sinova.
Inž. MILAN, GRETA in FRANC HMEJ, ČRTOMIR,
BOGOMILA in CIRILA MAJER, vnuki in vnukinje.

Brez posebnega obvestila.

Dolores Vieser:

17

Podkrnoški gospod

Roman. — Poslovenil Janex Pucelj.

Lenart molči dolgo časa. Sence hmlejevega listja lahno migetajo Jakobu Kališniku nad belimi lasmi in lunin žarek se počasi pomika naprej prav do Lenartovega čevlja. V hiši je postalo tiho.

Zdaj položi kanonikus Kališnik mrzlo, drohno roko mlademu prijatelju na koleno in se nagne nekoliko naprej. Pogledi mu prodirajo kakor iskre Lenartu v oči; Lenartu začne srce mahoma vroče kovati. »Lahko mi verjamete,« reče stari zvedeno in živo, »nikdar ne boste revni, če razdaste sami sebe ljubezni božji, zakaj čim bolj boste zapravljali sami sebe, tem več bo v vas prostora za božjo blazenost. Doživljali boste potem toliko globino sreče in bolelosti, da niti slutiti ne morete. To spoznanje vas bo gnalo spet dalje proč od vas, tako, da vas bo popolnoma ujel in zamrežil njegov žar —«

S to besedo stari umolkne. Plamenčaste oči se mu omilijo. Ve, da želi s tem, česar se nadeja, Podkrnoškemu dosti, dosti trpljenja, in vendar —

Čez čase se začne spet: »Hoteli ste me vprašati zastran divjega lovca?«

Govorita nato o tem in onem: o kmetih in hlapcih, o revnih časih in nadejih, na dobro žetev, menita, treba bi bilo, da bi sklenili zvezo vsa gospoda v vsej Spodnji Koroški — za to dela, zaupa Kališnik mlademu prostu podkrnoškemu in potoži, kako silno manjka sloge.

Čisto preslihtita, da se bližajo koraki — tedajci se odpro vrata in s svetliko v roki stopi odvovala hči Friderika Kastelbarka na mostovž. Hlastno si potegne z belim robčkom čez obraz:

»Gospodu očetu — je močno — slabo — ali ne bi gospod kanonikus hoteli priti gori —« Jakob Kališnik vstane.

»Precej,« reče in ponudi Lenartu roko. Nato hiti stari moč po ozki stezi, ki pelje tja čez k poti v graščino, kolikor le more hitro navkreber, medtem ko se vrne gospa Ana z dekle pazno skozi hišo.

Lenart zre za kanonikom, kako se vzpenja skozi prelivajočo se mesečino. Okrog bele glave mu migetajo veše in ko gre skozi grmovje, obmolknejo nori, mali slavčki pred tihim njegovim obličjem.

Dosti dni kasneje je; nebo ti je proti večeru kakor odprta vrata snoposti. Sonce žari nad brdi in meče košato vnoptje žarkov med zlato brodovje oblakov, ki leži svetlo in negibno v blaženem blesku. Spoštljivi veter prihaja od vzhoda in splakuje barve v daljino; rdečo in zlato, ki zmagoslavno ožarjata trdno zemljo, vijoličaste sence in jasno srebro v daljavi, kjer diha nebo in zemlja drug v drugega, in tam čez, v globini, hrepenečo zeleno, ki neizrečeno nežna razodeva žalost pregnanstva.

Siva zvonika Gospe svete v Svatih stojita škrlatno in kraljevsko na griču. Pred njima se razprostira Gosposvetko polje s svojimi cerkvami in zaselj. Na trdnjaskem zidu, ki oklepa cerkev z nasipom in stolpi, stoji Jakob Kališnik in pripoveduje gospodu Lenartu o onih velikih dneh, ko je divji Hangvic poplaval s svojimi Ogrji širno dežel in oblegel Svatne.

»Tu sem stal,« reče in ozki obraz mu sije v večernem soncu od notranjega zanosa, »tu, kjer je zid prestreljen in ki še danes ni zazidan, in si nisem vedel več ne svetovati ne pomagati. Tisto malo ubeglih kmetov in naši cerkveni hlapci so bili vsi že ranjeni in mene samega je stresala mrzlota. Šlo nam je že za nohte. Ko pa zagledam Ogrje naskakovati, tedaj steg-

nem roko proti nebu in zavpijem na vso moč, naj pomaga kristjanom, zgrabim za meč z novo močjo in potem udriham in udriham, dokler mi nekoč z okovanim kijem ne razbije čelade. Tedaj zagledam vziti rdečo luč, se zasmejem in padem z zidu —«

Jakob Kališnik premolkne in si sname čepico z belih las. V Vapriji vesi tam čez zvoné prastari zvonovi.

»In drugi dan,« nadaljuje duhovni, »ko odprem oči, tedaj zaslišim bučati veliki zvon Gospe svete. In ko vprašam, kaj to pomeni, tedaj me poneso moji nad vse zvesti možje k oknu — tedajci se mi ulijejo solze od samega veselja, kajti Ogrji so jo pobrali s konji in vozovi. Minulo jih je potrpljenje. Saj — tekla nam je že voda v grlo. O n a nam je pomagala, ko si sami nismo več mogli. — Možje so se rotili, da je bilo, kakor da so se za slehernem borili še trije korenjaki z ognjenimi meči.«

Lenart prisluškuje bolesto navdušen.

»Moj Bog,« vzdihne, »da sem bil jaz zraven!« Stari Kališnik mu resno pogleda v oči.

»Samo za kratek časek potrpite, vi ste še tako mladi! Še dovolj se boste morali vojskovati! Turki niso bili zadnjič v deželi. Spet pridejo in bo velik jok in stok.«

»Moramo se pripraviti!« vzklikne Lenart: »zakaj ne naredimo prav nič in samo čakamo?«

Jakob Kališnik žalostno zaziblje sivo glavo: »Gospodje na gradovih, tem se ni treba bati. Kmetje so se pač zbrali okrog Petra Čudnega. Pa kakor je zdaj podoba, mislijo bolj, kako bi ropali in plenili, kakor kako bi pobijali Turke.«

Lenart zasanja:

»Kdo bi moral priti, ki bi zdramil ljudi in jih zadel, možak in junak —«

»Ni več junakov,« reče tiho stari, »so le še hrabri, modri in dobri v naši deželi. Toda, kdor naj bi nam pomagal, ta bi moral biti človek, ki je najprej samega sebe do celega premagal, svetnik, ki je zgled vsem. Tak, ki

je dolgo časa molčal, da bi bile njegove besede tehtne in modre. Tak, ki je šel skozi veliko temoto in samoto, da bi mogel tolažiti druge. Tak, ki zna zatajiti samega sebe kakor mučenec —«

»Zakaj?« prekine Lenart, nekolikanj nepotrpeljivo govor, ki se mu je zdel skoraj že preglobok.

»Ker more samo tisti, kdor je premagal samega sebe, obvladati druge.«

Tedajci vzide Lenartu luč, velika in silna: skoraj mu izžge srce. »Kajti to je največje junaštvo,« konča Jakob Kališnik.

In Lenartu se zazdi ta beseda kakor skriven ključ — — — n j e m u ? Bi mu to ne izpolnilo želje duše — — — bi ne bilo odgovor na njegovo molitev od davi?

Kakor v zamaknjenju stoji in molči in strmi v pojemajoči žar večera.

Jakob Kališnik mu zre v žareče oči; tudi njemu je srce polno pobožnega veselja in ljubezni.

Morda se je v tej uri vendarle našel človek, ki nastopi kdaj njegovo dediščino — težko, nehvaležno službo pridigarja, norca s čisto voljo?

Morda — — —

»Nočete ostati pri nas čez noč?« vpraša Jakob Kališnik, ko se zgrnejo sence čez Krnsko goro.

Lenart odkima.

»Moram vendar bolnemu Kastelbarku sporočiti vaš odgovor, bo že tako pozno.«

Jakob Kališnik prime podkrnoškega gospoda za roko:

»Mi je žal, da greste. Mi je, kakor da vam imam še dosti povedati.«

»Pridem kmalu spet,« zakliče Lenart; pri tem bi starec skoraj zmekchal prste.

»Le pridite prav kmalu!«

Kanonikus se nasmehlja in se okrene, da bi šel, ob strani mu Lenart.

Tujci na Štajerskem v letu 1938

Podatki za štiri glavna turistična središča: Maribor, Rogaška Slatina, Dobrna in Slatina Radenci

Maribor, 4. januarja.

Veliki so napori naših tujsko-prometnih organizacij in naših mest, da bi se tujski promet na Štajerskem dvignil. Rezultat teh prizadevanj se vidi v vsakoletni tujsko-prometni bilanci, ki jo objavljajo naše glavne tujsko-prometne postojanke ob zaključku leta. Bilanca za lansko leto je kljub velikim političnim spremembam v sosednjih državah, ki so znatno zavrle dotok tujcev na Štajersko, prav razveseljiva. Zlasti velja to za naša zdravilišča in letovišča. Dasi je izostal skoraj povsem dotok tujcev iz bivših avstrijskih pokrajin in iz Češkoslovaške, se je pa nasprotno močno dvignilo število obiskovalcev iz drugih inozemskih držav, predvsem iz Madžarske. Točnih podatkov o gibanju tujskega prometa na Štajerskem zaenkrat še nimamo, ker niso vsi kraji poslali tukajšnji Tujsko-prometni zvezi tozadevnih podatkov. Znani pa so podatki iz štirih glavnih središč tujskega prometa v naših krajih: iz Maribora, Rogaške Slatine, Dobrne in Slatine Radenci. Iz njih je razvidno, da je obiskalo te kraje v letu 1938: 41.537 turistov, ki so imeli skupno 272.322 nočnin. To so vsekakor lepe številke, zlasti, če jih primerjamo z rezultati nedavnih let, ko se je število turistov v teh krajih gibalo znatno pod gornjim rezultatom ter je bilo tudi število nočnih primeroma zelo nizko.

Po številu obiska prvači pred vsemi kraji Maribor, glede nočnin pa ga poseka Rogaška Slatina prav znatno. Maribor je obiskalo v lanskem letu vsega skupaj 27.917 tujcev, ki so imeli 70.949 nočnin. Od tega je bilo 19.511 izrazitih turistov in takih, ki so prišli v mesto po trgovskih poslih in ti so imeli 57.641 nočnin. Ostalih 8466 tujcev, ki so imeli 13.908 nočnin, je prišlo v mesto večinoma zaradi iskanja službe. Med ob-

iskovalci Maribora je bilo lani 11.773 Jugoslovancev, 766 bivših Avstrijcev, 24 Belgijcev, 42 Bolgarov, 1074 Čehoslovakov, 8 Dancov, 65 Agležev, 52 Francozov, 7 Grkov, 17 Holandcev, 640 Italijanov, 223 Madžarov, 4319 Nemcev, 4 Norvežani, 73 Švitarjev, 22 Švedov, 130 Poljakov, 45 Romunov, 6 Turkov, 161 jih odpade na ostale evropske države, 18 na USA, 30 na ostale ameriške države, 12 pa na ostale kontinente.

Rogaška Slatina je obiskalo lani 8065 gostov (predlani 7899), od tega 6347 Jugoslovancev (predlani 6397) in 1718 inozemcev (1502). Vsega skupaj so imeli ti gostje 120.230 nočnin (predlani 113.043).

Železniška tujsko-prometna seja v Ljubljani

Ljubljana, 4. januarja.

V torek popoldne se je pričela v sejni dvorani ljubljanskega železničarskega ravnanstva vsakoletna železniška tujsko-prometna seja, katere so se udeležili zastopniki češkoslovaških, nemških, madžarskih in jugoslovanskih železnic. Ljubljana je namreč zemljepisno na najbolj pripravnem mestu, ki je najbližje dostopno vsem tem zastopnikom. Nemške železnice je zastopal inšpektor Schwarz z Dunaja, češkoslovaške ravnatelj Prošek iz Prage, madžarske železnice inž. Sullavy in inž. Kalisz, jugoslovanske železnice vladni načelnik Vuletić, zagrebško železniško ravnanstvo načelnik Horvat s svetnikom Muljevičem in Herdijekom, ljubljansko ravnanstvo pa pomočnik ravnatelja g. Fran Hojs, načelnik g. Jošt, svetnik dr. Dekleva in inšpektor Erjavec.

Ta seja je bila važna tudi za tujsko-prometne

V Dobrni je bilo lani 3692 gostov (3655), od tega 3731 Jugoslovancev (333) in 201 inozemec (320). Nočnin ima Dobrna 61.608. Nazadovale je lani edino zdravilišča Slatina Radenci in to prvič zaradi poplave, ki je ob začetku sezone pregnala veliko gostov, potem zaradi deževne glavne sezone, največ pa zaradi političnih sprememb v Avstriji, zaradi katerih so izostali včasih tako številni gostje iz avstrijskega ozemlja.

Slatina Radenci je imela lani 1623 gostov (predlani 1766). Od tega je bilo Jugoslovancev 1318 (1304), inozemcev pa 305 (462); nočnin je bilo lani 10.535 (predlani 25.087).

Če bi materialni efekt tujskega prometa presojali predvsem po številu nočnin, potem bi imela največ koristi Rogaška Slatina, saj je v tem pogledu nad vsemi drugimi konkurenti. V resnici pa je imel največ koristi od tujskega prometa gotovo Maribor, saj so prihajali semkaj obiskovalci v pretežni meri zaradi trgovskih poslov ter so pustili večinoma svoj denar v tukajšnji trgovini in industriji, s čemer je posredno prišel prav vsemu mariborskemu gospodarstvu.

zavlekel v grmovje poleg poti ter mu vzel iz žepa denarnico. Našel je v njej 2000 din.

Od zločina je odšel naravnost domov. Ves denar, ki ga je vzel pokojniku, je izročil svoji ženi. Dejal ji je, da ga je našel njegov prijatelj Ivan Kolar ter mu ga je podaril. Zena je tedaj vedela, da denar ni dobil po pošteni poti, kljub temu pa je skušala orožnikom utajiti, da ga je sploh sprejela. Zaradi tega je prišla danes tudi na zatožni klopi. Kolarja pa je spravilo pred sodišče nenadno priznanje morilca Kranjca, katerega je podal pred preiskovalnim sodnikom. — Kranje, ki je s prva prevzel vso krivdo nase, je v preiskavi izpovedal, da ga je nagovoril k temu zločinu njegov prijatelj Ivan Kolar, ki je Koroša dobro poznal ter je tudi vedel, da nosi s seboj vedno precej gotovine. Kolar da je tudi izbral mesto za napad ter sta se sprva domenila, da bosta dejanje skupno izvršila. Kranje da je bil samo za naveden rop, Kolar pa ga je prigovarjal, da je treba Koroša ubiti, ker mrtvec ne more nikogar izdati.

Kolar odločno zanika vsako krivdo. Obtožuje ga sicer njegova preteklost, ker je bil že večkrat predkaznovan. Vendar pa se je v teku razprave pokazalo, da si je Kranje odločil za enostavno izmisli, da bi si olajšal svoj težki položaj ter zmanjšal pričakovano kazen. Pri razpravi je namreč Kranje prišel nenadoma še z novo obdolžitvijo na dan, in sicer je začel valiti skrivno tudi na svojega brata, za katerega pa sploh ne ve, kje živi. Razprava je tudi pokazala, da obvlada Kranje, ki je bil rojen v Nemčiji, zelo slabo slovenščino ter je na vsa vprašanja sodnikov odgovarjal v nemščini. Vztrajal je do konca razprave, da sta ga nagovorila k umoru Kolar in njegov brat. Kolar je sicer priznal, da mu je Kranje kritičnega jutra po umoru priznal, da je ubil Koroša ter da je dobil pri mrtvem precej denarja. Tudi mu je prigovarjal, naj še on nekaj takšnega izvrši, saj po pošteni poti ne pride nikamor. Ni pa Kolar potem Kranjca prijavil orožnikom zaradi zločina. Pri razpravi je sedaj dejal, da se je bal potov in sitnosti z oblastmi. Tudi morilčeva žena taji, da bi ji bil mož povedal pri izročitvi denarja, kje in kako ga je dobil. Mislija je, da si ga je kje izposodil. Pred orožniki pa se je tako močno prestrašila, da sploh ni spravila iz sebe pametne besede ter jim tudi ni mogla povedati, da ji je mož prinesel denar.

Sodišče je zaslislalo danes samo nekaj prič. Te so v glavnem izpovedale, da je bil Kranje zelo lahkomišeln človek. Rad je dobro jedel in se lepo oblačil, ker pa ni veliko zaslužil, je delal neprestano dolge ure.

Razprava je trajala od pol 9 do pol 12. Posvetovanje sodišča je trajalo samo četrt ure, nakar je predsednik razglasil sodbo:

Silvester Kranje se obsoja na smrt na večalnih in na trajno izgubo častnih pravic. — Njegova žena Analijsa Kranje se obsoja zaradi prikrivanja na 2 meseca strogega zapora nepogojno. — Ivan Kolar se oprošča vsake krivde in kazni.

Kranje je poslušal sodbo mirno ter je prijavil revizijo in priziv. Zena je izbruhnila v jok ter je tarnala, kaj bo sedaj z otroci. Ima namreč tri majhne otroke.

zveze vseh narodov. Zato so se udeležili te seje tudi zastopniki tujsko-prometnih uradov, in sicer so češko potovalno agencijo »Cedok« zastopali inž. Fiala, Halla in Pelc, uradno agencijo ravnatelj Berdnik, madžarski »Ibusz« Csepella, jugoslovanski »Putnik« pa ravnatelj dr. Žižek iz Ljubljane, ravnatelj g. Kuljiš iz Splita in g. Perše iz Beograda. »Jadransko plovitbo« je zastopal ravnatelj Rismom iz Splita in »Dubrovačko plovitbo« ravnatelj Čulić.

Sejo je vodil pomočnik železniškega ravnatelja g. Hojs. Glavni razgovor se je v začetku tikel uredbe posebnih turističnih vlakov iz Prage na Jadran, ki so včasih vozili skozi Slovenijo, sedaj pa je bilo sklenjeno, da bodo vozili čez Madžarsko na Zagreb in od tam na Sušak ter Split. Določeno je bilo, da v času od 21. junija do 23. avgusta, to je v glavni sezoni, vozila iz Prage do Sušaka dva para vlakov od 6. aprila do 21. junija in od 23. avgusta do 23. septembra po en par vlakov. Pri Ogulinu se bo odklopila garnitura proti Sušaku, v Zagrebu pa se bo odklopil en vagon za izletnike, ki gredo na Bled. Iz Prage bodo odhajali vlaki tri ure kasneje kakor v lanski sezoni, s Sušaka pa se bodo vračali v Prago dve uri pozneje kakor lani.

Čehom in Madžarom bo tako omogočeno lažji obisk našega Primorja, pa tudi Bleda in sploh Slovenije. Nadaljnja pogajanja so bila o potniških tarifah, o carinskih formalnostih ter se je pokazalo upanje, da bo mogoče doseči znatne olajšave. Konferenca je trajala še danes dopoldne in popoldne.

Ko se je maša končala ter so začeli ljudje prihajati iz cerkve, je naglo vstal, plačal in odšel. Napotil se je v zasedo v gozdu, ki si je že izbral poprej, ter je tam čakal na svojo žrtev. Vedel je, da nosi Koroš pri sebi precej denarja. Pred napadom si je v grmovju vrezal debelo leskovo gorjato. Skrit v grmovju je prežal na Koroša in ko je prišel ta mimo, ga je udaril od zadaj z vso močjo. Napadeni se je brez glasu zrušil na tla. Ležečega je še nekajkrat kresnil z gorjajo in nato s kamnom, zadal pa mu je tudi vbodljaj v prsi z majhnim nožem. Nato je truplo

Veliki dokumentarni film iz življenja Hollywooda in njegovih čarov

HOTEL HOLLYWOOD

Danes ob 16., 19. in 21. ur
Kino Matica 21-24

Ljubljanske župnije v letu 1938

Trnovska župnija

Šteje danes okoli 10.000 duš. V letu 1938 je bilo rojenih v trnovski župniji 48 otrok, in sicer 24 dekcev in ravno toliko deklic. V bolnišnici in v raznih zavodih je bilo rojenih, toda v Trnovem krščenih 14 otrok, to je 11 dekcev in 3 deklice. Najmlajša mati je bila stara 17 let. Poročenih je bilo v Trnovem 65 parov, 10 trnovskih parov pa je bilo poročenih drugod. Najstarejši ženin-ovdovec je bil star 50 let in je poročil 43-letno nevesto, najstarejša nevesta je bila stara 43 let, najmlajša pa 18 let.

V Trnovem je umrlo letos 38 ljudi, v bolnišnici pa še 30 Trnovčanov, vseh skupno 68, od teh 23 moških in 35 žensk. Najstarejša je bila Helena Pir, roj. Finžar, železničarjeva žena, ki je dočakala 90 let.

Trnovski farani so v verskem oziru zelo zgledni in zelo pogosto sprejemajo svete zakramente. Obhajil je bilo v preteklem letu 80.000. Cerkev je vedno polna vernikov in enako so mnogostevilne procesije ob Vstajenju in ob sv. Rešnjem Telesu. Trnovska fara je bila zadnja leta na slovesu, da se je spremenila iz bogate kmečke fare v faro brezposelnih in revnih otrok. Priskočila pa je na pomoč mestna občina, ki je zgradila na Česti na Loko v Trnovem zelo veliko otroško zavetišče. To zavetišče, o katerem smo že poročali, bo leta 1939 izročeno svojemu namenu. Sestre sv. Vincencije Pavelskega pa so v bližini zgradile obširno pristavo, ki je bila letos blagoslovljena. Pri tej pristavi je tudi lepa kapela za domačo službo božjo.

Na Barju je nova cerkev že toliko izgotovljena, da se more v njej opravljati služba božja ob nedeljah in praznikih in tudi ob drugih dnevih. Trnovska fara je polna revežev, vendar pa je treba priznati Vincencijevi in Elizabetni konferenci, da zelo skrbita za reveže, zlasti pa za revne otroke, pri čemer ju podpira mestna občina.

Velike množine ledu na Donavi

Pet oseb zmrznilo, tri pa utonile

Iz Zemuna poročajo, da plavajo po Donavi velike množine ledu, ki so zaradi mraza vsak dan večje. V Jugoslaviji se led na Donavi v splošnem pomika naprej, samo na nekaterih krajih, n. pr. pri zemunskem glavnem kolodvoru, je vsa Donava zaledenela in površina reke je podobna veliki beli ledeni poljani. Med Galmem in Brailo v Rumuniji je Donava popolnoma zamrznjena. Po vsej tej pokrajini je onemogočen ves promet, tudi železniški. Zgodilo se je veliko nesreč, od katerih so nekatere zahtevale tudi človeške žrtve. Tako je pri Braili zmrznila družina petih oseb, ki se je peljala na sanelj iz ene vasi v drugo. Tudi

oba konja, ki sta vlekla sani, sta zmrznila. Nadzornik delavcev v Galcu je skušal s čolnom skozi razpoklino ledu priveslati do zamrznjene ladje, na kateri je bilo več delavcev. Led pa je čoln, v katerem sta bila še dva delavca, stisnil in zdobil in ker ni bilo od nikoder pomoči, so vsi trije utonili. Poleg tega je v Galcu zgorela velika železniška delavnica in je škoda zelo velika.

Pri nas imamo led na Dravi, ki pa se pomika naprej, medtem ko je Tisa popolnoma zamrznjena in led stoji. Na Savi še ni ledu, ker je voda nekoliko toplejša od drugih.

Srno z dvema mladičema v snegu ujel in zaklal

Zaloigra srnine družinice v bohinjskih gorah

Bohinj, 1. januarja.

Pred božičem je pritisnila starka zima z vso ostroščjo. V naših alpskih krajih je nasula snega, kot bi se hotela za večne čase ugnezditi. Za prebivalce naših gozdov in planin — za divjad — so prišli slabi časi. Trumoma se je zlasti srnjad selila iz višjih krajev v doline, da bi našla v bližini človeških bivališč zavetišče in hrano ter pričakala lepših časov. Toda kakšna usoda lahko zadene marsikatero izmed njih, nam priča tale dogodek, ki se je pripetil pretekli božič v Bohinju:

Na božični dan sta napravila zakupnika lovišča »Stožec—Ravna—Merniki«, gg. Pretnar Ivan in Plemelj Ivan z Bleda obhod po svojem lovišču, da malo pogledata, kako v tej ostri zimi prezimuje divjad. Takoj za hotelom »Bellevue« na idiličnih senožitih »za Gradcam« opazita sledove treh kosov srnjadi, ki so se, po globokih brazdah v snegu sodeč, le s težavo, do vratu pogreznjeni v sneg, pomikali naprej. Poleg sledov opazita naša lovca smučino, kar je takoj vzbudilo sum, da je nekdo lovil srne. Sledita smučini in kmalu zagledata v snegu polno krvi in srnine dlake. Takoj jima je bilo jasno, da je nepoklicani v globokem snegu na smučeh dohitel srne in jih zaklal. Pokličeta še gozdnege čuvaja g. Ociela Franceta iz Starih Fužin, ki je prišel s svojim psom, nakar so skupno sledili krvavim sledovom, ki so bili začetkom precej pogosti, pozneje pa se je le tu in tam pokazala na snegu kaka kapljica krvi. Sledovi so jih vodili čez most pri Sv. Janezu v Staro Fužino do neke hiše. Lovci pokličejo takoj orožnike iz Bohinjske Bistrice, ki so bili v dobrih dveh urah na licu mesta in so izvršili kljub ugovorom domačih temeljito hišno preiskavo. Globoko v senu nad hlevom najdejo zakopane tri zaklane srne, starko in njena dva mladička: srnico in srnjačka. Pod tezo dokazov je domači, šele 22 let star sin, priznal, da je na smučeh dohitel v globokem snegu te tri srne, jih zaklal, skril v sneg ter jih na sveto koč po polnoči znosil domov.

— Pri koruplentnih ljudeh se izkaže naravna »Franz-Josefova« grenka voda kot zanesljivo in prijetno delujoče sredstvo proti zaprtju, katere se uporablja brez posebnih dijet. »Franz-Josefova« grenka voda se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in trgovinah z mineralnimi vodami.

Ogl. reg. S. br. 30474/35.

18 letno dekle umorilo štiri otročičke

Obsojena je bila na 12 let robije, njena sestra, ki jo je nagovarjala, pa na 15 let robije

Celje, 4. januarja.

Pred celjskim okrožnim sodiščem sta se zagovarjali 18-letna služkinja Ana V. in njena sestra 24-letna Marija V. iz konjiške okolice. Razprava je bila zaradi mladoletnosti Ane tajna. Ana V. je bila obtožena, da je 21. oktobra 1937 na Planini pri Zrečah usmrtila otročičke V. Mirka, sinčka sestre Marije iz Vitanja. Otroka je usmrtila na ta način, da ga je stisnila čez trebuh. Na isti na-

čin je 5. novembra usmrtila v Koritnem pri Oplotnici, kjer je služila, 4 mesece starega otroka Vitrih Marijo. Na prigovarjanje svoje sestre Marije je usmrtila lansko leto 13. maja 3-letnega Marijinega sinčka V. Ivana na Planini in 22. septembra s komolecem zdrobila 4-letnega Črešnjera Miho.

Sodišče je obsodilo Ano na 12 let robije, njeno sestro Marijo pa zaradi nagovarjanja k groznetu dejanju na 15 let robije.

Morilec starega železničarja v Zagrebu prijeta

Poročali smo o umoru starega železničarja Antona Soltana, ki so ga 16. decembra l. l. našli mrtvega v njegovem stanovanju. Policija je ugotovila, da gre za roparski umor in je takoj uvedla vsestransko preiskavo. Zaslišala je več žensk, ki so poznale starega Soltana, med njimi tudi neko Kežmanovo. Ta je povedala, da se je večkrat pogovarjala z umorjenim starčkom. Na vprašanje, če je o Soltanu govorila s kakim svojim znancem, je odgovorila, da je na stanovanju neke svoje prijateljice spoznala Ivana Braila in Dragotina Rogana, ki sta oba policiji dobra znana vlomilca. Kežmanova je pripovedovala, da se je Rogan pri njej zanimal za navade starega Soltana. Spraševal jo je, kam hodi Soltan in če pogosto odhaja iz svoje hiše. Kežmanova mu je povedala, da hodi starec vsak dan v gostilnico, ki je v bližini njegove hiše in to navadno ob štirih popoldne. Policija je na podlagi teh podatkov aretirala Braila in Rogana ter ju začela zasliševati. Braila je končno podal obširno priznanje. Izjavil je, da je Soltana umoril Rogan. Na podlagi pripovedovanja Kežmanove sta z Roganom sklenila, da bosta vlomila v Soltanovo hišo v

času, ko starca ni doma. Prišla sta pred Soltanovo hišo že 14. decembra, ker pa je v sobi gorela luč, sta iz tega sklepala, da je Soltan doma. Drugi dan sta se ponovno vrnila, trdno odločena, da na vsak način vlomita. Soltana takrat ni bilo doma, bil je v sosednji gostilni. Brailo je vzel vitrih in odprl vrata ter šel v hišo. Rogan mu je sledil. Brailo je šel v sobo in tam vse prebrskal. Našel je 450 din. Roga se je ta čas zadrževal v predsobi. Nankrat se je vrnil Soltan. Ko je zagledal vlomilca, je zakričal: »Lumpo, kaj tu delata?« Rogan je hotel zbežati v sobo, pa ga je Soltan hotel ustaviti. Začela sta se ruvati. Rogan je bil močnejši in je starca vrgel na tla ter ga zvezal. Zmetal mu je na glavo posteljnino, da ne bi kričal. Nato sta vlomilca pobeignila in šla v neko drugo ulico, kjer sta tudi vlomila in pokradla razno blago. Niti slutila nista, da je Soltan mrtve; zvedela sta to šele drugi dan. Tako je pripovedoval Braila in se zdi, da je njegova izpoved resnična. Rogan pa vse taji, kljub temu, da mu je Braila v obraz ponovil svoje priznanje. Oba roparja je policija izročila sodišču.

Drobne novice

Koledar

Četrtek, 5. januarja: Telesfor, mučenec; Emilijann, devica.
Petek, 6. januarja: Razglašenje Gospodovo (sveti Trije kralji); Baltazar (Boltežar), kralj.

Novi grobovi

† Berta Demšar. Kot žrtev materinstva je umrla gospa Berta Demšar, soproga zobozdravnika v Kranju. Stara je bila komaj 30 let in zapuščala potrtega soproga in komaj 6letno hčerko Majdico. Gospa Demšarjeva je bila po rodu Čehinja, doma iz Prage. Zelo je ljubila svojo domovino in v letošnjem letu jo je hudo bolela nesreča njene domovine. Bila je tiha, dobra žena, vsa posvečena svoji družini. Za letošnji Božič je urenila v svojem domu lepe jaslice in božično drevesce, obdarila svojo ljubo hčerko, vendar ji ni bilo dano, da bi praznovala vse božične praznike. Pogreb bo v petek, na praznik sv. Treh kraljev, ob treh popoldne. Naj počiva v miru! Žalujočim naše iskreno sožalje!

† V Dolu pri Hrastniku je zadela kap 57-letno Nežo Šopar. Med sv. mašo je še prešla sv. obhajilo, kmalu se je onesvestila in popoldne je umrla. Ker je bila članica Marijine družbe, so jo položili na mrtvaški oder v dekliški sobi. Dekleta so oder lepo okrasila. Pogreba se je udeležilo veliko ljudi. Ob grobu se je poslovil od rajne g. župnik Medvešek in pa članica Marijine družbe, Pevke in šolske dekle iz Hrastnika so ji pa zapele v zadnje slovo. Rajna je prav rada prodajala katoliško čenopisje, posebno »Slovenec«. Naj ji sveti večna luč!

Samo še danes ob 16, 19, in 21. uri in jutri ob 10:30 dop. Film izredno napete in dramatične vsebine v stilu velikih kriminalnih in pustolovskih filmov

Viktor Me Laglen, Peter Lorre, June Lang

Povratek iz pekla

Scene nepomirljive napetosti in akeje. Strahovit in krvav upor v temnel, ogrožena borba za dokaz o identiteti urabljene tvorničarjeve hčerke, edinstveni unor človeka proti krivičnim predodkom in nasilju!

KINO SLOGA

Telefon 27-30

— Smrt hrvatskega zdravnika. Na zagrebški kliniki je umrl znani zdravnik dr. Lav Vrbanič, star 68 let. Pred vojsko je bil ravnatelj bolnišnice v Vinkovcih, po vojski je pa leta 1920 prišel v Zagreb, kjer je postal ravnatelj kliničnih bolnišnic. Bil je zelo priljubljen zdravnik.

— Novo okrajno sodišče v Bosni. V mestecu Odžaku v Bosanski Posavini bo v kratkem ustanovljeno novo okrajno sodišče. Doslej so morali hoditi tamkajšnji prebivalci na sodišče v Bosanski Sabac, ki pa je zelo oddaljen.

— 240 šolskih kuhinj je ustanovil Rdeči križ v saveki banovini. Največ šolskih kuhinj je v Hrvatskem Zagorju, v Liki in na Primorju. Banska uprava v Zagrebu je za šolske kuhinje prispevala 500.000 dinarjev. V omenjenih 240 šolskih kuhinjah se prehranjuje okrog 14.000 otrok.

— Zdravniška zbornica v Ljubljani opozarja vse g. zdravnike, da je pri Okrožnem sodišču v Mariboru razpisano mesto jetniškega zdravnika. Natančnejši pogoji so na vpogled pri predsedništvu okrožnega sodišča v Mariboru.

— Pomota pri imenu. V včerajšnjem »Slovenec« smo poročali da je bil za člana ravnateljstva OUZD v Ljubljani imenovan Jože Melaher, zasebni uradnik v Mariboru. Ime se mora pravilno glasil: Jože Melaher.

OVEN milo.
Ponos Slovenk
je čisto in duhteče perilo.
Perite z »OVEN« terpen-
tovim milom in zadovoljni
boste! Domače izdelke!

— V Službenem listu kr. ban. uprave dravske banovine od 4. t. m. je objavljen »Pravilnik podpornega sklada delavcev monopoličnih naprav, dalje »Sprememba pravilnika o postranskih prejemkih uslužbencev državnih prometnih naprav, »Sprememba v pravilniku o carinskih posrednikih in »Odredba o imenovanju izpitne komisije za posluževalce električnih naprav.

— Lovska zadruga sprejema naročila za živo divjačino (zajce, fazane in jerebice) do 15. januarja 1939. Pojasnila daje Lovska zadruga, Ljubljana, telefon 20-29.

— Pri zaprtju, motnjah v prebavi vzemite zjutraj na prazen želodec kozarec naravno »Franz-Josef« grenice.

— Za brzi vlak na progi Osijek—Varaždin. Ko je bila odprta železniška proga Varaždin—Koprivnica, so se gospodarski krogi Slavonije, Podravja in Hrvatskega Zagorja začeli potegovati za to, da bi se na progi Osijek—Našice—Slatina—Kloštar—Koprivnica—Varaždin uvedel redni promet tudi brzih vlakov. V zvezi s tem je odredila generalna direkcija državnih železnic, da se proga od Osijeka do Koprivnice usposobi za promet brzih vlakov in so nedavno že začeli temeljito popravljati to progo. Proga od Osijeka do Slatine, v dolžini 95 km, je bila te dni popravljena in usposobljena za promet z brzimi vlaki, nakar so takoj začeli popravljati še ostali deli proge v dolžini 69 km. Ko bo tudi ta del proge popravljen, bodo takoj začeli voziti tudi brzi vlaki.

V dežju in snegu gumijaste pelerinice!

od Din 15— dalje

v Foto-drogeriji „HERMES“

Miklošičeva cesta št. 30, Ljubljana

— Preiskava proti zverinskemu očetu in mačehi. Ponovno smo že poročali o 7letni Diki, ki sta jo skozi 8 mesecev mučila in stradala njen oče in mačeha. Sodišče v Zenici je oba zaprla in ju sedaj zaslusuje. Oba sta osumljena, da sta deklico mučila z namenom, da jo umorita. Oba pa to odločno zanikata in trdita, da je deklica sama zbolela in da sta jo zdravila in negovala. V posebni sobi pa sta jo imela zaprto za to, da ne bi drugi otroci našli boleznijo. Posebno sta jo mučila s tem, da ji ni dajala vode. Kakor je izjavila mala Dika, jo je mačeha nekoč zbadala s šivanko po vsem telesu toliko časa, da ob bolečinah omedlela. Drugi pot jo je polila z vročo vodo in se deklici še danes poznajo opekline po telesu. Končna ji je mačeha s sekirjo prebila desno roko. Kakor poročajo iz Gračnice, kjer leži mala deklica, ji je dosegel odpadlo 8 prstov na nogah.

— Smrtni skok iz tretjega nadstropja. V torek popoldne je skočila v Zagrebu iz tretjega nad-

stropja neke hiše v Križaničevoji ulici 50 letna ženska. Obležala je na pločniku vsa v krvi. Ker je še dajala znake življenja, so jo takoj prepeljali v bolnišnico, kjer pa je kmalu izdihnila. Ker se je šele pred kratkim vnela v dotično hišo, jo sostanovalci ne poznajo. Njena postrežnica tudi ne ve, kako se piše, povedala je samo to, da je bila pokojna živčno bolna in da je v živčnem napadu skočila skozi okno.

— V prepiru ubil prijatelja. Okrožno sodišče v Mitrovici je obsodilo na sedem let robije 20 letnega kmečkega sina Radosavljeviča, ker je ubil svojega prijatelja Blažiča. Radosavljevič je igral v neki gostilni na harmoniko, neki fantje so mu pa nalivali vino iz Blažičeve steklenice. Medtem je prišla v gostilno Radosavljevičeva žena. Med njo in Blažičem je nastal prepir, pa je gostilničar vse nagnal iz gostilne. Kmalu nato pa je pred neko drugo hišo spet nastal prepir zaradi Radosavljevičeve žene, vmešaval se je Blažič, katerega pa je Radosavljevič zadel z nožem v prsa. Radosavljevič je priznal svoj zločin, zagovarjal pa se je s silobranom.

— Pomiriti jih je hotel, pa je zgubil življenje. V Jazovcu pri Somboru so v neki gostilni pili trije bratje: Anton, Matija in Pavel Biri. Ko so bili že precej napiti, so se začeli pripravljati zaradi dediščine po očetu. V gostilni je bil tudi Stefan Sili. Da se bratje ne bi speli, jih je začel miriti. Ko je prišel k njihovi mizi, so bratje brez vsake besede planili nanj, ga vrgli na tla in ga 17 krat zabodli z nožem. Nesrečnega Stefana so prepeljali v bolnišnico, kjer pa je kmalu umrl. Vse tri brate ubijalce so zaprli.

Ljubljana

1 Maša za smučarje in turiste do jutri, na praznik, in v nedeljo v kapeli Vzajemne zavarovalnice ob pol sedmih.

1 Nočne častice vabimo k celonočnemu češčenju, ki se prične v stolnici jutri po skupni molitvi uri ob devetih zvečer. Opravili bomo najprej molitve 22. ure Za sveti božični čas in nato do 5. ure v čast presv. imenu Jezusovemu. Novodošli častice izbere poljubno nočno uro od 9 do 4 zjutraj.

1 Pevske vaje »Ljubljance« danes v četrtek ne bo. Prihodnja vaja bo v ponedeljek. — Vsi in točno!

1 Božičnica v Jožefišču na Poljanski cesti je prav lepo uspeša. Gojenke šivalne šole so prepevale lepe božične pesmi, deklamirale in vpriporile lepo božično igro, ki je v marsikaterem poslušalcu priklicala solze v oči. Po primernem nagovoru je bilo razdeljevanje božičnih daril. Razne trgovine in tovarne poleg drugih dobrotnikov in dobrotnic so prispevale darove za gojenke šivalne šole in za nekatere ubožne osebe. Jožefišče ima tri oddelke: etaro hišo, novo hišo in šivalno šolo. Stara hiša je namenjena ubožnejšim ženskam. Do konca hiše je imela nekaj ustanovnih glavnic, toda po vojni država obrestni več ne izplačuje, zato je oskrbovanje tega oddelka zelo težko. Drugi oddelke je namenjen gojenkam šivalne šole, ki se tu uče šivanja, obenem se pa mimogrede vadijo tudi v gospodinjstvu. Tretji oddelke je gospej dom v novi hiši. Tu prebivajo starejše gospe, zlasti vdove boljših slojev, ki so bolj osamele, pa ljubijo druščino. Splošno so v tem domu zelo zadovoljne, ker so proti plačilu dobro oskrbovane: imajo vsaka svojo lepo opremljeno sobo, odlično hrano in vso potrebo. Večinoma doživajo visoko starost nad 80 let, kar je najboljši dokaz, da je uprava hiše v najboljših rokah sester križark.

1 XIX. dobrodelna prireditve državnih policijskih nameščencev in upokojencev bo pod pokroviteljstvom g. bana dr. Marka Natlačenca v soboto, dne 7. januarja v vseh prostorih Sokolskega doma na Taboru. Čisti dobiček je namenjen podpornemu skladu za onemogle člane, vdove in sirote in se preplačila hvalno sprejemajo. Igra železničarska godba »Sloga«. Na sporedu je tudi srečolov s krasnimi in bogatimi dobilkami. Z ozirom na šloveljubni namen obisk prireditve toplo priporočamo.

1 Razpisane službe pri mestnem poglavarstvu. Mestno poglavarstvo v Ljubljani je razpisalo štiri službene mesta začetnih sester-pripravnic in eno službeno mesto pogodbenega loveškega in gozdneke čuvaja. Prosilke za službo začetnih sester morajo dokazati, da so dovršile 2 oziroma 3 letno šolo za začetne sestre (za sestrice) proslile za službo pogodbenega loveškega in gozdneke čuvaja pa morajo imeti nižjo gozdarsko šolo. Prošnjo je treba vložiti do 20. januarja t. l., vendar pa ni treba več vlagati novih prošni omil prosilkam, ki so že vložile prošnjo na razpis službe začetne sestre-pripravnic z dne 31. oktobra 1936., in onim prosilkam, ki so že vložile prošnjo za pogodbenega uslužbenca za gozdarsko stroko na razpis z dne 9. marca 1938. Razpis izide v »Službenem listu« 7. t. m.

1 Trgovska prireditve. Združenje trgovcev in trgovsko društvo »Merkur« v Ljubljani opozarja naše občinstvo, posebno pa naše gospodarske kroge, da bo v soboto, dne 7. januarja v vseh prostorih Trgovskega doma letošnji trgovski ples, ki ga priredi klub absolviranih trgovskih akademikov. Po skrbnih pripravah prirediteljev bo letošnji trgovski ples gotovo odlična prireditve, ki bo nudila vsem udeležencem prijetno in nepriljeno zabavo. Vabimo na številno udeležbo.

1 Polenovka namočena. Fr. Kham, Kongresni trg 8.

1 Veliko zanimanje za Navje. Čeprav je častno pokopališče zaslužnih za nekdanji okopališčem sv. Kristofa precej od rok in pozimi ljudje ne gredo na izlete ter ne prihajajo v skupinah z dežele v mesto, Ljubljanci pa manj hodijo na eprehod, vendar je na Navju vedno dosti obiskovalcev. Ker je pokopališče, kjer počivajo najznamenitejši tvorci naše kulture in tudi političnih uspehov slovenskega naroda, vedno pod skrbnim varstvom in zastraženo pred zločivci, je mogoča tudi natančna evidenca obiskovalcev. Stetje častilcev naših zaslužnih mož je pokazalo, da je Navje obiskalo od 23. novembra do Silvestrovega dne 770 oseb. Pri tem visokem številu oseb, ki so prišle počastiti naše slavne, zasluže mož, pa niso vštete šole, ker jih ni bilo, čeprav je Navje najbolj poučna in najbolj nazorna, odprta knjiga za pouk zgodovine našega mesta in vsega slovenskega naroda. Predvsem je Navje namenjeno naši mladini, da spozna dela in zasluže tam pokopanih in se naučijo njih duha.

Aleksander Puškin

Predstave
ob 16., 19. in 21. uri
V gl. vl. veliki Harry Baur

nesmrtni ruski lirik v dramatizaciji slovečega ruskega umetnika Turzanskega v filmu po slavni, krasni noveli napetih prizorov romantične ljubezni

Poštarjeva hči

Kino Union
Telefon 22-21

1 Sneg povzročil motnje v telefonskem prometu. Pred dnevi smo napovedali, da bosta trčila v srednji Evropi oslabljeni mrzli val z Urala in topli val, ki prihaja z Atlantskega oceana severno Alp in ki se oba srečata v donavski kotlini. To se je zgodilo v torek proti večeru, ko je hudi mrz nadomestilo toplejšo vreme in se je prejšnja zmrzal spremenila v brozgo po ljubljanskih ulicah. Sneg pa je še močno naletal ponoči in posledica je bila, da je včeraj popoldne odpovedalo okoli 800—400 ljubljanskih telefonov ter da so bile prekinjene tudi mnoge mednarodne telefonske zveze. Vendar pa so bili uslužbenici pošte in telegrafa ves čas na delu in so že do popoldne popravili skoraj vse telefonske zveze. Zaradi obteženih telefonskih žic pa nastajajo še vedno motnje ter je prenos govorov ponekod zelo slab. — Posebno hudih novih nesreč zaradi snega ni bilo več. Ljudje so zelo previdni, pa tudi hišni posestniki so se potrudili, da so hodnike pred svojimi hišami dali posuti z žaganjem ali s peskom.

Gledališče

Drama. Četrtek, 5. jan.: »Hollywood«. Red B. — Petek, 6. jan., ob 15.: »Kralj iz neba«. Izven. Znižane cene. Ob 20.: »Žene na Niskavnorijcu«. Izven. Znižane cene. — Sobota, 7. jan.: »Pokojnik«. Izven. Znižane cene.

Opera. Četrtek, 5. jan.: »Roxey«. Red Četrtek. — Petek, 6. jan., ob 15.: »Prodana nevesta«. Izven. Znižane cene. Ob 20.: »Pod to goro zeleno«. Izven. Znižane cene. — Sobota, 7. jan.: »Rigoletto«. Gostovanje gñe. Alde Nolljeve. Izven.

Rokodelski oder

Priljubljeno Dickensovo ljudsko igro »Čvrček za pejško« bodo uprizorili jutri, na praznik svetih Treh kraljev, ob pol 5 popoldne igralci Rokodelskega odra v Rokodelskem domu, Komenskega ulica 12. Po igri bo obdarovanje obrtnega naraščaja. Prireditve naj se zanesljivo udeležijo vsi mojstri in ves obrtni naraščaj. Prav posebno pa vabimo tudi vse velikodušne dobrotnike, ki so s svojimi darovi prispevali za obdarovanje. Predprodaja vstopnic bo jutri popoldne od 10 do 12 v Rokodelskem domu, Komenskega 12.

Prireditve in zabave

Šiškarji! Na praznik sv. Treh kraljev priredi v samostanski dvorani ob 8 zvečer cerkveni pevski zbor Tomčev božično spevoigro »Slovenski božič« v treh slikah.

Nučičev veseloigro »Svete priredi igralska družina Prosvetnega društva Ljubljana-mesto na praznik sv. Treh kraljev ob 8 zvečer v frančiškanski dvorani.

»On in njegova sestra« je naslov vlezabavni burki v štirih dejanjih s petjem in godbo, ki jo ponovi Frančiškanska prosveta M. O. v nedeljo, 8. t. m. ob 5 popoldne v frančiškanski dvorani. Režija Milana Skrbniška. Glasbeni vložki od Joža Osana, ki vodi društveni orkester. Burka je pri premieri na Silvestrov večer do solz zabavala občinstvo. Predprodaja vstopnic v pisarni »Pax et bonum« v frančiškanski pasaji. Člani popust.

Odlična češka pianistka Viktorija Švihlikova bo izvajala v ponedeljek, dne 9. t. m., ob 8 zvečer na samostojnem klavirskem večeru v veliki Filharmonični dvorani naslednja dela: Bach: Partita v c-molu, Liszt: Sonata v h-molu; po odmoru pa Debussy: Ples delfinov; Ravell: Ondina, Novak: Moj maj in štiri Smetanove skladbe: Na morskem bregu, Slepčka, Cibulčka ter Fantazija na češke narodne pesmi.

Prosvetno društvo Bežigrad vabi vse Bežigradce in prijatelje lepe igre, da se udeležijo v obilnem številu uprizoritve božične igre »Vrnitev« na praznik sv. Treh kraljev ob pol 8 zvečer v društveni dvorani. Čisti dobiček je namenjen za novi društveni dom.

Sirija hoče biti svobodna

Značilna manifestacija v sirijem parlamentu

London, 4. jan. TG. Reuterjev urad poroča iz Damaska v Siriji, da postaja tamkaj gibanje za popolno neodvisnost de države, ki je sedaj pod nadzorstvom Francije, čedalje bolj močno.

Najbolj je to prišlo do izraza na seji sirskega parlamenta, kjer je nastopil predsednik nacionalističnega bloka Chery Koustili in v plamtečem govoru pozval Sirce, naj se vržejo v borbo za nacionalno samostojnost. Predložil je, naj sirska vlada enostavno proglasi neodvisnost Sirije. Nato se je razvila burna debata, med katero je vodja propagandnega urada Fakri Barudi izjavil, da Sirija nikdar ne bo odstopila od svoje zahteve po popolni državni samostojnosti in da v duhu že gleda to samostojnost, kako se približuje iz bližnje bodočnosti. Za tem se je dvignil ministrski predsednik sirske vlade Mordam Bej, ki je izjavil, da je bival nekaj časa v Parizu, kjer se je s francosko vlado pogajal o proglasitvi sirske samostojnosti. Toda o teh pogajanjih noče nič povedati, ker je brezpredmetno. Francija je vsaka pogajanja enostavno odbila. Predsednik Mordam je tudi kritiziral novo francosko zunanjo politiko. Na veliko presenečenje vseh je potem predsednik vlade razglasil, da so vsi, predsednik republike, vlada in parlament edini v tem, da odklanjajo vsaka pogajanja s francoskim odposlanstvom, ki ga je pariška vlada poslala v Sirijo. Če Francija svoje obljube,

da bo Sircem dala državno neodvisnost, noče držati, je to njena stvar, za Sirce pa je postalo jasno, da morajo biti pripravljeni, da bodo za svojo svobodo položili tudi svoja življenja. Ves parlament je navdušeno pritrjeval tem besedam in hkratu sprejel sklep, ki pravi med drugim, da »sirski zbornica, ki želi prijateljske zveze s Francijo, vztraja naprej pri pogodbi, ki jo je Sirija s Francijo sklenila in ki jo je zbornica odobrila. Če francoski parlament misli, da zvezo s Sirijo lahko odkloni, pa nima nobene možnosti, da bi Sirce ovrnil pri zasledovanju svojega končnega cilja.« Resolucija zahteva od sirske vlade, naj brez oklevanja sprejme vso oblast v državi v svoje roke, brez oziroma na to, kaj bo rekel francoski visoki komisar.

V Parizu tega izbruha v sirskem parlamentu baje ne jemljejo preveč žalostno in so prepričani, da bo kmalu nastopilo pomirjenje. Zavedajo pa se, da stoji za sirskim nacionalističnim podtalna propaganda neke Franciji nenaklonjene velesile, ki se trudi, da bi Franciji delala čim več težav in jo prisilila, da bi do nje zavzela bolj spravljivo stališče na nekem drugem področju. V Parizu so, kakor poročajo londonski listi, prišli tudi vesti, da si tudi Turčija mnogo prizadeva, da bi razpirala sirski nacionalizem, ker bi v primeru sprememb na tem področju tudi ona mogla računati s kakšnimi novimi pridobitvami.

Dr. Korošec v Atenah

Atene, 4. januarja. AA. Dr. Anton Korošec je danes napravil izlet v okolico Aten. Spremljal ga je poslanik Lazarevič. Po kosilu v Vari Babi, priljubljeno izletni točki Atencev, se je dr. Korošec odpeljal na kraljevo posestvo Tatoi, kjer se je poklonil na grobu pokojnega grškega kneza Nikolaja. Grob kneza Nikolaja je na velikem dvorskem vrtu tik ob »apokinski kapelici, ki jo gradi grški kralj Jurij. V kripti te kapelice so začasno pokopani kraljevi starši kralj Konstantin in kraljica Sofija, ter kraljev brat kralj Aleksander I. V neposredni bližini grobnice kneza Nikolaja je grobnica kralja Jurija I. in kraljice Olge. Po poklonitvi na grobu kneza Nikolaja se je dr. Korošec z zanimanjem ogledal dela pri prenavljanju kraljevega dvorca v Tatoi. Ta dvorec je zgradil kralj Jurij I. ded današnjega kralja Jurija II., kot svoja rezidenca, v njem pa so, etalno bivali čez poletje tudi njegovi sinovi. V dvorcu je bila rojena tudi knežinja Olga. Po vrnitvi v Atene je bil dr. Korošec gost kraljevega poslanika Lazareviča in njegove gaspe.

Sestanki

Podružnica Sadjarjskega in vrtnarskega društva na Viču ima svoj redni letni občni zbor v petek, dne 6. t. m., ob 10 popoldne v telovadnici viške šole.

Fantovski odsek Sv. Peter ima drevi ob osmih redni sestanek s predavanjem gosp. kateheta Premiera.

Dekliški krožek Ljubljana-mesto. Drevi ob 8 bo redni sestanek v Vzajemni zavarovalnici. Pridite vse, ker bo zelo prijetno!

Ljubljanski šahovski klub bo imel svoj redni občni zbor v soboto, 14. januarja ob 20 v restavraciji »Zvezda«. — Odbor.

Cerkveni vestnik

Salezijanski Mladinski dom na Kodeljevem. Praznik sv. Treh kraljev bomo v Mladinskem domu tudi letos obhajali v priernem razpoloženju. Na predvečer v petek ob 6 vabimo vse dečke in fante, ki so vpisani v Mladinski dom, v cerkev k večernicam. Med kratkim nagovorom in blagoslovom bo imel vsakdo priložnost, da opravi sveto spoved. Ob pol 8 pa bo prav tako cerkevno opravilo za starše in druge vernike. — Na praznik dopoldne bodo v cerkvi sv. Terezike štiri sv. maše s pridigo. Pri sv. maši ob 6 in pol 8 poje mešani zbor, pri sv. maši ob pol 9 izvaja zbor naših dečkov in fantov Försterjevo latinsko mašo sv. Cecilie. Med sv. mašo je skupno sv. obhajilo za celo družino. — Popoldne ob pol 4 bodo slovesne večernice za mladino in za druge vernike. Po večernicah gremo vsi skupaj v gledališko dvorano, kjer bo okrog 80 pridnih in potrebnih gojencev obdarovanih v blagu ali pa z obleko in obutvijo. Za fante in njihove starše vstop prost.

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: mr. Leustek, Resljeva cesta 1; mr. Bahovec, Kongresni trg 12, in mr. Komotar, Vič.

Smučarska nesreča ali kaj?

Tržiška podružnica SPD nam poroča:

Na Kofcah sta šla v ponedeljek 2. januarja popoldne dva smučarja, Magister Stanislav in Halik Miro iz Ljubljane, proti Velikemu vrhu. Ker je bila gosta megla in je močno snežilo ter se ob odhodu nista od znanec poslovala in ne poravnala vednevnih računov, smo v strahu, ker se nista vrnila, da sta se mogoče radi megle in mraka kje ponesrečila. Kdor kaj ve o njih, naj javi podružnici SPD Tržič ali najbližji orožniški postaji.

Dol pri Ljubljani

Prosvetno društvo ponavi v nedeljo, dne 8. januarja ob 3 popoldne Linhartovo komedijo: »Mačiček se ženi«, katero emto z velikim uspehom vpriporili že na Silvestrov večer. Pridite pogledati!

Zagorje ob Savi

Ugotovitev. Pretekli teden je »Slovenec« poročal iz Celja o neki tatinski tolpi. V tem poročilu je omenjena tudi neka Ana Žitnik. Ker je v Zagorju posestnica z enakim imenom, so nekateri mislili, da je ta zapletena v dotično tatinsko tolpo. Zato ugotavljamo, da ga. Ana Žitnik, posestnica v Zagorju št. 137, nikakor ni mišljena v našem poročilu, ampak je to čisto druga Ana Žitnik.

Sv. Križ pri Litiji

Prosvetno društvo Sv. Križ pri Litiji ponovi na praznik sv. Treh kraljev, dne 6. januarja t. l. v novi prosvetni dvorani ob 15 igro »Deseti brate«.

Angleški poslanik v Rimu upokojen

Rim, 4. januarja. TG. Na merodajnem mestu potrjujejo vesti, da odide v mesecu februarju sedanji angleški poslanik v Rimu lord Perth (nekdanji sir Eric Drummond, tajnik Zveze narodov, eden od najbolj uglednih katoličanov angleškega plemstva. Op. ur.) v pokoj. V diplomatskih krogih je ta vest vzbudila presenečenje in so sprva mislili, da gre za neke vrste kazenski ukrep, češ da lord Perth v Rimu ni uspel. To pa ni res. Lord Perth je prošil za dopust že lani, toda na Chamberlainovo prošnjo, naj ostane vsaj tako dolgo, dokler angleško-italijanski sporazum ne bo uveljavljen, je ostal še do uspešnega zaključka pogajanj. Njegov naslednik je sedanji angleški poslanik v Turčiji sir Percy Lorraine.

Belgrad, 4. januarja. AA. 26. januarja t. l. bo v gradbenem ministertvu prva ponudna dražba za obnovo državne ceste št. 8, v rejonu petrovadinske trdnjave z gradnjo stanovanjske hiše za osebje vojaškega vodovoda. Proračunski znesek je 2.603.230.87.